

Επίσημη Εφημερίδα

C 97

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

50ό έτος

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

28 Απριλίου 2007

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα	Σελίδα
	III Προπαρασκευαστικές πράξεις	
	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	433η σύνοδος ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007	
2007/C 97/01	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση ευρωπαϊκής συμβουλευτικής επιτροπής για την κοινοτική πολιτική στατιστικής πληροφόρησης COM(2006) 653 τελικό — 2006/0217 (COD)	1
2007/C 97/02	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της υδατικής πολιτικής και σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ» COM(2006) 397 τελικό — 2006/0129 (COD)	3
2007/C 97/03	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και μετέπειτα — Η υποστήριξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος με στόχο την ευημερία του ανθρώπου» COM (2006) 216 τελικό	6
2007/C 97/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (Κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2006) 543 τελικό — 2006/0170 (COD)	12
2007/C 97/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των καθαρών βουδών αναπαραγωγής (κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2006) 749 τελικό — 2006/0250 (CNS)	13
2007/C 97/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (Δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (Κωδικοποιημένη έκδοση)» COM(2006) 652 τελικό — 2006/0214 (COD)	14
2007/C 97/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμιάντο κατά τη διάρκεια της εργασίας (Κωδικοποιημένη έκδοση)» COM (2006) 664 τελικό — 2006/0222 (COD)	15

2007/C 97/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ευρωπαϊκή πολιτική για την εφοδιαστική»	16
2007/C 97/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας — διάλογος, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων» COM(2006) 251 τελικό	21
2007/C 97/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την αναθεώρηση του πλαισίου των κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών	27
2007/C 97/11	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 138 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την ενίσχυση των προτύπων ναυτικής εργασίας COM(2006) 287 τελικό	33
2007/C 97/12	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας: Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών	34
2007/C 97/13	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η εφαρμογή της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας»	39

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

433η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 15ΗΣ ΚΑΙ 16ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2007

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση ευρωπαϊκής συμβουλευτικής επιτροπής για την κοινοτική πολιτική στατιστικής πληροφόρησης

COM(2006) 653 τελικό — 2006/0217 (COD)

(2007/C 97/01)

Στις 22 Δεκεμβρίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου 2007), όρισε ως γενική εισηγήτρια την κα FLORIO και υιοθέτησε με 105 ψήφους υπέρ και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Προοίμιο

1.1 Με την παρούσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να διατυπώσει τη θέση της σχετικά με την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που υπέβαλε η Επιτροπή⁽¹⁾, σκοπός της οποίας είναι η μεταρρύθμιση της CEIES (Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Επιτροπή Στατιστικής Πληροφόρησης στον Οικονομικό και Κοινωνικό Τομέα).

1.2 Από της συστάσεώς της, η CEIES διαδραμάτισε τον ρόλο συμβουλευτικού οργάνου με σκοπό την προαγωγή του διαλόγου ανάμεσα στους παραγωγούς και τους χρήστες στατιστικών σε κοινοτικό επίπεδο.

1.3 Η Επιτροπή, στην αιτιολογική της έκθεση, τονίζει ότι από τις διαβουλεύσεις που διεξήχθησαν ενόψει της μεταρρύθμισης της εν λόγω επιτροπής, προέκυψαν οι εξής κοινοί στόχοι:

- ανάγκη δημιουργίας ενός μικρότερου και πιο αποτελεσματικού οργάνου,
- η μεταρρύθμιση της CEIES θα συμβάλει στη βελτίωση του ποιοτικού επιπέδου των κοινοτικών στατιστικών,
- η μεταρρύθμιση της CEIES θα της εξασφαλίσει πιο στρατηγικό ρόλο στην εκτέλεση των επικουρικών της καθηκόντων προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή κατά τον συντονισμό των στόχων και των προτεραιοτήτων της κοινοτικής πολιτικής στατιστικής πληροφόρησης,

— η σύνθεση της μεταρρυθμισμένης CEIES θα πρέπει κατά συνέπεια να εκπροσωπεί όλους τους ενδιαφερόμενους ως προς τις ευρωπαϊκές στατιστικές, συμπεριλαμβανομένων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1 Η πρόταση απόφασης της Επιτροπής θεσπίζει μία νέα CEIES με την επωνυμία, όπως ορίζει το άρθρο 1, «Ευρωπαϊκή συμβουλευτική επιτροπή για την κοινοτική πολιτική στατιστικής πληροφόρησης», σκοπός της οποίας είναι να επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στον συντονισμό των στρατηγικών στόχων και των προτεραιοτήτων της κοινοτικής πολιτικής στατιστικής πληροφόρησης.

2.2 Προβλέπεται ότι ο ρόλος της επιτροπής θα είναι πιο ενισχυμένος όσον αφορά την προετοιμασία του κοινοτικού προγράμματος στατιστικής. Κατόπιν σχετικής αιτήσεως που υποβάλλει η Επιτροπή, η επιτροπή γνωμοδοτεί:

- για τη συνάφεια του κοινοτικού στατιστικού προγράμματος με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ανάπτυξης καθώς και με τις δραστηριότητες της Κοινότητας, συνυπολογίζοντας τις οικονομικές, κοινωνικές και τεχνικές προόδους,
- για τους πόρους που είναι απαραίτητοι για την εφαρμογή του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένου του κόστους.

2.3 Η CEIES επισημαίνει επίσης στην Επιτροπή τομείς στους οποίους θεωρείται ότι έχει σημασία η ανάπτυξη νέων στατιστικών δραστηριοτήτων και παρέχει στην Επιτροπή συμβουλές για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ικανοποιηθούν καλύτερα οι ποιοτικές ανάγκες των χρηστών.

(¹) COM(2006)653 τελ. — 2006/0217 (COD).

2.4 Η επιτροπή καταρτίζει γνωμοδοτήσεις κατόπιν αιτήσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για θέματα που αφορούν:

- τις απαιτήσεις των χρηστών, κατά την ανάπτυξη της κοινοτικής πολιτικής στατιστικής πληροφόρησης,
- τις προτεραιότητες του κοινοτικού στατιστικού προγράμματος,
- την αξιολόγηση υφιστάμενων στατιστικών,
- την ποιότητα των δεδομένων και την πολιτική διάδοσης.

2.5 Η επιτροπή υποβάλλει εκθέσεις, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με τις απαιτήσεις των χρηστών και το κόστος που βαρύνει τους φορείς παροχής δεδομένων.

2.5.1 Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σε ετήσια βάση για τον τρόπο με τον οποίο συνεκτίμησε τις γνώμες της επιτροπής.

2.6 Η πρόταση απόφασης της Επιτροπής μειώνει τον αριθμό των μελών της CEIES από 79 σε 25. Το άρθρο 4 ορίζει ότι τα 14 μέλη της νέας επιτροπής διορίζονται από την Επιτροπή ύστερα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν κατάλογο δύο υποψηφίων με δεόντως τεκμηριωμένα προσόντα στο στατιστικό τομέα. Η Επιτροπή, κατά την επιλογή των 14, αναλαμβάνει να εξασφαλίσει τη δίκαιη εκπροσώπηση της κοινωνίας των πολιτών, περιλαμβανομένης της επιστημονικής κοινότητας, και την κατάλληλη κάλυψη των διαφόρων στατιστικών τομέων που καλύπτει το κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα.

2.6.1 Δέκα μέλη διορίζονται απευθείας από τα όργανα στα οποία ανήκουν, ως εξής:

- ένας εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- ένας εκπρόσωπος του Συμβουλίου,
- ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,
- ένας εκπρόσωπος της Επιτροπής των Περιφερειών,
- ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,
- δύο εκπρόσωποι της επιτροπής στατιστικού προγράμματος,
- ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Συνομοσπονδιών Βιομηχανίας και Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE),
- ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικάτων (ETUC),
- ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME).

2.6.2 Επιπλέον, ο Γενικός Διευθυντής της Eurostat είναι αυτοδικαίως μέλος της επιτροπής.

2.7 Μία από τις καινοτομίες που εισάγει η αναθεώρηση αφορά τη σύσταση προσωρινών ομάδων εργασίας υπό την προεδρία ενός μέλους της CEIES με σκοπό την κατάρτιση γνωμοδοτήσεων για ιδιαιτέρως πολύπλοκα θέματα στατιστικής.

2.8 Η πρόταση απόφασης της Επιτροπής καταργεί την προγενέστερη απόφαση 91/116/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

3. Παρατηρήσεις και συμπεράσματα

3.1 Η διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 27 κράτη μέλη κατέστησε απαραίτητη, μεταξύ άλλων, και τη μεταρρύθμιση της CEIES, πράγμα που παραδέχθηκε και το ίδιο το όργανο. Είναι πράγματι απαραίτητο για το εν λόγω όργανο να εξασφαλίσει μια όσο το δυνατόν αντιπροσωπευτικότερη αντίληψη, όχι τόσο των διάφορων εθνικών πραγματικοτήτων, όσο των αναγκών που έχουν οι χρήστες και οι ευρωπαϊκοί φορείς παροχής δεδομένων.

3.2 Η ενίσχυση του στρατηγικού ρόλου της CEIES όσον αφορά την επιλογή προτεραιοτήτων και την αξιολόγηση καθώς και η δυνατότητα συστάσεως ομάδων εργασίας *ad hoc* αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για να εξασφαλισθεί η υπευθυνότητα των καθηκόντων της και η διάδοση των απαιτούμενων μέσων.

3.3 Ο στόχος της δημιουργίας μιας νέας, μικρότερης και αποτελεσματικότερης επιτροπής, επικροτείται ανεπιφύλακτα, εφόσον βεβαίως διασφαλίζεται η ανεξαρτησία, το κύρος και η ουδετερότητα των μελών της. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ εκφράζει την αμηχανία της ως προς τη νέα σύνθεση της επιτροπής: εφόσον, σύμφωνα με τα οριζόμενα, σκοπός του οργάνου είναι η προαγωγή του διαλόγου ανάμεσα στους χρήστες και τους παραγωγούς στατιστικών δεδομένων, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η εκπροσώπηση των οργάνων θα έπρεπε να είναι σαφώς μικρότερη.

3.4 Επιπλέον, η προβλεπόμενη σύνθεση δεν διασφαλίζει τις πραγματικές απόψεις οργάνων, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, τα οποία εκφράζουν διαφορετικές πολιτικές πραγματικότητες ή διάφορες ομάδες συμφερόντων.

3.5 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι, εξ ορισμού, το όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εκπροσωπεί τις διάφορες κοινωνικοοικονομικές πραγματικότητες καθώς και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Το γεγονός λοιπόν ότι εκπροσωπείται στους κόλπους της νέας Ευρωπαϊκής συμβουλευτικής επιτροπής για την κοινοτική πολιτική στατιστικής πληροφόρησης με ένα και μόνο μέλος, όπως ακριβώς και τα λοιπά ευρωπαϊκά όργανα, θα μπορούσε να εκληφθεί ως μείωση του ειδικού της βάρους ως ευρωπαϊκού οργάνου διαβούλευσης.

3.6 Λόγω ακριβώς του ρόλου και της χαρακτηριστικής της συνθέσεως, η ΕΟΚΕ θα έπρεπε να διαθέτει μεγαλύτερη διαβουλευτική βαρύτητα, όχι τόσο για τον θεσμικό της ρόλο, όσο για τη δυνατότητά της να εκφράζει την άποψη της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών.

3.7 Στην πρόταση απόφασης αντιθέτως, φαίνεται να εκπροσωπείται από τα 14 μέλη που διορίζει η Επιτροπή, χωρίς να προσδιορίζονται τα κριτήρια επιλογής των διαφόρων ευρωπαϊκών εταιρικών φορέων. Στον αριθμό αυτό προστίθενται οι 10 εκπρόσωποι των οργάνων, των κοινωνικών εταίρων της ΕΕ και της Eurostat.

3.8 Προς τούτο η ΕΟΚΕ, αν και υποστηρίζει τη μεταρρύθμιση της CEIES, ζητεί να αναγνωρισθεί και να αξιοποιηθεί στην πρόταση της Επιτροπής, ο διαβουλευτικός της ρόλος στον τομέα της κοινοτικής στατιστικής πληροφόρησης.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της υδατικής πολιτικής και σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ»

COM(2006) 397 τελικό — 2006/0129 (COD)

(2007/C 97/02)

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 175 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιανουαρίου 2007, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. BUFFETAUT.

Κατά την 433η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 188 ψήφους υπέρ, μία κατά και 9 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ποιοι λόγοι υπαγορεύουν την έκδοση οδηγίας για τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος

1.1 Η υπό εξέταση πρόταση αποτελεί στην πράξη «θυγατρική» οδηγία της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα (2000/60/ΕΚ). Η οδηγία πλαίσιο καθορίζει στρατηγική για την καταπολέμηση της χημικής ρύπανσης των υδάτων, η οποία πράγματι μπορεί να προκαλέσει διαταραχές σε υδατικά οικοσυστήματα, προκαλώντας απώλεια ενδιαιτημάτων και βιοποικιλότητας. Επιπλέον, οι ρύποι είναι δυνατόν να συσσωρεύονται στην τροφική αλυσίδα, ενώ ο άνθρωπος εκτίθεται σε ρύπους μέσω του υδατικού περιβάλλοντος με την κατανάλωση ιχθύων ή θαλασσινών, την πόση ύδατος και ενδεχομένως με αθλητικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

1.2 Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι οι ρύποι ενδέχεται να συναντώνται στο περιβάλλον πολλά έτη μετά την απαγόρευσή τους από τους κανονισμούς. Μπορεί να μεταφέρονται σε μακρές αποστάσεις και να απαντούν σε απομακρυσμένες περιοχές, οι οποίες εκ των προτέρων ουδεμία σχέση εφαινότο να έχουν με την ρύπανση.

1.3 Ας σημειωθεί, τέλος, ότι οι ρύποι μπορεί να προέρχονται από διάφορες πηγές: οικιακές δραστηριότητες, γεωργία, απόβρωση, βιομηχανία ...

1.4 Σε ένα πρώτο στάδιο, η Επιτροπή είχε υποβάλει κατάλογο με 33 ουσίες προτεραιότητας που προκαλούν ανησυχίες σε κοινωνικό επίπεδο (απόφαση 2455/2001/ΕΚ). Σκοπός της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι να διασφαλιστεί για το υδατικό περιβάλλον, ή μέσω αυτού, υψηλό επίπεδο προστασίας από κινδύνους οι οποίοι οφείλονται στις 33 αυτές ουσίες προτεραιότητας και σε ορισμένους άλλους ρύπους.

1.5 Για την επίτευξη του στόχου αυτού η πρόταση οδηγίας καθορίζει πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (ΠΠΠ). Επισημαίνει δε ότι ορισμένες διαδικασίες για τον έλεγχο των εκπομπών που είναι απαραίτητες για την επίτευξη αυτών των προτύπων έχουν ήδη υιοθετηθεί σε διάφορες κοινοτικές πράξεις τα τελευταία χρόνια.

1.6 Η πρόταση συνεπάγεται επίσης την κατάργηση ορισμένων «θυγατρικών οδηγιών», προκειμένου κυρίως να ληφθεί υπόψη η επιστημονική και τεχνική πρόοδος και να συμπεριληφθούν ορισμένοι ρύποι οι οποίοι μέχρι τώρα δεν προβλεπόντουσαν.

2. Βάσει ποιας μεθόδου καθορίζονται τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος

2.1 Η Επιτροπή προτείνει και συνδυάζει δύο κριτήρια μετρήσεως:

— τον ετήσιο μέσο,

— την μέγιστη επιτρεπτή συγκέντρωση.

2.2 Κατά αυτό τον τρόπο το πρότυπο ποιότητας περιβάλλοντος καθορίζεται όχι μόνο με βάση την μέγιστη επιτρεπτή συγκέντρωση προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές μη αναστρέψιμες συνέπειες βραχυπρόθεσμα για τα οικοσυστήματα λόγω οξείας ρυπάνσεως, αλλά και βάσει του ετήσιου μέσου προκειμένου να αποφευχθούν μη αναστρέψιμες συνέπειες μακροπρόθεσμα από συνεχή ρύπανση μη οξείας μορφής.

2.3 Η Επιτροπή προτείνει να εφαρμόζονται τα πρότυπα για τις περισσότερες ουσίες στο επίπεδο των ρύπων που συναντώνται στα επιφανειακά ύδατα. Για ορισμένες ουσίες όμως που μπορεί να συσσωρεύονται στην τροφική αλυσίδα, η Επιτροπή σημειώνει ότι τα όρια που εφαρμόζονται μόνο στα επιφανειακά ύδατα μπορεί να είναι ανεπαρκή για να αποφευχθούν έμμεσες επιδράσεις και δευτερογενής δηλητηρίαση. Προτείνει συνεπώς τα περιβαλλοντικά πρότυπα ποιότητας για τους ζώντες οργανισμούς να καθορίζονται από τα κράτη μέλη για τρεις από τις ουσίες αυτές (εξαχλωλοβενζόλιο, εξαχλωροβουταδιένιο και υδράργυρο).

3. Κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ενώσεως και κρατών μελών

3.1 Η Επιτροπή προτείνει να καθορίζονται τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος για τα ύδατα σε κοινοτικό επίπεδο προκειμένου να διασφαλισθεί το ίδιο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη καθώς και ίσοι όροι για τους οικονομικούς φορείς. Κατά κανόνα η Επιτροπή πιστεύει ότι τα υφιστάμενα καθεστώτα για τον έλεγχο της ρύπανσης θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να συμμορφωθούν με τα ποιοτικά πρότυπα. Σε περίπτωση που χρειαστούν επιπρόσθετα μέτρα τα κράτη μέλη θα συμπεριλάβουν τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου στα προγράμματα μέτρων που θα αναπτυχθούν για κάθε λεκάνη απορροής ποταμού σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας πλαίσιο 2000/60/ΕΚ.

4. Προτεινόμενα μέτρα

4.1 Τα βασικά συστατικά μέρη της οδηγίας είναι:

- καθορισμός προτύπων ποιότητας περιβάλλοντος και εισαγωγή του μεταβατικού χώρου υπέρβασης,
- καθιέρωση καταλόγου απορρίψεων, εκπομπών και διαρροών για να ελέγχεται κατά πόσον επιτυγχάνονται οι στόχοι μείωσης,
- κατάργηση ορισμένων από τις υφιστάμενες «θυγατρικές οδηγίες»,
- προσδιορισμός επικίνδυνων ουσιών προτεραιότητας μεταξύ των 14 υπό επανεξέταση ουσιών κατ' εφαρμογή της αποφάσεως αριθ. 2455/2001/EK.

5. Γενικές παρατηρήσεις

5.1 Η μη ρύπανση των υδάτων από επικίνδυνες ουσίες που περικλείουν ενδεχομένως σοβαρούς κινδύνους με μη αναστρέψιμες συνέπειες αποτελεί στόχο τον οποίο οποιοδήποτε υποστηρίζει η ΕΟΚΕ.

5.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι έχει σημασία να διατηρήσει η Επιτροπή την επιστημονική ικανότητα να επισημαίνει ταχέως οποιαδήποτε ουσία μπορεί να προκαλέσει επιζήμια ρύπανση στα επιφανειακά ύδατα και να καθορίζει σφύρα ποιότητας πρότυπα για τα μέγιστα επίπεδα που οι ουσίες αυτές επιτρέπεται να έχουν η κάθε μία ξεχωριστά ή σε συνδυασμό. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση και υποστηρίζει τον αρχικό κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας και τα πρότυπα που περιλαμβάνονται στην παρούσα πρόταση. Προτείνει να προβλεφθεί ετήσια αξιολόγηση σε περιεκτική, επιστημονική και διαφανή βάση για να εξακριβώνεται εάν πρέπει να προστεθούν νέες ουσίες στον κατάλογο ή να τεθούν νέα επιτρεπόμενα μέγιστα όρια για κάποια από τις ουσίες. Πρέπει να εξετάζονται ιδιαίτερα οι ουσίες που επισημαίνονται ως ουσίες προτεραιότητας από τις Συμβάσεις του Όσλο και των Παρισίων για την πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης (OSPAR) ή άλλες σχετικές διεθνείς συμφωνίες.

5.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της διότι δεν έχουν ακόμη καθιερωθεί οριστικά πρότυπα για τον μόλυβδο, το νικέλιο και τις ενώσεις τους. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην εργασία αυτή και να προσδιοριστούν τα κατάλληλα όρια, ει δυνατόν εγκαίρως, ώστε να περιληφθούν στην παρούσα οδηγία πριν λάβει την τελική της μορφή.

5.4 Ο τελικός σκοπός για την βελτίωση της ποιότητας των υδάτων είναι η προστασία των ζώντων οργανισμών και της τροφικής αλυσίδας περιλαμβανομένων και των ανθρώπων. Εάν ήταν δυνατόν να μετρηθούν τα επίπεδα όλων των ρύπων στους ζώντες οργανισμούς με αξιοπιστία, σταθερότητα και αποτελεσματικότητα, θα ήταν καταρχάς καλύτερο να τεθούν πρότυπα και η παρακολούθηση να πραγματοποιείται κατ' αυτό τον τρόπο. Αυτό όμως είναι εν γένει δύσκολο ακόμη, και για τις περισσότερες από τις ουσίες προτεραιότητας είναι πιο πρακτικό προς το παρόν και συνήθως αρκετά αξιόπιστο να τεθεί πρότυπο όσον αφορά την μέγιστη επιτρεπτή συγκέντρωση στα επιφανειακά ύδατα. (Η πρόταση να βασίζεται η παρακολούθηση της συμμόρφωσης σε ένα ετήσιο μέσο και στη μέγιστη επιτρεπτή συγκέντρωση είναι ρεαλιστική, καλώς τεκμηριωμένη και απόλυτα αιτιολογημένη).

5.5 Υπάρχουν ωστόσο ορισμένες τοξικές ουσίες που έχουν την τάση να συσσωρεύονται στην τροφική αλυσίδα. Ως προς τις ουσίες αυτές η θέσπιση προτύπων μόνο για τα επιφανειακά ύδατα δεν εγγυάται επαρκή προστασία από τις τοξικές επιδράσεις. Για τις ουσίες αυτές θα ήταν καλό να τεθεί ένα πρότυπο που να βασίζεται στη μέγιστη επιτρεπτή συγκέντρωση της ουσίας στους ιστούς «θηρευόμενων» όπως προτείνει η Επιτροπή. Οι ουσίες αυτές περιλαμβάνουν εξαχλωροβενζόλιο, εξαχλωροβουταδιένιο και μεθυλικό υδράργυρο. Άλλες μπορεί να επισημανθούν στο μέλλον. Προς το παρόν δεν υπάρχει πλήρης συμφωνία ως προς την μεθοδολογία για τον καθορισμό των προτύπων κατά τον τρόπο αυτό και συνεπώς η Επιτροπή προτείνει απλώς να επιτραπεί στα κράτη μέλη να θέσουν πρότυπα για τις τρεις αυτές ουσίες που έχουν προσδιοριστεί σαφώς μέχρι τώρα.

5.6 Με βάση όσα γνωρίζουμε σήμερα αυτό θα πρέπει να γίνει αποδεκτό. Ωστόσο η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει να υποστηρίζει την περαιτέρω επιστημονική ανάλυση του φαινομένου της βιοσυσσώρευσης ορισμένων τοξικών ουσιών και να είναι έτοιμη να κινηθεί προς την ευρύτερη χρήση προτύπων για τα μέγιστα όρια των τοξικών ουσιών που υπάρχουν στους ζώντες οργανισμούς μόλις η επιστήμη και η μεθοδολογία για την παρακολούθηση προσδιοριστούν με μεγαλύτερη ασφάλεια. Στο μεταξύ θα πρέπει να υπάρξει παρακολούθηση για να εξασφαλισθεί ότι δεν θα αυξηθούν τα υφιστάμενα επίπεδα μόλυνσης σε ζώντες οργανισμούς και ιζήματα.

5.7 Η κατάρτιση καταλόγου απογραφής των απορρίψεων, των εκπομπών και των διαρροών που οφείλονται σε ανθρώπινη δραστηριότητα προκειμένου να καθοριστεί εάν ο στόχος της μείωσης ή της παύσης της ρυπάνσεως επιτεύχθηκε επιδοκιμάζεται. Είναι δύσκολο να καταγραφούν όλες οι φυσικές αιτίες που προκαλούν ρύπανση. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, θα ήταν χρήσιμο να καθοριστεί η σχέση που υπάρχει μεταξύ της ρύπανσης από φυσικές αιτίες και της ρύπανσης που προκαλεί ο άνθρωπος.

5.8 Όσον αφορά την απογραφή θα πρέπει να αποφευχθεί κάθε ασυνέπεια και κάθε επικάλυψη με άλλα υφιστάμενα μέσα που χρησιμοποιούνται για την προστασία των επιφανειακών υδάτων.

5.9 Το θέμα των μεταβατικών χώρων υπέρβασης εξετάζεται κατά τρόπο ρεαλιστικό αλλά όχι απολύτως ικανοποιητικό. Φαίνεται ωστόσο δύσκολο να διασφαλισθεί ότι δεν θα επηρεαστεί η ποιότητα περιβάλλοντος της υπόλοιπης επιφάνειας της υδάτινης μάζας. Εφόσον εφαρμοσθεί η έννοια των μεταβατικών χώρων υπέρβασης, θα πρέπει να αναπτυχθεί ακριβής μεθοδολογία για τον προσδιορισμό αυτών των ζωνών και της θέσης των σημείων στα οποία μετρούνται οι ρύποι.

5.10 Θα πρέπει να εξεταστεί με προσοχή η περίπτωση τρίτων γειτονικών χωρών της ΕΕ στο έδαφος των οποίων βρίσκονται οι πηγές αρκετών ποταμών που διασχίζουν κατόπιν κράτη μέλη της ΕΕ ή των οποίων τα κοινά σύνορα με κράτος μέλος της ΕΕ διέρχονται μέσα από λίμνες. Πράγματι, εάν οι χώρες εκτός των συνόρων της ΕΕ δεν διασφαλίζουν την προστασία των υδάτων τους, οι προσπάθειες μεμονωμένων κρατών μελών της ΕΕ ενδέχεται να αποβούν μάταιες και να μη καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων που τέθηκαν για το 2015. Αυτή η πτυχή πρέπει να συνυπολογιστεί κατά την αξιολόγηση και εφαρμογή της οδηγίας. Άλλωστε το θέμα αυτό θίγεται στο άρθρο 12 της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα.

6. Ειδικές παρατηρήσεις

6.1 **Χρονοδιάγραμμα:** στο άρθρο 4.5 της πρότασης οδηγίας το έτος 2025 ορίζεται ως ο χρονικός ορίζοντας κατά τον οποίο πρέπει να παύσουν οι εκπομπές ή να αποσυρθούν από την αγορά οι επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας. Αντιθέτως, οι στόχοι για την ποιότητα του περιβάλλοντος θα πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2015, κατ'εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για την υδάτινη πολιτική. Η τήρηση της προθεσμίας αυτής μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη σε ορισμένες περιπτώσεις, πόσο μάλλον που η υιοθέτηση της θυγατρικής οδηγίας έχει ήδη καθυστερήσει. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη αυτού του στόχου, γνωρίζοντας μάλιστα ότι σε συγκεκριμένες περιστάσεις θα μπορούν να προσφεύγουν σε προσωρινά μέτρα φορολογικών απαλλαγών. Η ΕΟΚΕ συνιστά να παρακολουθεί η Επιτροπή την πρόοδο που επιτελείται ως προς την εφαρμογή και να είναι έτοιμη να προτείνει περαιτέρω μέτρα που θα συμβάλουν στην ευρύτερη συμμόρφωση μέσα στην προθεσμία που έχει τεθεί, με τις λιγότερες παρεκκλίσεις.

6.2 Ο ρόλος των κρατών μελών

Η απόφαση να ανατεθεί στα κράτη μέλη η ευθύνη να λάβουν τα κατάλληλα επιπρόσθετα μέτρα είναι ορθή, διότι σε πολλές περιπτώσεις πρόκειται για την αντιμετώπιση καταστάσεων που εξαρτώνται από το τοπικό ή περιφερειακό πλαίσιο. Αυτή η ευελιξία θα πρέπει να αντισταθμίζεται με αξιόπιστους μηχανισμούς ανάδρασης όπως προβλέπει η Επιτροπή στη δράση 4 της ανακοινώσεώς (¹) της.

6.2.1 Ωστόσο, η ανακοίνωση της Επιτροπής (σημείο 3) φαίνεται αρκετά αισιόδοξη κατά την αξιολόγηση των νομικών μέσων που διαθέτουν τα κράτη μέλη για να επιτύχουν τους στόχους της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας, ιδίως διότι ορισμένες σημαντικές πηγές ρύπανσης δεν καλύπτονται από κατάλληλη ρύθμιση, π.χ. η διάχυτη ρύπανση που προέρχεται από τα οικιακά προϊόντα ή από δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, πράγμα που θα απαιτούσε νέες οδηγίες προϊόντων.

6.2.2 Υπό αυτές τις συνθήκες θα ήταν παράλογο να μπορεί κάθε κράτος μέλος να επιβάλει νέες διατάξεις οι οποίες δεν θα είχαν υποχρεωτικά συνοχή μεταξύ τους, ιδίως ενώ αναμένεται νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία που θα τις αντικαταστήσει.

6.3 Προστασία των πηγών πόσιμου ύδατος

6.3.1 Η υιοθέτηση της πρότασης οδηγίας θα προκαλέσει την κατάργηση της οδηγίας 75/440/ΕΚ «περί της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων που προορίζονται για την παραγωγή πόσιμου νερού». Κατά τη διάρκεια των νομοθετικών τροποποιήσεων θα πρέπει να διατηρηθεί η συνοχή μεταξύ της νέας οδηγίας και της οδηγίας για το πόσιμο ύδωρ (²).

6.4 Παρακολούθηση

6.4.1 Η επίτευξη προόδου όσον αφορά τους στόχους της οδηγίας και η διασφάλιση ίσων συνθηκών κατά μήκος της Ευρώπης θα απαιτήσει πιο συνεκτικά και αξιόπιστα πρότυπα παρακολούθησης. Η ΕΟΚΕ αναμένει τις νέες προτάσεις για το Σύστημα πληροφοριών για τα ύδατα στην Ευρώπη (WISE) που σύντομα πρόκειται να ανακοινωθούν και ελπίζει ότι θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για να ελέγχεται εκ του σύνεγγυς η εφαρμογή της οδηγίας για τις ουσίες προτεραιότητας.

7. Συνοχή μεταξύ της οδηγίας για τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος του ύδατος και του κανονισμού REACH

7.1 Πρέπει να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και του κανονισμού REACH, ακόμη και αν, κατά βάση, η Επιτροπή είχε προεξοφλήσει την επιτυχία των διαπραγματεύσεων για το REACH, και συνεπώς την εφαρμογή του. Άλλωστε η διάθεση στην αγορά νέων χημικών ουσιών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στα πρότυπα για την ποιότητα του περιβάλλοντος όσον αφορά την υδατική πολιτική.

8. Συμπέρασμα

8.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τον αρχικό κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας που προτείνεται καθώς και με τα προτεινόμενα πρότυπα. Υποστηρίζει όμως ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα για να συμπληρωθούν τα πρότυπα για τον μόλυβδο και το νικέλιο και να προβλεφθεί επισταμένη διαδικασία για την τακτική αναθεώρηση του καταλόγου ώστε να προσαρμόζεται στα πρόσφατα δεδομένα ταχέως και αποτελεσματικά όταν χρειάζεται.

8.2 Η ΕΟΚΕ εγκρίνει το γενικό περιεχόμενο της πρότασης οδηγίας.

8.3 Η επίτευξη των στόχων για την ποιότητα του περιβάλλοντος μέχρι το 2015 θα αποτελέσει πρόκληση. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων.

8.4 Τονίζει ότι είναι αναγκαίο να καθιερωθεί ένα σύστημα ανάδρασης και ελέγχου των ενεργειών των κρατών όσον αφορά την εφαρμογή αυτής της οδηγίας και την πραγματοποίηση των στόχων της. Εγκρίνει τη νέα πρωτοβουλία της Επιτροπής να αναπτύξει ένα Σύστημα πληροφοριών για τα ύδατα στην Ευρώπη (WISE).

8.5 Συνιστά να επιδιωχθεί η εξασφάλιση συνοχής μεταξύ της νέας πρότασης και των κειμένων που ισχύουν σήμερα και να υιοθετηθεί κατάλληλη ευρωπαϊκή νομοθεσία για ορισμένους ρύπους που δεν καλύπτονται από τη σημερινή νομοθεσία (για παράδειγμα η διάχυτη ρύπανση από τα οικιακά προϊόντα καθαρισμού).

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(¹) COM(2006) 398 τελικό.

(²) Οδηγία 98/83/ΕΚ.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: η ανάλυση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και μετέπειτα — Η υποστήριξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος με στόχο την ευημερία του ανθρώπου»

COM (2006) 216 τελικό

(2007/C 97/03)

Στις 22 Μαΐου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιανουαρίου 2007 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. RIBBE.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης/16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου) η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 137 ψήφους υπέρ, 7 ψήφους κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Περίληψη των συμπερασμάτων και συστάσεων της ΕΟΚΕ

1.1 Οι απόψεις της ΕΟΚΕ και της Επιτροπής συμπίπτουν όσον αφορά την περιγραφή της κατάστασης: Η διατήρηση της βιοποικιλότητας αποτελεί αναγκαίο και βασικό στόχο που επιβάλλεται όχι μόνο για ηθικούς λόγους ή για λόγους δεοντολογίας. Υπάρχουν και πολυάριθμα οικονομικά τεκμήρια τα οποία δικαιολογούν μια ταχύτερη και πιο επιτυχημένη δράση. Οι οικονομικές απώλειες που προκύπτουν από την μείωση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα υπολογίζονται ήδη σήμερα σε πολλές εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Πρόκειται για σπατάλη το βάρος της οποίας δεν είναι πλέον σε θέση να σηκώσουν οι εθνικές οικονομίες μας.

1.2 Η απώλεια ειδών στην Ευρώπη είναι το αποτέλεσμα εκατομμυρίων μεμονωμένων αξιολογικών αποφάσεων που λήφθηκαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες με απόλυτα νόμιμο τρόπο, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας. Το ποσοστό των παράνομων μέτρων που συνέβαλαν στην απώλεια της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη είναι απειροελάχιστο.

1.3 Δυστυχώς, η εξέλιξη της βιοποικιλότητας εξακολουθεί να είναι αρνητική, παρά τις πολιτικές υποσχέσεις, και αυτό όχι λόγω άγνοιας σχετικά με τον τρόπο αναχαίτισης της εξαφάνισης των ειδών. Απλώς δεν υπήρχε η πολιτική βούληση για την πραγματική υλοποίηση των μέτρων που έχουν αναγνωριστεί από πολύ καιρό ως αναγκαία. Αυτό επιβεβαιώνουν και οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν με το δίκτυο Natura 2000.

1.4 Τα αίτια που κατονομάζει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της είναι σωστά: ορισμένα από αυτά είναι «η προβληματική διακυβέρνηση και η αδυναμία των παραδοσιακών οικονομιών να αναγνωρίσουν την οικονομική αξία του φυσικού κεφαλαίου και των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα.» Τα αίτια αυτά αλλά και το γεγονός ότι κατά τις διαδικασίες προγραμματισμού και πολιτικής αξιολόγησης δόθηκε δευτερεύουσα σημασία στην ηθική υποχρέωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας συνέβαλαν στη σημερινή επιδείνωση της κατάστασης.

1.5 Το τεράστιο χάσμα μεταξύ των φιλοδοξιών και της πραγματικότητας πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος να απολεσθεί ακόμη περισσότερο η αξιοπιστία.

1.6 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την υποβολή του σχεδίου δράσης και θεωρεί χρήσιμα τα 160 (!) μέτρα που προτείνονται στο σχέδιο μολονότι τα περισσότερα από αυτά δεν είναι καινούρια αλλά βρίσκονται εδώ και μερικά χρόνια στην ημερήσια διάταξη. Το μέλλον θα δείξει αν με την υποβολή αυτού του προγράμματος δράσης θα βρουν οι πολιτικοί παράγοντες επιτέλους το κουράγιο να προβούν «σε ουσιαστικές αλλαγές» ή αν θα επιβεβαιωθούν οι φόβοι των οργανισμών προστασίας της φύσης ότι οι πολιτικοί καλύπτουν και πάλι με λόγια ένα πεδίο κρίσιμης σημασίας για την κοινωνία χωρίς να προχωρούν σε πράξεις.

1.7 Ένα από τα βασικά σημεία κριτικής της ΕΟΚΕ έναντι της ανακοίνωσης της Επιτροπής είναι το γεγονός δεν εξετάζει το ερώτημα που έθεσε στην διερευνητική γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 18 Μαΐου 2006 ⁽¹⁾ σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι τόσο μεγάλο το χάσμα μεταξύ των προσδοκιών των υποσχέσεων και της πραγματικότητας. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την λύπη για το γεγονός ότι τόσο η ανακοίνωση της Επιτροπής όσο και το σχέδιο δράσης δεν αναφέρουν καθόλου αυτό το πρόβλημα.

1.8 Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στον 4ο πολιτικό τομέα, δηλαδή «στη βελτίωση του γνωστικού υπόβαθρου», ώστε τόσο οι πολίτες όσο και οι πολιτικοί να συνειδητοποιήσουν τις πραγματικές συνέπειες των πράξεών τους.

1.9 Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη να βοηθήσουμε τις γειτονικές της ΕΕ χώρες στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας και να αποτραπεί το ενδεχόμενο η ΕΕ και τα διάφορα κράτη μέλη της να συγχρηματοδοτούν σχέδια που ενδέχεται να συμβάλουν στην επιτάχυνση της μείωσης της βιοποικιλότητας στις ευρωπαϊκές χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

1.10 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την παγκόσμια ευθύνη της ΕΕ, όπως περιγράφεται από την Επιτροπή. Τη στιγμή που η ΕΕ και τα κράτη μέλη της χρησιμοποιούν λιγότερο από 0,004 % του οικονομικού τους δυναμικού για την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων ανάπτυξης και διατήρησης της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, αυξάνεται διαρκώς η ευθύνη για τη συνεχιζόμενη καταστροφή της βιοποικιλότητας (π.χ. των τροπικών δασών). Στο μέλλον θα μπορούσαν να καταλογιστούν ευθύνες για την όξυνση της κατάστασης και στην εξέλιξη της αγοράς βιοκαυσίμων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 195 της 18.8.2006, σ. 96.

1.11 Η ΕΟΚΕ εκφράζει κριτική σχετικά με το γεγονός ότι το σχέδιο δράσης καθ'αυτό διατίθεται μόνο ως «τεχνικό παράρτημα» και συνεπώς ως ξεχωριστό έγγραφο SEC και μόνο στα αγγλικά. Καλεί την Επιτροπή να προβεί στη μετάφραση του σχεδίου δράσης σε όλες τις επίσημες γλώσσες και να φροντίσει για την ευρεία διάδοσή του τόσο σε ηλεκτρονική μορφή όσο και σε χαρτί.

1.12 Η Επιτροπή προτείνει να πραγματοποιηθεί η επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης υπό την επίβλεψη της ήδη υφιστάμενης συμβουλευτικής ομάδας εμπειρογνομόνων για την βιοποικιλότητα. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επείγοντως απαραίτητο να συμμετέχουν εντακτικότερα στη διαδικασία αυτή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

2. Βασικά στοιχεία και ιστορικό του εγγράφου της Επιτροπής

2.1 Μετά τη διαπίστωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη στρατηγική για τη βιωσιμότητα που δημοσίευσε το 1998 ότι η μείωση της βιοποικιλότητας «έχει αυξηθεί δραματικά», οι επικεφαλές κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ συμφώνησαν, το 2001, να αναστείλουν την «δραματική» υποβάθμιση της βιοποικιλότητας (στην ΕΕ) έως το 2010 (?). Σε αυτή τη σύνοδο κορυφής έδωσαν επίσης στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη την υπόσχεση ότι θα αποκαταστήσουν τα οικολογικά ενδιατήματα και τα φυσικά συστήματα.

2.2 Στην εξεταζόμενη ανακοίνωση η Επιτροπή προτείνει ένα «σχέδιο δράσης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας» και περιγράφει με ακρίβεια και με εντυπωσιακό τρόπο τη σημερινή κατάσταση όσον αφορά τη διατήρηση ή μάλλον τη συνεχιζόμενη απώλεια βιοποικιλότητας. Η κατάσταση είναι εξαιρετικά ανησυχητική, όπως δείχνουν άλλωστε και όλες οι μελέτες του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος καθώς και οι ονομαζόμενοι «κόκκινοι κατάλογοι» των απειλούμενων εθνικών ειδών της πανίδας και χλωρίδας. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται η διαπίστωση της Επιτροπής ότι απεχόμαστε ακόμη πολύ από τον δηλωμένο στόχο, Ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και ότι η συνεχιζόμενη αρνητική εξέλιξη μπορεί να αντιστραφεί μόνο εάν πραγματοποιηθούν **«ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές στην πολιτική και στην πράξη»**.

2.3 Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι «ο ρυθμός και η έκταση της εφαρμογής των ... μέτρων δεν ικανοποιούν» και «απαιτεί επιτάχυνση της εφαρμογής των αντιστοίχως προβλεπόμενων μέτρων, τόσο σε επίπεδο Κοινότητας, όσο και σε επίπεδο κρατών μελών» διότι «ο κίνδυνος να μην επιτευχθούν οι θεσπισθέντες στόχοι σχετικά με το 2010 είναι υπαρκτός».

2.4 Η μη επίτευξη του στόχου θα δημιουργήσει, σύμφωνα με την Επιτροπή, προβλήματα για δύο λόγους. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας επιβάλλεται, όχι μόνον ως ευθύνη του ανθρώπου έναντι της δημιουργίας αλλά διότι είναι χρήσιμη και αναγκαία και για οικονομικούς λόγους. Στην ανακοίνωση τονίζεται ότι η βιολογική ποικιλότητα αποτελεί τη βάση των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα, οι οποίες περιλαμβάνουν «την παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων, τη ρύθμιση του νερού, του ατμοσφαιρικού αέρα και του κλίματος, τη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους και του κύκλου των θρεπτικών συστατικών». Σύμφωνα με την Επιτροπή, «περίπου δύο τρίτα των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα σε παγκόσμιο επίπεδο υποβαθμίζο-

νται», και η οικονομική ζημία που προκαλείται, μολονότι είναι δύσκολο να εκτιμηθεί με ακρίβεια, υπολογίζεται ότι «είναι της τάξης των εκατοντάδων δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως».

2.5 Η Επιτροπή διερωτάται επίσης στην ανακοίνωσή της τι έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα σε αυτόν τον τομέα με επιτυχία. Σε αυτό το πλαίσιο δεν αναλύεται μόνο η κατάσταση στην ίδια την ΕΕ αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο και περιγράφεται η ευθύνη που επωμίζεται η ΕΕ σε διεθνές επίπεδο.

2.6 Στο επίκεντρο της Ανακοίνωσης βρίσκεται όμως το ερώτημα τι πρέπει να πράξουμε στο μέλλον. Για το σκοπό αυτό καταρτίζεται (αν και μόνο ως παράρτημα και έγγραφο SEK) **ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης** το οποίο περιλαμβάνει **τέσσερις πολιτικούς τομείς καθοριστικής σημασίας**, προσδιορίζει **δέκα στόχους προτεραιότητας** και αναφέρει ακόμη **τέσσερα «ζωτικής σημασίας μέτρα υποστήριξης»**.

2.6.1 Ο πρώτος πολιτικός τομέας είναι αφιερωμένος στη **«βιοποικιλότητα στην ΕΕ»**, και περιλαμβάνει αμέσως 5 από τους συνολικά δέκα στόχους προτεραιότητας, που είναι οι εξής:

- Η διασφάλιση των σημαντικότερων οικολογικών ενδιαιτημάτων και βιολογικών ειδών της ΕΕ,
- Η διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στην ύπαιθρο της ΕΕ.
- Η διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστημάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον της ΕΕ.
- Η ενίσχυση της συμβατότητας της περιφερειακής και χωροταξικής ανάπτυξης με την βιοποικιλότητα στην ΕΕ, καθώς επίσης
- Η μείωση των επιπτώσεων στην βιοποικιλότητα της ΕΕ των επεκτατικών αλλοχθόνων ειδών και των αλλοχθόνων γενετύπων.

2.6.2 Ο πολιτικός τομέας 2 εστιάζεται στο θέμα **«Η ΕΕ και η παγκόσμια βιοποικιλότητα»**, διότι η απώλεια βιοποικιλότητας δεν σταματά βέβαια στα σύνορα της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει δεσμεύσεις στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας και επιπλέον είναι συνυπεύθυνα για τις παγκόσμιες εξελίξεις λόγω των διεθνών εμπορικών σχέσεών τους. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τους ακόλουθους 3 στόχους προτεραιότητας:

- Ουσιαστική ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διεθνούς διακυβέρνησης υπέρ της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων.
- Ουσιαστική ενίσχυση της στήριξης της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στο πλαίσιο της εξωτερικής βοήθειας της ΕΕ.
- Ουσιαστική μείωση των επιπτώσεων του διεθνούς εμπορίου στην παγκόσμια βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες των οικοσυστημάτων.

2.6.3 Ο πολιτικός τομέας 3 περιλαμβάνει το θέμα **«Βιοποικιλότητα και αλλαγή του κλίματος»** με στόχο

- Την υποστήριξη της προσαρμογής της βιοποικιλότητας στην αλλαγή του κλίματος.

(?) Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκετεμποργκ, 15 και 16 Ιουνίου 2001.

2.6.4 Στον 4ο. Πολιτικό τομέα η ανακοίνωση και το αντίστοιχο σχέδιο δράσης εξετάζουν το «**γνωστικό υπόβαθρο**» και προτείνουν ως 10ο και συνεπώς τελευταίο στόχο προτεραιότητας

— Την ουσιαστική ενίσχυση του γνωστικού υποβάθρου για τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας, τόσο στην ΕΕ, όσο και παγκοσμίως.

2.6.5 Στα **τέσσερα καθοριστικής σημασίας μέτρα υποστήριξης** εξετάζονται:

- Η εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης για τη βιοποικιλότητα
- Η ενίσχυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη βιοποικιλότητα
- Η οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας καθώς και
- Η βελτίωση της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής του κοινού.

3. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής

3.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την υποβολή της ανακοίνωσης και την κατάρτιση σχεδίου δράσης στις 22 Μαΐου 2006, δηλαδή τέσσερις ημέρες μετά την υιοθέτηση της διερευνητικής γνωμοδότησής της με θέμα «**Εκστρατεία της ΕΕ για την διαφύλαξη της βιοποικιλότητας — η θέση και η συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών**». Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι τόσο η ανάλυση της σημαντικής κατάστασης καθώς και των αιτιών, σχεδόν ταυτίζονται και στα δύο έγγραφα.

3.2 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει, επίσης, ότι τα επιμέρους αίτια της εξαφάνισης ειδών και ενδιαιτημάτων, όπως π.χ. η εντατική χρήση της γης ή η εγκατάλειψη γαιών που προορίζονταν για επεκτατική καλλιέργεια, η στεγανοποίηση του εδάφους, η άναρχη αστική ανάπτυξη, είναι από χρόνια γνωστά και έχουν τεκμηριωθεί επανειλημμένα επιστημονικά. Οφείλονται σε αποφάσεις και μέτρα που λαμβάνουν οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες καθώς και σε πολιτικές επιλογές, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας. Σε ελάχιστες περιπτώσεις η απώλεια βιοποικιλότητας οφείλεται σε παράνομα μέτρα. Πρόκειται συνεπώς για νόμιμες πολιτικές αξιολογικές επιλογές που οδηγούν στην απώλεια βιοποικιλότητας. Οι οποίες συχνά υποστηρίζονται ή ενθαρρύνονται από αποφάσεις των κρατών μελών και των τοπικών αρχών ή από κοινοτικά μέτρα στήριξης.

3.3 Η ταύτιση απόψεων της ΕΟΚΕ και της Επιτροπής δεν αφορά μόνο την κατάσταση και τις σχετικές αναλύσεις αλλά και τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η διασφάλιση της βιοποικιλότητας. Στην ανακοίνωσή της η Επιτροπή προβάλλει ηθικούς και οικονομικούς λόγους, ενώ η ΕΟΚΕ, στη διερευνητική της γνωμοδότηση αναφέρεται στην «ενδογενή» και στην «πρακτική αξία» του τοπίου και της βιοποικιλότητας.

Η Βιοποικιλότητα μεταξύ πολιτικών φιλοδοξιών και πραγματικότητας

3.4 Η εξεταζόμενη ανακοίνωση της Επιτροπής εντάσσεται σε μια σειρά εγγράφων πολιτικού περιεχομένου στα οποία δηλώνεται η πρόθεση να αναχαιτισθεί η απώλεια βιοποικιλότητας. Έχουν επανειλημμένα δοθεί πολιτικές υποσχέσεις, τελευταία μάλιστα κατά τη σύνοδο των υπουργών περιβάλλοντος, το Δεκέμβριο 2006, κατά την οποία εγκρίθηκε η ανακοίνωση της Επιτροπής.

3.5 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει, δυστυχώς, ότι το χάσμα μεταξύ φιλοδοξιών και πραγματικότητας είναι συχνά τεράστιο και η κοινή γνώμη έχει πλήρη επίγνωση αυτής της κατάστασης. Αναφέρουμε ως παράδειγμα τις ποσοστώσεις αλιευμάτων βακαλάου που υιοθέτησαν οι αρμόδιοι υπουργοί για την αλιεία τέλη Δεκεμβρίου 2006, τις οποίες όλοι (!) οι ειδικοί βιολόγοι θαλάσσιου περιβάλλοντος χαρακτήρισαν ως υπερβολικά υψηλές με κίνδυνο να οδηγήσουν πιθανότατα σε εξαφάνιση των αποθεμάτων. Και όμως, το αποτέλεσμα της συνόδου θεωρήθηκε «θετικό». Αυτό μπορεί να σημαίνει είτε ότι υπάρχει μεγάλη διάσταση απόψεων όσον αφορά την αξιολόγηση του προβλήματος και τη σχέση αιτίας και αιτιατού είτε ότι το θέμα καλύπτεται μεν στα λόγια αλλά στην πράξη συνεχίζεται η πολιτική που οδηγεί αναπόφευκτα σε απώλεια βιοποικιλότητας.

3.6 Η ΕΟΚΕ έχει επισημάνει εντωμεταξύ επανειλημμένα το πρόβλημα αυτό σε πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις της και έχει προειδοποιήσει ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να απολεσθεί η αξιοπιστία των πολιτικών.

3.7 Προφανώς, όμως, οι απόψεις διίστανται όσον αφορά το ερώτημα κατά πόσον η ευρύτερη κοινή γνώμη, οι πολιτικοί ιδύνοντες και οι σημαντικότεροι παράγοντες της οικονομίας έχουν κατανοήσει και αξιολογήσει το πρόβλημα και κατά πόσον έχουν θεσπισθεί και εφαρμοστεί πολιτικά μέτρα για την αντιμετώπισή του. Η ΕΟΚΕ δεν έχει καμία αμφιβολία για το γεγονός ότι το πρόβλημα της απώλειας βιοποικιλότητας δεν έχει συνειδητοποιηθεί. Αφετέρου, όμως, δεν υπονοεί με αυτό ότι οποιοσδήποτε πολίτης ή πολιτικός λαμβάνει σκόπιμα αποφάσεις που βλάπτουν βιοποικιλότητα. Φαίνεται όμως ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να κατανοηθούν ότι οι μακροπρόθεσμες συνέπειες των αποφάσεων που λαμβάνονται καθώς και να εξαχθούν ανάλογα συμπεράσματα. Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατάστασης αυτής είναι οι εγγειοβελτιωτικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 2004-2006 στα νέα κράτη μέλη, και ιδίως στην Πολωνία, και εκείνες που έχουν προγραμματιστεί για την περίοδο 2007-2013 στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Η δράση «διαχείριση γεωργικών υδάτινων πόρων», που χρηματοδοτήθηκε από κοινοτικά κεφάλαια, συνίσταται κατά κύριο λόγο σε σχέδια τεχνικής διαμόρφωσης ποταμών κοιλάδων. Αποτέλεσμα είναι πλήθος αρνητικών επιπτώσεων, ανάμεσα στις οποίες ξεχωρίζει η μείωση της βιοποικιλότητας, και, δυστυχώς, η υλοποίηση και ο προγραμματισμός τέτοιων δράσεων αφορά επίσης και χώρους που θα μπορούσαν να ενταχθούν στο δίκτυο Natura 2000.

3.8 Η Επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων ότι τα ζητήματα της διατήρησης της βιοποικιλότητας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Επίσης, η Επιτροπή των Περιφερειών, στη γνωμοδότησή της για την ανακοίνωση αυτή «**Χαιρετίζει τις αποφάσεις του Συμβουλίου της 23ης και 24ης Μαρτίου 2006, στις οποίες θεωρείται αναγκαίο να υλοποιηθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί έως το 2010, ιδιαίτερα μέσω της ενσωμάτωσής τους σε όλες τις πολιτικές του θεματολογίου της Λισσαβώνας.**» Η ΕΟΚΕ εκφράζει έντονες αμφιβολίες σχετικά με αυτό. Διαπιστώνει ότι αντιθέτως, ο ρόλος και η σημασία της βιοποικιλότητας λαμβάνονται ελάχιστα υπόψη στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής. Έννοιες όπως παραδείγματος χάρι η «βιοποικιλότητα» και η «προστασία της φύσης» αναφέρονται καθόλου ή μόνο στο περιθώριο εγγράφων σχετικά με την στρατηγική της Λισσαβώνας, όπως δείχνει σχετική αξιολόγηση αλλά και τα εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης δεν διαφέρουν σε αυτό.

3.9 Η Επιτροπή δικαίως καταγγέλλει στην ανακοίνωσή της την «προβληματική διακυβέρνηση» και την «αδυναμία των παραδοσιακών οικονομιών να αναγνωρίσουν την οικονομική αξία του φυσικού κεφαλαίου και των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα.» Αν είχε αναγνωριστεί η αξία τους και είχε συνεκτιμηθεί το «έξωτερικό κόστος» το πρόβλημα δεν θα ήταν τόσο έντονο.

3.10 Όπως τόνισε και στην προαναφερθείσα διερευνητική γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι αντιθέσεις μεταξύ των επιμέρους στρατηγικών για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την προστασία της βιοποικιλότητας μάλλον αυξάνονται. Η οικονομική ανάπτυξη θεωρείται σήμερα πλέον ως ποσοτική μεγέθυνση, χωρίς διαφοροποιήσεις. Μια τέτοια μορφή οικονομικής μεγέθυνσης μπορεί να επιβαρυνθεί ή να καταστεί δύσκολη λόγω της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν πρόκειται π.χ. για τη λήψη αποφάσεων τεχνικού ή προγραμματικού χαρακτήρα, δεν αντιμετωπίζονται ως ευκαιρία για την οικονομική ανάπτυξη αλλά συχνά ως εμπόδιο και τροχοπέδη. Μόνον έτσι εξηγείται η «πίεση» που ασκείται ακόμη, και εν μέρει αυξάνεται, κατά των οδηγιών για την προστασία των ενδιαιτημάτων και των πτηνών καθώς και κατά του πράγματι αναπτυσσόμενου ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000. Μολονότι ο αρμόδιος για το περιβάλλον Επίτροπος κ. Δήμας τάσσεται προς το παρόν κατά της τροποποίησης των προαναφερθέντων οδηγιών, είναι προφανές ότι πολύ συχνά η προστασία της φύσης αντιμετωπίζεται ως ανταγωνιστής όσον αφορά τη χρήση γής και τροχοπέδη της ανάπτυξης και σπάνια ως βάση της οικονομικής ανάπτυξης. Κατά συνέπεια, οι δαπάνες και υποχρεώσεις που συνεπάγεται π.χ. η υλοποίηση του δικτύου Natura-2000 είτε εκλαμβάνονται ως επιβάρυνση και όχι ως επενδύσεις στο μέλλον, είτε δεν πραγματοποιούνται καθόλου.

3.11 Παράλληλα με αυτή την «οικονομική» ερμηνεία της προστασίας της φύσης και της προστασίας της βιοποικιλότητας, που είναι εντελώς αντίθετη προς την οικονομική αιτιολόγηση της διατήρησης της βιοποικιλότητας που αναφέρει η Επιτροπή, εμφανίστηκε όμως και ένα δεύτερο πρόβλημα το οποίο δημιουργήθηκε από τους ίδιους τους αρμόδιους παράγοντες για την προστασία της φύσης και το οποίο οδήγησε σε όξυνση της αντιπαράθεσης με τους ιδιοκτήτες και τους χρήστες γης. Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιείται το δίκτυο NATURA 2000, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς δεν πρέπει να λειτουργεί η προστασία της φύσης. Ξαφνικά, υπουργοί κατηγορούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο τη νομική βάση που οι ίδιοι θέσπισαν πριν από χρόνια. Άλλοτε δεν διατίθενται τα χρήματα που είχαν αναφέρει στις πολιτικές τους υποσχέσεις ως αποζημίωση για τους γεωργούς και άλλοτε λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν τους ιδιοκτήτες και τους χρήστες γης αντί να επιδιώκεται η «συναπόφαση» μαζί τους. Παρόμοια προστασία της φύσης όχι μόνο δεν είναι αξιοπιστή αλλά δημιουργεί καχυποψία.

3.12 Όμως υπάρχουν πολυάριθμα παραδείγματα τα οποία αποδεικνύουν ότι μπορούν να επιτευχθούν αξιοσημείωτα αποτελέσματα μέσω μιας λογικής συνεργασίας, όταν οι πολιτικοί και η δημόσια διοίκηση τηρούν τις υποσχέσεις τους και δημιουργούνται πραγματικές εταιρικές σχέσεις.

Οι χρηματοπιστωτικές αποφάσεις της ΕΕ ως αρνητικό παράδειγμα

3.13 Ειδικά οι αποφάσεις της συνόδου κορυφής του Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-13 και οι σχετικές περικοπές στον δεύτερο πυλώνα της ΚΠΠ που έχει ιδιαίτερη σημασία για τη βιοποικιλότητα, αποδεικνύουν ότι κατά τις πολιτικές διαδικασίες στάθμισης πάντα θυσιάζεται η βιοποικιλότητα, παρά τις δηλώσεις και υποσχέσεις. Όταν, έξι μήνες μετά τις προαναφερθείσες δημοσιονομικές αποφάσεις της συνόδου κορυφής, η Επιτροπή ζητά στο σχέδιο δράσης «Εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης» για το πρόγραμμα Natura 2000, πρόκειται τυπικά για σωστό αίτημα το οποίο όμως δυστυχώς είναι εκτός πολιτικής πραγματικότητας. Αντιθέτως, έτσι αποδεικνύεται το χάσμα μεταξύ των λόγων και των πράξεων.

3.14 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι ο δεύτερος πυλώνας της ΚΠΠ δεν χρηματοδοτείται επαρκώς από τότε που εντάχθηκαν σε αυτόν πρόσθετοι στόχοι όπως π.χ. η χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000 καθώς και η υλοποίηση της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα. Τι να πιστέψει ο πολίτης για μια πολιτική που είναι τόσο έκδηλα αντιφατική και δημιουργεί συγκρούσεις συμφερόντων σε τοπικό επίπεδο;

3.15 Επομένως, η ΕΤΠ δικαίως συνιστά στη γνωμοδότησή της, «να διατεθούν, στο πλαίσιο της αναθεώρησης των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013 το 2008, σημαντικές πιστώσεις για την προώθηση μιας βιώσιμης γεωργίας και την προστασία του φυσικού τοπίου».

3.16 Η διαπίστωση αυτή ισχύει και για το καταρχήν ορθό αίτημα ότι «(πρέπει) να εξασφαλίζεται ότι η κοινοτική χρηματοδότηση για την περιφερειακή ανάπτυξη είναι υπέρ και όχι κατά της βιοποικιλότητας. Και ότι επιτυγχάνεται η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων για το σχεδιασμό, των αναπτυξιακών φορέων και όλων αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα της βιοποικιλότητας». Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απόλυτα με αυτό το αίτημα που έχει εντωμεταξύ διατυπωθεί επανειλημμένα. Αλλά και σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν έκδηλες αποκλίσεις μεταξύ των (σωστών) προθέσεων και της καθημερινής πολιτικής πραγματικότητας, διότι ουσιαστικά τίποτε δεν άλλαξε. Η κατασκευή υποδομών (που συγχρηματοδοτούνται μερικώς από την ΕΕ) που διανύουν εξαιρετικά πολύτιμα, από άποψη προστασίας της φύσης, τοπία, συνεχίζεται. Και μολονότι εφαρμόζονται τα απαραίτητα μέτρα αντιστάθμισης και αναπλήρωσης για την προστασία της φύσης, βλ. την περιγραφή της κατάστασης στην ΕΕ, το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο: η απώλεια βιοποικιλότητας.

3.17 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι το αίτημα αυτό δεν πρέπει να αναφέρεται μόνο στα διαρθρωτικά ταμεία αλλά σε όλες τις δαπάνες της ΕΕ, αν θέλει η ΕΕ να είναι συνεπής με τους στόχους που έχει η ίδια θέσει στον εαυτό της.

3.18 Η ΕΟΚΕ διαβλέπει δυνατότητες προσέγγισης σε όλους τους τομείς στους οποίους η ΕΕ φέρει ευθύνη λόγω των αρμοδιοτήτων της. Μια τέτοια δυνατότητα συνιστά ο τομέας της γεωργικής πολιτικής. Όπως δείχνουν τα πράγματα, η ισχύουσα νομοθεσία δεν επαρκεί για μια ολοκληρωμένη προστασία της βιοποικιλότητας. Όταν μάλιστα οι αγροτικές επιδοτήσεις χορηγούνται «μόνο» υπό τον όρο της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, καθίσταται σαφές ότι αυτό δεν συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

3.19 Βέβαια, οι άμεσες πληρωμές που καταβάλλονται στους γεωργούς, οι οποίες συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος του γεωργικού προϋπολογισμού, από τη φύση τους δεν στοχεύουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας αλλά στην προετοιμασία των γεωργών για τις προκλήσεις των παγκόσμιων αγορών. Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει όμως επανειλημμένα ότι το «ευρωπαϊκό αγροτικό πρότυπο», το οποίο συμπεριλαμβάνει και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας δεν μπορεί να «παραδοθεί» στους όρους της παγκόσμιας αγοράς. Δεν μπορούμε να προετοιμάσουμε τους γεωργούς για τη συμμετοχή τους στην παγκόσμια αγορά και συγχρόνως να απαιτούμε να προωθούν τη βιοποικιλότητα.

3.20 Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ είχε προτείνει τα εξής: «Όσο οι συνθήκες που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά παρεμποδίζουν μάλλον τη γενική εξάπλωση μιας γεωργίας που σέβεται τη φύση, η πολιτική είναι υποχρεωμένη να καταβάλει ιδιαίτερες προσπάθειες...» «ώστε οι συντελεστές ενίσχυσης για τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα ...να αυξηθούν τόσο ώστε να επιτρέπουν σε όλους τους γεωργούς της Ε.Ε. να αποκομίζουν κέρδη όταν εφαρμόζουν φιλοπεριβαλλοντικές παραγωγικές διαδικασίες»⁽³⁾. Και σε αυτή την περίπτωση δεν ταυτίζονται οι προθέσεις και τα έργα.

3.21 Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι η πολιτική κατάσταση όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας διαφέρει ριζικά από την κατάσταση που επικρατεί σε άλλους πολιτικούς τομείς, όπως π.χ. στην χρηματοπιστωτική πολιτική ή στην πολιτική για τη σταθερότητα. Όσον αφορά την πρώτη, η Επιτροπή προσπαθεί, συχνά υπερβαίνοντας ισχυρές αντιτάσεις, να επιβάλλει μια σαφή πολιτική γραμμή, ενώ όσον αφορά τις υπόλοιπες πολιτικές, διαθέτει μέσα, κυρίως με βάση τα κριτήρια του Μάαστριχ, χάρη στα οποία μπορεί να απαιτήσει την τήρηση της κατεύθυνσης που έχει υιοθετηθεί. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας περιορίζεται προς το παρόν σε πολιτικές προφορικές υποσχέσεις.

3.22 Ακριβώς για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ, στη διερευνητική γνωμοδότησή της εστίασε την προσοχή ιδιαίτερα στο ερώτημα ποια είναι τα κοινωνικά αίτια τα οποία, ενώ όλοι τάσσονται υπέρ της διατήρησης της βιοποικιλότητας, οδηγούν σε δραματικές απώλειες βιοποικιλότητας. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κοινωνία (και ένα μεγάλο μέρος των πολιτικών) αγνοούν το νόημα και το όφελος της βιοποικιλότητας. Συνεπώς, εφόσον δεν γίνονται πλήρως δεκτοί και κατανοητοί οι λόγοι ύπαρξης και διατήρησης της βιοποικιλότητας, είναι αδύνατο να επιτύχει μια ανάλογη πολιτική ουσιαστικά αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει να καθοριστεί ως προτεραιότητα η προβολή της ανάγκης να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα. Στο προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ το θέμα αυτό καλύπτεται από τον 4ο. Πολιτικό τομέα και τα «καθοριστικής σημασίας μέτρα υποστήριξης», όχι όμως στον απαιτούμενο βαθμό.

3.23 Η ΕΟΚΕ δεν θα επαναλάβει στο σημείο αυτό τις συναφείς δηλώσεις που διατύπωσε στη γνωμοδότηση της 18η Μαΐου 2006. Θα ήθελε όμως να απευθύνει έκκληση προς την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο να μελετήσουν και πάλι τους σχετικούς προβληματισμούς της ΕΟΚΕ. Η δραματική εξέλιξη της κατάστασης της βιοποικιλότητας είναι γνωστή και σημειώνεται κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο νόμιμων δράσεων. Η ΕΕ έχει εισαγάγει ορισμένα μέτρα τα οποία όμως δεν επιφέρουν σχεδόν κανένα αποτέλεσμα διότι, όταν εφαρμόζονται, εφαρμόζονται χωρίς πεποίθηση. Επιπλέον, εξακολουθούν να λαμβάνονται μέτρα μολονότι είναι αναποτελεσματικά.

⁽³⁾ «Το μέλλον της ΚΓΠ» γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 21ης Μαρτίου 2002 ΕΕ C 125 της 10.7.2001, σ. 87-99.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Επίσης, το γεγονός ότι ένα σχέδιο δράσης προβλέπει περισσότερες από 160 διαφορετικές προτάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης, δείχνει ότι προφανώς υπάρχουν προς το παρόν ελλείμματα σε διάφορα επίπεδα πολυάριθμων πολιτικών τομέων. Τίθεται όμως το ερώτημα αν όλα τα μέτρα είναι εξίσου σημαντικά και αν πρόκειται να εφαρμοστούν όλα ταυτόχρονα. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι η ΕΟΚΕ αμφισβητεί την ορθότητα έστω και ενός των μέτρων αυτών. Αλλά αμφιβάλλει αν όλα αυτά τα μέτρα θα εφαρμοστούν πράγματι.

4.2 Σύμφωνα με την γνώμη της ΕΟΚΕ έχει καθοριστική σημασία να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατό και όσο το δυνατό πληρέστερα ο 4ος. Πολιτικός τομέας: πρέπει να βελτιωθεί επείγοντως το γνωστικό υπόβαθρο σχετικά με την πραγματική σημασία της βιοποικιλότητας και τις πραγματικές μακροπρόθεσμες συνέπειες των εκάστοτε αποφάσεων για την βιοποικιλότητα. Διότι μόνον αν διασφαλισθεί η ύπαρξη ανάλογου γνωστικού υποβάθρου και γίνει δεκτό από την πολιτική και την κοινωνία, μπορεί να υπάρξει η συνειδητοποίηση που είναι πολιτικά απαραίτητη προκειμένου να επιτευχθούν οι «ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές στην πολιτική και στην πράξη», που θεωρεί αναγκαίες η Επιτροπή. Προς το παρόν είναι εξαιρετικά δύσκολο να απαντηθεί το ερώτημα αν το πρόβλημα έγκειται μάλλον στην έλλειψη κατάλληλων γνώσεων και ιδεών ή στην έλλειψη πολιτικής βούλησης.

4.3 Η ΕΕ θα κριθεί ανάλογα με το βαθμό στον οποίο θα ανταποκριθεί στις υποσχέσεις της όπως π.χ. στη δήλωση να διαμορφώσει διαφορετικά τις ειδικές πολιτικές της και την πολιτική της όσον αφορά τις δαπάνες. Οι δημοσιονομικές αποφάσεις που λήφθηκαν το Δεκέμβριο δημιουργούν σε πολλούς φορείς προστασίας της φύσης αμφιβολίες, ως προς το ερώτημα αν θα επέλθει πράγματι αυτή η αλλαγή. Ο σκεπτικισμός τους ενισχύεται και από το γεγονός ότι κατά το παρελθόν, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες δεν εμπόδιζαν οικονομικά συμφέροντα μια πιο ουσιαστική προστασία της βιοποικιλότητας, δεν επιτεύχθηκαν παρά πενιχρά αποτελέσματα.

4.4 Αναφέρουμε ως παράδειγμα έναν προβληματικό τομέα για τον οποίο δεν γίνεται καμία μνεία σε κανένα σημείο του εγγράφου της Επιτροπής, μολονότι έχει σημασία για πολυάριθμα απειλούμενα είδη: το κυνήγι. Στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, στην Ελβετία και στη Νορβηγία πυροβολούνται ή αιχμαλωτίζονται συνολικά περίπου 102 εκατομμύρια πουλιά ετησίως, εκ των οποίων 37 εκατομμύρια ωδικά πουλιά. Οι αριθμοί αυτοί προκύπτουν από καταγεγραμμένες στατιστικές. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι μεγάλες απώλειες αποδημητικών πουλιών λόγω του κυνηγιού συνιστούν σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας.

4.5 Για το λόγο αυτό το κυνήγι μπορεί και πρέπει να απαγορευτεί για πολλά είδη πουλιών όπως η καλημάνια, το μπεκατσίνι, η σταρήθρα, το ορτύκι, το τρυγόνι και το κουφομπεκατσίνι, είδη των οποίων οι πληθυσμοί μειώνονται σε όλες ή σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης. Θα πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι το κυνήγι των αποδημητικών ζώων αποτελεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης ψυχαγωγία μόνο για ένα πολύ μικρό ποσοστό του πληθυσμού. Το γεγονός αυτό δεν στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους, το κυνήγι αποτελεί απλώς διασκέδαση. Και όμως, ή ίσως ακριβώς γι αυτό, δεν έχει σημειωθεί έως τώρα καμία πρόοδος σε αυτό το θέμα. Έχει αποδειχθεί επανειλημμένα ότι αν είναι τόσο δύσκολο να αλλάξουν τέτοιες συνήθειες, πόσο μάλλον να συντελεστούν «ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές».

4.6 Η Τήλος αποτελεί αξιόπαινο παράδειγμα για τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει η απαγόρευση του κυνηγιού. Από το 1993 έχει κατασταλεί εντελώς το κυνήγι σε αυτό το νησί με αποτέλεσμα να σημειωθεί τεράστια αύξηση της ποικιλίας και του αριθμού των ειδών. Η ΕΕ υποστήριξε την εξέλιξη αυτή με ένα σχέδιο του προγράμματος LIFE:

4.7 Τελειώνοντας, η ΕΟΚΕ θα ήθελε να τονίσει ότι συμφωνεί με το σκεπτικό της Επιτροπής όσον αφορά την **παγκόσμια ευθύνη**. Ωστόσο, διαπιστώνει ότι και η ΕΕ δεν έχει λόγους να υπερηφανεύεται σε αυτόν τον τομέα. Η Επιτροπή αναφέρει στην ανακοίνωσή της ότι προς το παρόν μόλις το «1 % των συνολικών ετησίων προϋπολογισμών αναπτυξιακής ενίσχυσης της Κοινότητας και των Κρατών μελών», δηλαδή λιγότερο από το 0,004 % όλων των δαπανών, διατίθενται για διεθνή προγράμματα με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

4.8 Από την άλλη πλευρά, η συνυπευθυνότητα για την καταστροφή της βιοποικιλότητας, διαπιστώνεται σε άλλες περιοχές της γης. Στην ανακοίνωση αναφέρεται ως παράδειγμα τη καταστροφή των τροπικών δασών. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η αποψίλωση αυτών των δασών δεν είναι αντιπαραγωγική μόνο για λόγους προστασίας της βιοποικιλότητας αλλά και λόγω της προστασίας του κλίματος: το 20 % της παγκόσμιας ρύπανσης από διοξείδιο του άνθρακα οφείλεται στην αποψίλωση δασών.

4.9 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον εμφανή κίνδυνο που αντιμετωπίζουν η γεωργία και η κτηνοτροφία από τη ραγδαία διάβρωση των γενετικών πόρων για την παραγωγή τροφίμων.

4.10 Η ΕΟΚΕ εκφράζει έντονες ανησυχίες για το γεγονός ότι για παράδειγμα, η υλοποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα βιοκαύσιμα θα μπορούσε να συντελέσει σε ακόμη μεγαλύτερη καταστροφή των τροπικών δασών, όσο χρησιμοποιούνται φθηνές εισαγόμενες πρώτες ύλες αντί φυσικών εγχώριων προϊόντων που έχουν παραχθεί με φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους. Η Μαλαισία παράγει σήμερα περίπου 5 εκατομμύρια φοινικέλαιο το χρόνο. Οι φυτείες που δημιουργήθηκαν για το σκοπό αυτό κατά την περίοδο από το 1995 έως το 2000, ευθύνονται για το 90 % όλων των αποψιλώ-

σεων τροπικού δάσους σε αυτή τη χώρα. Υπάρχουν σχέδια σύμφωνα με τα οποία θα καταστραφούν άλλα 6 εκατομμύρια εκτάρια τροπικού δάσους, στην Ινδονησία μάλιστα 16,5 εκατομμύρια εκτάρια, προκειμένου να δημιουργηθούν φυτείες για την παραγωγή φοινικέλαιου. Το φοινικέλαιο προορίζεται για εξαγωγή. Το εργοστάσιο ηλεκτροπαραγωγής του δήμου Schwäbisch-Hall, που αναφέρεται συχνά ως υπόδειγμα ενεργειακής πολιτικής, λειτουργεί κατά 90 % με φοινικέλαιο!

4.11 Εκτός από αυτές τις διαφορετικές εκτιμήσεις ως προς το περιεχόμενο και τη στρατηγική, η ΕΟΚΕ θα ήθελε να αναφερθεί και σε δύο τυπικά θέματα.

4.11.1 Για τους ενδιαφερόμενους κύκλους είναι πάντα ενοχλητικό όταν πρέπει να συγκρίνουν πολλά διαφορετικά έγγραφα της ΕΕ προκειμένου να σχηματίσουν πλήρη εικόνα για ένα και το ίδιο θέμα. Επειδή για διοικητικούς και τεχνικούς λόγους τα κείμενα της Επιτροπής πρέπει να είναι σύντομα, το καθαυτό σχέδιο δράσης, το οποίο αναφέρεται στα περιεχόμενα της ανακοίνωσης ως παράρτημα 1, δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτό το έγγραφο. Διατίθεται ως ξεχωριστό έγγραφο SEK, το οποίο δεν αναφέρει στο εξώφυλλο καν τη λέξη «σχέδιο δράσης»: Αναφέρεται μόνο ο όρος «technical annex». Επιπλέον, το σχέδιο δράσης διατίθεται μόνο στα αγγλικά (σε καμία άλλη επίσημη γλώσσα) και είναι αρκετά δυσανάγνωστο ως προς τους τυπογραφικούς χαρακτήρες. Αυτό είναι αρκετά ενοχλητικό. Καλεί την Επιτροπή να προβεί στη μετάφραση του σχεδίου δράσης σε όλες τις επίσημες γλώσσες και να φροντίσει για την ευρεία διάδοσή του τόσο σε ηλεκτρονική μορφή όσο και σε χαρτί.

4.11.2 Η Επιτροπή προτείνει να πραγματοποιηθεί η επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης υπό την επίβλεψη της ήδη υφιστάμενης συμβουλευτικής ομάδας εμπειρογνομόνων για την βιοποικιλότητα. Η ΕΟΚΕ προτείνει αντιθέτως, να συμμετάσχει σε αυτό το επίπεδο εντατικότερα και η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών, κυρίως για τον λόγο που προαναφέρθηκε και περιγράφεται λεπτομερώς στη διερευνητική γνωμοδότηση, δηλαδή επειδή δεν υπάρχει ακόμη επαρκής ευαισθητοποίηση και ανάλογη «ανησυχία».

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (Κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2006) 543 τελικό — 2006/0170 (COD)

(2007/C 97/04)

Στις 11 Οκτωβρίου 2006, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 175, παράγραφος 1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιανουαρίου 2007 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Osborn.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 188 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 8 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός της πρότασης της Επιτροπής είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης, και ορισμένων μεταγενέστερων τροποποιήσεων εκείνης της οδηγίας.

1.2 Η ΕΟΚΕ τάσσεται ανεπιφύλακτα υπέρ της περιοδικής κωδικοποίησης της νομοθεσίας της ΕΕ σε όλους τους τομείς. Συμφωνεί με την Επιτροπή και τα λοιπά όργανα ότι, μέσω της κωδικοποίησης, η νομοθεσία καθίσταται πιο διαφανής και πιο προσιτή σε όλους όσους τη χρειάζονται και πιο κατανοητή στο κοινό.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Στην παρούσα περίπτωση, η κωδικοποίηση συνεπάγεται και ένα επιπρόσθετο όφελος, δεδομένου ότι θα συγκεντρώνει το σύνολο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης σε μία ενιαία οδηγία αρκετά πριν την υποβολή των νέων προτάσεων που θα προκύψουν από την τρέχουσα αναθεώρηση της σχετικής νομοθεσίας. Θα διευκολυνθεί, έτσι, η εξέταση των νέων προτάσεων από τα ευρωπαϊκά όργανα και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη.

2.2 Στο πλαίσιο αυτό η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει την προγενέστερη γνωμοδότησή της για τις προόδους της εφαρμογής της ολοκληρωμένης πρόληψης και ελέγχου της ρύπανσης, η οποία εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2003 ⁽¹⁾. Η ΕΟΚΕ εξέφραζε τότε ανησυχίες για ορισμένα προβλήματα που είχε εντοπίσει ως προς την εφαρμογή της οδηγίας. Μεταξύ αυτών ήταν καθυστερήσεις και φαινόμενα συγχύσεως κατά τη μεταφορά της οδηγίας, καθυστερήσεις και έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τους προβλεπόμενους όρους για τους χώρους που υπόκεινται σε έλεγχο βάσει της οδηγίας, δυσχέρειες όσον αφορά τη διασφάλιση συνεκτικών κριτηρίων για την επιθεώρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και την εφαρμογή των όρων εκδόσεως άδειας καθώς και ορισμένα άλλα μελήματα.

2.3 Έκτοτε, η Επιτροπή κατήρτισε ένα πρόγραμμα δράσης για να επιτευχθεί η πρόοδος σε όλη την ΕΕ και η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση από τις σχετικές μελέτες της Επιτροπής ότι επιτεύχεται πράγματι η εφαρμογή σε πολλά μέρη της ΕΕ.

2.4 Η ΕΟΚΕ εξακολουθεί, ωστόσο, να ανησυχεί για ορισμένες πτυχές της εφαρμογής και, ειδικότερα, για το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη φαίνεται πως αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες να εντάξουν όλες τις εγκαταστάσεις τους στο καθεστώς ελέγχου της οδηγίας έως τα τέλη του 2007, όπως απαιτείται από την οδηγία. (Οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης είχαν προθεσμία δέκα ετών για την πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας, ενώ ακόμη και τα νέα κράτη μέλη είχαν τρία περίπου χρόνια για να ευθυγραμμισθούν τουλάχιστον με τις βασικές διατάξεις ελέγχου των εγκαταστάσεων). Η ΕΟΚΕ εξακολουθεί, επίσης, να ανησυχεί για την έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους ορισμένες αρμόδιες αρχές χορήγησαν άδειες για λειτουργίες που δεν υπολείπονται κατά πολύ των εφικτών τιμών εκπομπών που καθορίζονται στα έγγραφα BREF (έγγραφα αναφοράς των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών). Η βασική ιδέα της ολοκληρωμένης αξιολόγησης, που επιτρέπει τις ανταλλαγές εκπομπών με σκοπό τη μείωση, δεν εφαρμόζεται πάντα αποτελεσματικά. Ανησυχία προκαλεί επίσης η ποικιλία των πρακτικών όσον αφορά τη συχνότητα και τη διεξοδικότητα των διαδικασιών επιθεώρησης.

2.5 Η ΕΟΚΕ επιφυλάσσεται να σχολιάσει περαιτέρω τα επόμενα στάδια της αναθεώρησης της νομοθεσίας για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης. Επί του παρόντος, προτρέπει την Επιτροπή και τα λοιπά όργανα να εξετάσουν κατά πόσο είναι δυνατή η λήψη σημαντικών νέων μέτρων για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας, αφού, όπως κατέδειξαν οι σχετικές μελέτες της Επιτροπής, η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται κατά τρόπο ενιαίο.

⁽¹⁾ EE C 80 της 30.3.04, σελ. 29-34.

2.6 Η οδηγία για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει σταθερή βελτίωση των προδιαγραφών λειτουργίας των επιχειρήσεων σε όλη την Ευρώπη κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες και περιστάσεις. Χρειάζεται, όμως, πολύ καιρό για να εδραιωθεί ως σημαντική δύναμη αλλαγής και βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Προκειμένου να μην απολέσει την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών, πρέπει να εφαρμοσθεί με διαφάνεια και συνέπεια σε όλη την Ευρώπη. Διαφορετικά δεν θα καταφέρει να καθιερώσει το δυναμικό πλαίσιο που απαιτείται για τη σταθερή βελτίωση των επιδόσεων βάσει των ευκαι-

ριών που παρέχονται από τον κύκλο επενδύσεων, θα βλάψει τον ανταγωνισμό και θα προκαλέσει αυξανόμενη δυσπιστία έναντι του συστήματος, σκοπός του οποίου είναι η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και η εξασφάλιση υψηλότερης ποιότητας του περιβάλλοντος σε όλη την Ευρώπη.

2.7 Η κωδικοποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας με την παρούσα οδηγία αποτελεί ένα θετικό βήμα. Αλλά θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ως ένα πρώτο στάδιο για τη λήψη περαιτέρω μέτρων που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της εφαρμογής βάσει της τρέχουσας αναθεώρησης.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των καθαρών βιοοξείδων αναπαραγωγής (κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2006) 749 τελικό — 2006/0250 (CNS)

(2007/C 97/05)

Στις 22 Δεκεμβρίου 2006, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τα άρθρα 37 και 94 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιανουαρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Gilbert BROS.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 184 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 16 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός της υπό εξέταση πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 77/504/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1977, περί των καθαρών βιοοξείδων αναπαραγωγής. Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης. Η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι πολύ χρήσιμη η ενσωμάτωση όλων των κειμένων σε έναν κανονισμό. Στο πλαίσιο της Ευρώπης των

πολιτών, η ΕΟΚΕ αποδίδει, όπως και η Επιτροπή, ιδιαίτερη σημασία στην απλούστευση και τη σαφήνεια του κοινοτικού δικαίου ώστε τούτο να καταστεί περισσότερο προσιτό και κατανοητό από τον πολίτη, προσφέροντάς του, με τον τρόπο αυτό, νέες δυνατότητες και αναγνωρίζοντας τα συγκεκριμένα δικαιώματα που μπορεί να απολαύει κάθε πολίτης.

2.2 Επιβεβαιώθηκε ότι το κωδικοποιούμενο κείμενο δεν περιλαμβάνει τροποποιήσεις όσον αφορά την ουσία και αποσκοπεί αποκλειστικά στη σαφήνεια και τη διαφάνεια του κοινοτικού δικαίου. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως τον εν λόγω στόχο και, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εχενγγών, επιδοκιμάζει την πρόταση

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (Δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (Κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM(2006) 652 τελικό — 2006/0214 (COD)

(2007/C 97/06)

Στις 22 Νοεμβρίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της ΣΕΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει την κατάρτιση γνωμοδότησης από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Ιανουαρίου 2007, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. VERBOVEN.

Κατά την 433η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 181 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 11 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ουσία της εξεταζόμενης πρότασης, ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις δύο διατυπωθείσες επιφυλάξεις και να τροποποιήσει αναλόγως τις αιτιολογικές σκέψεις, ενώ εκφράζει την επιθυμία για ταχεία έγκριση της πρότασης από το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

2. Αιτιολογία

2.1 Σύνοψη της πρότασης

2.1.1 Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους. Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης ⁽¹⁾ σύμφωνα με την Επιτροπή, η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2.2 Παρατηρήσεις

2.2.1 Η τήρηση των κανόνων υγείας και ασφάλειας κατά τη χρησιμοποίηση των εξοπλισμών εργασίας συνιστά σημαντική πτυχή των προληπτικών μέτρων. Από το 1989, οι εν λόγω κανόνες αποτελούν αντικείμενο ελάχιστης εναρμόνισης. Η οδηγία της 30ής Νοεμβρίου 1989 τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη, κατά τρόπο ώστε να καλύπτει μεγάλο αριθμό εργασιακών καταστάσεων (κατά κύριο λόγο την εργασία σε ύψος) και να ενσωματώνει μία διευρυμένη προσέγγιση της υγείας στην εργασία αναφερόμενη σε εργονομικές αρχές. Αυτές οι ποικίλες αναθεωρήσεις είναι δυνατόν να προκαλέσουν

δυσχέρειες στους αποδέκτες της εν λόγω νομοθεσίας, αν και η Επιτροπή προέβη σε ανεπίσημο συντονισμό των εφαρμοζόμενων κανόνων.

2.2.2 Μία κωδικοποίηση δεν είναι δυνατόν να εισαγάγει ουσιαστικές τροποποιήσεις. Η ΕΟΚΕ, μετά από την εξέταση της πρότασης, εκτιμά ότι το εξεταζόμενο κείμενο τηρεί την εν λόγω βασική αρχή, με την επιφύλαξη των παρακάτω παρατηρήσεων:

— Οι αιτιολογικές σκέψεις (10) και (11) της οδηγίας 2001/45/ΕΟΚ επισύρουν την προσοχή στην ειδική κατάρτιση που πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι που καλούνται να χρησιμοποιήσουν εξοπλισμό για εργασίες σε ύψος. Η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να συμπεριληφθεί ανάλογη σύσταση στις αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης κωδικοποίησης.

— Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η παρούσα πρόταση όφειλε να έχει υποβληθεί για διαβούλευση στη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, σύμφωνα με την απόφαση 2003/C 218/01 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003. Σε συμφωνία με την πρακτική που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, αυτού του είδους η διαβούλευση θα έπρεπε να αναφέρεται στα «έχοντας υπόψη» της οδηγίας.

2.2.3 Με την επιφύλαξη των προηγούμενων παρατηρήσεων, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η πρόταση της Επιτροπής συνιστά ορθολογική συγκέντρωση των ισχυουσών διατάξεων, καθιστώντας τις σαφέστερες, χωρίς να θέτει οποιοδήποτε πρόβλημα ουσίας.

2.2.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ουσία της εξεταζόμενης πρότασης, ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις δύο διατυπωθείσες επιφυλάξεις και να τροποποιήσει αναλόγως τις αιτιολογικές σκέψεις, ενώ εκφράζει την επιθυμία για ταχεία έγκριση της πρότασης από το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ Οδηγία 89/655/ΕΟΚ του Συμβουλίου, Οδηγία 95/63/ΕΚ του Συμβουλίου και Οδηγία 2001/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμianto κατά τη διάρκεια της εργασίας (Κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM(2006) 664 τελικό — 2006/0222 (COD)

(2007/C 97/07)

Στις 12 Δεκεμβρίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να καταρτίσει γνωμοδότηση με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Ιανουαρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. VERBOVEN.

Κατά την 433η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 192 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 6 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ εγκρίνει την εξεταζόμενη πρόταση και εκφράζει την επιθυμία για ταχεία υιοθέτησή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

1.2 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την επιθυμία της για ταχεία επικύρωση από τα κράτη μέλη της Σύμβασης αριθ. 162 της ΔΟΕ για την ασφάλεια κατά τη χρήση αμιάντου.

2. Αιτιολογία

2.1 Σύνοψη της πρότασης της Επιτροπής

2.1.1 Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Σεπτεμβρίου 1983, για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμianto κατά τη διάρκεια της εργασίας (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 8 της οδηγίας 80/1107/ΕΟΚ). Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης ⁽¹⁾· σύμφωνα με την Επιτροπή, η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2.2 Γενικές παρατηρήσεις

2.2.1 Η έκθεση στον αμianto συνεχίζει να συνιστά σημαντικό παράγοντα κινδύνου για διάφορες κατηγορίες εργαζομένων, ιδίως στον οικοδομικό τομέα. Υπολογίζεται γενικά ότι η Ευρώπη κατανάλωσε πολλές δεκάδες εκατομμύρια τόνους αμιάντου κατά τον 20ό αιώνα. Παρά την απαγόρευση του αμιάντου που αποφάσισε η ΕΕ το 1999, η έκθεση στον αμianto θα συνεχιστεί επί δεκαετίες, κυρίως εξαιτίας του αριθμού των κτιρίων που περιέχουν αμianto. Εξάλλου, η αχρήστευση ποικίλων εξοπλισμών που περιέχουν αμianto και η διαχείριση των αποβλήτων παρουσιάζουν επίσης κινδύνους έκθεσης στον αμianto.

2.2.2 Η ΕΤΠ έχει εξετάσει επανειλημμένα ζητήματα σχετικά με την προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμianto. Είναι δυνατόν να υπενθυμισθεί ειδικότερα η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που υιοθετήθηκε στις 4 Μαρτίου 1999 ⁽²⁾.

2.2.3 Η πρώτη οδηγία για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους της έκθεσης σε αμianto ανάγεται στο 1983. Η οδηγία αυτή τροποποιήθηκε επανειλημμένα προκειμένου να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της, να ενισχυθούν τα μέτρα πρόληψης και να μειωθούν οι οριακές τιμές έκθεσης. Οι διάφορες αυτές αναθεωρήσεις ενδέχεται να προξενήσουν δυσχέρειες στους αποδέκτες της εν λόγω νομοθεσίας.

2.2.4 Μία κωδικοποίηση δεν είναι δυνατόν να εισαγάγει ουσιαστικές τροποποιήσεις. Η ΕΟΚΕ, μετά την εξέταση της πρότασης, εκτιμά ότι το κείμενο τηρεί αυστηρά αυτή τη βασική αρχή. Η πρόταση της Επιτροπής συνιστάται στην ορθολογική συγκέντρωση των ισχυουσών διατάξεων, καθιστώντας τις σαφέστερες, και, επομένως, δεν θέτει κανένα πρόβλημα ουσίας.

2.2.5 Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να διαβουλευθεί χωρίς καθυστέρηση με τους κοινωνικούς εταίρους και με τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον χώρο εργασίας.

2.2.6 Η ΕΟΚΕ εγκρίνει την εξεταζόμενη πρόταση και εκφράζει την επιθυμία για ταχεία υιοθέτησή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

2.3 Ειδικές παρατηρήσεις

2.3.1 Η ΕΤΠ υπενθυμίζει τη γνωμοδότησή της που υιοθετήθηκε στις 4 Μαρτίου 1999 και, ειδικότερα, επαναλαμβάνει την επιθυμία της για ταχεία επικύρωση από τα κράτη μέλη της Σύμβασης αριθ. 162 της ΔΟΕ για την ασφάλεια κατά τη χρήση αμιάντου. Μέχρι σήμερα, μόνο 10 από τα 27 κράτη μέλη την έχουν επικυρώσει. Η επικύρωση αυτής της Σύμβασης της από τα κράτη μέλη της ΕΕ θα συμβάλει στην ανάδειξή της σε μείζον μέσο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε παγκόσμια κλίμακα.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ Οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου, οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου (μόνο όσον αφορά το άρθρο 13) και οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁽²⁾ ΕΕ C 138 της 18ης Μαρτίου 1999, σ. 24.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ευρωπαϊκή πολιτική για την εφοδιαστική»

(2007/C 97/08)

Στις 17 Νοεμβρίου 2005, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της επικείμενης φινλανδικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κα Mari Kiviniemi, υπουργός εξωτερικού εμπορίου και ανάπτυξης της Φινλανδίας, ζήτησε με επιστολή της από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να εκπονήσει διερευνητική γνωμοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με θέμα: «Ευρωπαϊκή πολιτική για την εφοδιαστική».

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Ιανουαρίου 2007, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. RANOCCHIARI.

Κατά την 433η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 82 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 10 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συστάσεις και συμπεράσματα

1.1 Οι αποτελεσματικές μεταφορές αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για να διατηρήσει και ενισχύσει η Ευρώπη την ανταγωνιστικότητά της. Για να καταστεί δυνατή η διαχείριση της περίπλοκης ροής των μεταφορών σε μια σύγχρονη κοινωνία απαιτούνται πολύ αποτελεσματικοί τρόποι μεταφοράς και η ευέλικτη μεταξύ τους συνεργασία. Προηγμένες και ολοκληρωμένες λύσεις εφοδιαστικής μπορούν να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση των μεταφορών εμπορευμάτων και μέσω αυτών να ενισχυθεί η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης σε παγκόσμια κλίμακα.

1.2 Η πρωτοβουλία της φινλανδικής προεδρίας και η ανακίνηση που δημοσίευσε η Επιτροπή τον περασμένο Ιούνιο (!) διασαφηνίζουν το πως μια αποτελεσματική εφοδιαστική μπορεί να αποτελέσει το εργαλείο για την ενίσχυση και αξιοποίηση των θετικών συνεργιών μεταξύ της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη βελτιστοποίηση της ορθολογιστικής χρήσης των οχημάτων και των υποδομών για να μειωθούν οι περιττές μεταφορές. Προς τούτο, σύμφωνα με την άποψη της ΕΟΚΕ είναι σημαντικό να δρομολογηθεί μια αναπτυξιακή δράση στην οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι γνώσεις όλων των φορέων — των εφοδιαστικών επιχειρήσεων και των υπαλλήλων τους, των επιχειρήσεων που είναι πελάτες τους και των υπαλλήλων τους, των αρχών και οργανώσεων.

1.3 Βάση της αναπτυξιακής δράσης πρέπει να αποτελέσει ένα από τα στρατηγικά σχέδια που έχει εκπονήσει η Επιτροπή για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα μέσω της εφοδιαστικής. Στο σχέδιο θα πρέπει να καθορίζονται με ακρίβεια οι υποχρεώσεις των αρχών και των επιχειρηματιών, να περιλαμβάνεται ολόκληρος ο τομέας των μεταφορών και να εξετάζονται οι οικονομικές, μεταφορικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, και περιφερειακές συνθήκες.

1.4 Η εφοδιαστική είναι δραστηριότητα εντάσεως εργασίας που απαιτεί ικανό και καλά καταρτισμένο προσωπικό και διοίκηση. Γι' αυτό στο σχέδιο πρέπει να εξετάζονται λεπτομερώς οι προϋποθέσεις της βασικής και της μεταγυμνασιακής εκπαίδευσης στα πλαίσια του τομέα της εφοδιαστικής. Πρέπει επίσης να αναλύονται οι προϋποθέσεις για την ενίσχυση της έρευνας και της ανάπτυξης των υποδομών.

1.5 Η αγορά εργασίας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση και την ανάπτυξη των υπηρεσιών εφοδιαστικής οι οποίες ικανοποιούν τις ανάγκες της ανταγωνιστικότητας και της βιομηχανίας. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να προωθήσουν τους κανόνες

και τη λειτουργία της αγοράς εργασίας της εφοδιαστικής μέσω συνεχούς διαλόγου. Η εξασφάλιση σταθερών θέσεων εργασίας, της υγείας στην εργασία και της αποδοτικότητας πρέπει να αποτελούν κοινούς στόχους.

1.6 Η προηγούμενη προσέγγιση της Επιτροπής για την επίλυση του προβλήματος της συμφόρησης σε ορισμένους δρόμους της ΕΕ, μέσω της ρύθμισης των μεριδίων των διαφόρων τρόπων μεταφοράς στην κυκλοφορία, τα οποία θα πρέπει να επιστρέψουν στα επίπεδα του 1998, δεν φαίνεται να προσιδιάζει στη σημερινή εξέλιξη της αγοράς των μεταφορών.

1.7 Αυτό που προέχει τώρα είναι η ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των τρόπων μεταφοράς, μιας βιώσιμης συνεργασίας που θα επιτρέπει τη μέγιστη αξιοποίηση της αποτελεσματικότητας και των πλεονεκτημάτων καθενός εξ αυτών. Αυτή θα επιτευχθεί όταν θα υπάρχουν οι τεχνικές, πρακτικές και οικονομικές προϋποθέσεις. Η Ένωση θα επιδιώξει τη χάραξη κοινής πολιτικής που θα συμβάλει στη δημιουργία ή στην ανάπτυξη των εν λόγω προϋποθέσεων. Σ' αυτήν περιλαμβάνεται ακόμη ότι η μελλοντική πολιτική πρέπει να διασφαλίζει συστήματα μεταφορών ασφαλή, καθαρά από περιβαλλοντική άποψη και αποτελεσματικά.

2. Ιστορικό

2.1 Η Φινλανδία κάλεσε την ΕΟΚΕ να εκπονήσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα μια **ευρωπαϊκή πολιτική για την εφοδιαστική**, παραθέτοντας μια σειρά από λόγους για τους οποίους οι εξελίξεις στον τομέα αυτόν έχουν τόσο μεγάλη σημασία για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Από τους λόγους αυτούς ξεχωρίζουν κυρίως οι εξής:

2.2 Η παγκοσμιοποιημένη οικονομία διανύει μια μεταβατική περίοδο. Η τελευταία από τις φάσεις της παγκοσμιοποίησης άρχισε κατά τη δεκαετία του 1990, όταν άνοιξαν οι αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας στη διεθνή οικονομία της αγοράς. Το γεγονός αυτό οδήγησε στη μετεγκατάσταση τόσο της βιομηχανικής παραγωγής όσο και της παροχής υπηρεσιών. Στην Ευρώπη, η διεύρυνση της ΕΕ, η οικονομική ανάπτυξη των γειτονικών χωρών της Ένωσης και η οικονομική ανάκαμψη της Ρωσίας προκαλούν μια μεταλλαγή των δομών της ευρωπαϊκής βιομηχανικής παραγωγής και των αγορών των υπηρεσιών. Η ΕΕ καλείται να αντιδράσει άμεσα και αποφασιστικά στις προκλήσεις αυτές, όπως προβλέπει η στρατηγική της Λισαβώνας.

(!) Η εφοδιαστική εμπορευμάτων στην Ευρώπη — κλειδί για τη βιώσιμη κινητικότητα COM(2006) 336 τελ., 28.6.2006.

2.3 Οι εξελίξεις αυτές έχουν αντίκτυπο και στον ευρωπαϊκό τομέα των μεταφορών. Καταρχάς, οι αγορές των μεταφορών όλων των κρατών μελών πρέπει να ενταχθούν με επιτυχία στις κοινοτικές αγορές των μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στις χώρες που, τεχνικά, υπάγονται ακόμη στο σύστημα μεταφορών της πρώην ΕΣΣΔ. Δεύτερον, πρέπει να αρθούν οι περιορισμοί που εξακολουθούν να εμποδίζουν την κινητικότητα στο εσωτερικό της ΕΕ και να οργανωθούν με αποτελεσματικό τρόπο οι μεταφορές. Τρίτον, για την πλήρη αξιοποίηση των οικονομικών δυνατοτήτων των γειτονικών χωρών της ΕΕ, πρέπει να αναπτυχθούν οι δεσμοί με τις χώρες αυτές στον τομέα των μεταφορών. Οι συμφορήσεις που υπάρχουν στα σύνορα με τις τρίτες χώρες αποδεικνύουν τη σημασία των εργασιών που πρέπει να επιτελεσθούν για την επίλυση αυτών των προβλημάτων. Οι εμπορευματικές μεταφορές σε πολλές περιπτώσεις διασχίζουν τα σύνορα της ΕΕ· γι' αυτό, είναι εξαιρετικά σημαντικό να δοθεί προσοχή στην εξέλιξη των κατάλληλων υποδομών και τεχνολογιών τόσο από την πλευρά της ΕΕ όσο και από την πλευρά των τρίτων χωρών.

2.4 Ένας από τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας είναι να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία του κόσμου. Για την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη χρειάζεται ένα σύγχρονο, πλήρως λειτουργικό και αποτελεσματικό σύστημα μεταφορών. Ωστόσο, προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κοινοτικών επιχειρήσεων είναι η διαρκής βελτίωση των μεταφορών όσον αφορά την ποιότητα, την ακρίβεια και την αποτελεσματικότητά τους. Ταυτοχρόνως, η ταχεία αύξηση του όγκου των εμπορευματικών μεταφορών (ιδίως των οδικών) προκαλεί κορεσμό των μεταφορών σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Αυτό συνεπάγεται πρόσθετο κόστος για την ευρωπαϊκή βιομηχανία. Η ανεπιθύμητη αυτή εξέλιξη έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις και στο φυσικό περιβάλλον διαβίωσης.

2.5 Στους κόλπους της ΕΕ έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες για το άνοιγμα των αγορών των υπηρεσιών εφοδιαστικής και για την ενοποίηση των δικτύων μεταφοράς στην Ευρώπη. Ωστόσο, τα αποτελέσματα δεν είναι ακόμη ικανοποιητικά και εξακολουθούν να υφίστανται πολλοί φραγμοί που εμποδίζουν την πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή. Η εφοδιαστική δεν τυγχάνει της δέουσας προσοχής στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής για τις μεταφορές, παρά το υψηλό κόστος που συνεπάγεται για τη βιομηχανία και το εμπόριο. Πράγματι, αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος του συνολικού κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης. Ο ευρωπαϊκός τομέας της εφοδιαστικής απασχολεί, εξάλλου, μεγάλο αριθμό εργαζομένων.

2.6 Η αποτελεσματικότητα της εφοδιαστικής είναι ένα εργαλείο για την ενίσχυση και την αξιοποίηση των θετικών συνεργιών μεταξύ της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας. Τούτο επιτυγχάνεται μέσω της βελτιστοποίησης της ορθολογικής χρήσης των οχημάτων και των υποδομών με στόχο τον περιορισμό των μεταφορών που δεν είναι απαραίτητες.

2.7 Η βελτίωση της εφοδιαστικής μπορεί, ως εκ τούτου, να έχει θετικό αντίκτυπο στην περιφερειακή ανάπτυξη της ΕΕ, καθώς περιορίζει τη σημασία της γεωγραφικής θέσης και, έτσι, ευνοεί την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Η εφοδιαστική των μεταφορών θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην βιώσιμη κινητικότητα.

3. Εισαγωγή

3.1 Οι επαφές μεταξύ της Φινλανδίας και της Επιτροπής είχαν ως αποτέλεσμα να δημοσιεύσει η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2006,

ανακοίνωση με θέμα την Εφοδιαστική εμπορευμάτων στην Ευρώπη — κλειδί για τη βιώσιμη κινητικότητα ⁽²⁾. Στο έγγραφο εξετάζονται οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη στενότερης σχέσης της εφοδιαστικής με την πολιτική μεταφορών.

3.2 Στο έγγραφο διαβούλευσης που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2006 ⁽³⁾, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση της εν λόγω ανακοίνωσης, η Επιτροπή εξετάζει ορισμένα ζητήματα που αφορούν τη μελλοντική εξέλιξη της εφοδιαστικής και τη σημασία της για τη λειτουργικότητα του κοινοτικού τομέα μεταφορών, δίνοντας ξεκάθαρα έμφαση στη διατropicότητα, δηλαδή στη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών μορφών μεταφοράς.

3.3 Στο έγγραφο επισημαίνεται ότι, συγκρίνοντας το ΑΕγχΠ και τις δαπάνες για την εφοδιαστική (συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών για τις μεταφορές) της Ευρώπης (ΕΕ-15) και της Βόρειας Αμερικής, διαπιστώνει κανείς ότι το μερίδιο της εφοδιαστικής ως ποσοστό του ΑΕγχΠ αυξήθηκε από 12,2 % το 1998 σε 13,3 % το 2002. Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, οι δαπάνες για την εφοδιαστική στη Βόρεια Αμερική μειώθηκαν από 11 % σε 9,9 %.

3.4 Στο έγγραφο διαβούλευσής της, η Επιτροπή αναφέρεται στα μέτρα που έχει λάβει η ίδια στο παρελθόν. Σε ό,τι αφορά την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (Ε&ΤΑ), επισημαίνεται η λειτουργία, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ενός ορισμένου αριθμού προγραμμάτων που αφορούν τη διατropicότητα, αφενός, και την εφοδιαστική, αφετέρου. Τα προγράμματα αυτά έχουν στόχο την καλύτερη κατανόηση των σχέσεων μεταξύ των αποφάσεων που αφορούν την εφοδιαστική και των υπηρεσιών μεταφορών ⁽⁴⁾.

3.5 Η Λευκή Βίβλος που δημοσιεύτηκε το 2001 από την Επιτροπή ⁽⁵⁾ περιλαμβάνει βασικά δεδομένα σχετικά με το κοινοτικό σύστημα μεταφορών και παρουσιάζει μια σειρά από ιδέες, σκέψεις και προτάσεις σχετικά με δυνατούς τρόπους βελτίωσης της κατάστασης στον τομέα των μεταφορών έως το 2010. Το έγγραφο καθορίζει ποσοτικούς στόχους για τους διάφορους τρόπους μεταφοράς. Έως το 2010 θα πρέπει να επέλθει εξισορρόπηση των μεριδίων που κατέχουν οι διάφοροι τρόποι μεταφοράς στην αγορά, ώστε να επιστρέψουν στα επίπεδα του 1998. Το έγγραφο αυτό δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διατropicότητα, δηλαδή στους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συνδυαστούν οι διάφοροι τρόποι μεταφοράς, σε πρώτη φάση σε ό,τι αφορά τις μεταφορές εμπορευμάτων σε μεγάλες αποστάσεις στο εσωτερικό της Ευρώπης. Ο επιδιωκόμενος στόχος είναι η μεταφορά περισσότερων εμπορευμάτων μέσω σιδηροδρομικών και θαλάσσιων οδών. Στο πλαίσιο των προσπαθειών αυτών εντάσσεται το πρόγραμμα Marco Polo. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται η εφαρμογή αποδοτικών τεχνικών και εφοδιαστικών λύσεων που θα επιτρέπουν τη διατήρηση της έννοιας των μεταφορών από πόρτα σε πόρτα. Η Λευκή Βίβλος επισημαίνει ότι οι απώλειες χρόνου και το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η μεταφόρτωση περιορίζουν την ανταγωνιστικότητα και, έτσι, ευνοούνται οι μεταφορές εμπορευμάτων με φορτηγά οχήματα, τα οποία χρησιμοποιούν ένα ιδιαίτερα αναπτυγμένο οδικό δίκτυο που επιτρέπει ουσιαστικά τη μεταφορά εμπορευμάτων προς κάθε προορισμό. Οι παρατηρήσεις αυτές σχετικά με το ανεπτυγμένο οδικό δίκτυο, αφορούν κυρίως την ΕΕ των 15 κρατών μελών. Στα νέα κράτη μέλη το οδικό δίκτυο είναι λιγότερο ανεπτυγμένο και συχνά χαμηλής ποιότητας. Επομένως, σε αυτά τα κράτη μέλη οι δυνατότητες ανάπτυξης του δικτύου μεταφορών είναι τεράστιες και θα πρέπει να αξιοποιηθούν μέσω της προώθησης επενδύσεων στις υποδομές.

⁽²⁾ Η εφοδιαστική εμπορευμάτων στην Ευρώπη — κλειδί για τη βιώσιμη κινητικότητα COM(2006) 336 final, 28.6.2006.

⁽³⁾ Έγγραφο ανακοίνωσης σχετικά με την εφοδιαστική με στόχο την προώθηση της διατropicής μεταφοράς εμπορευμάτων.

⁽⁴⁾ Π.χ. προγράμματα όπως: SULOGTA, PROTRANS, EUTRALOG, FREIGHTWISE, POLLOCO κλπ.

⁽⁵⁾ Λευκή Βίβλος «Η ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2010: η ώρα των επιλογών», COM(2001) 370 τελικό, 12.9.2001.

3.6 Η ανακοίνωση της Επιτροπής ⁽⁶⁾ για την ενδιάμεση αναθεώρηση της Λευκής Βίβλου, στην οποία επιβεβαιώνεται η σημασία της «συντροφικότητας», φαίνεται περισσότερο ρεαλιστική όσον αφορά την ισορροπία μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

4. Η Προεδρία της Φινλανδίας δίνει έμφαση στην ανάπτυξη μιας μελλοντικής ευρωπαϊκής πολιτικής για την εφοδιαστική — Οι τάσεις στον τομέα της εφοδιαστικής

4.1 Στις προπαρασκευαστικές εργασίες που παρουσίασε στην Επιτροπή η Φινλανδία περιλαμβάνεται αφενός μελέτη των πρόσφατων τάσεων στον τομέα της εφοδιαστικής και αφετέρου σύνοψη των δραστηριοτήτων του αποκαλούμενου προγράμματος EULOG. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η κατάρτιση ενός εγγράφου συζήτησης, που θα παρουσιάζει διεξοδικά τις κυριότερες γνώσεις σε διεθνές επίπεδο σχετικά με το προδιαγραφόμενο μέλλον της εφοδιαστικής και της εφοδιαστικής των μεταφορών στην Ευρώπη, καθώς και τα μέτρα που απαιτείται να ληφθούν σχετικά.

4.2 Η παραγωγή πρόκειται να αυξηθεί ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, δηλαδή την Κίνα, την Ινδία, τη Βραζιλία και τη Ρωσία. Ο όγκος των μεταφερόμενων εμπορευμάτων αυξάνεται μαζί με τις αποστάσεις που πρέπει να διανυθούν. Ο έλεγχος των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων είναι δύσκολος και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων ενδέχεται να μεταφερθούν προς την Ασία. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων οικονομικών τομέων αναμένεται να ενταθεί, γεγονός που αυξάνει ολοένα και περισσότερο τη σημασία της ικανότητας των υποδομών ως παράγοντα ανταγωνιστικότητας. Η αύξηση της παραγωγής και της κατανάλωσης στις ανατολικές περιοχές της Ευρώπης απαιτεί τον επαναπροσανατολισμό ενός μέρους των εμπορευματικών μεταφορών προς άλλους τρόπους μεταφοράς πέραν των οδικών. Καθίσταται εξαιρετικά σημαντική η ανάπτυξη διατropicών κέντρων διακίνησης των εμπορευμάτων στις παραμεθόριες χώρες της ΕΕ στην Ανατολική Ευρώπη. Συγχρόνως προσφέρεται μια ευκαιρία για τη βελτίωση του κόστους του συστήματος μεταφορών της ΕΕ. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσουν αυτή την θετική τάση και να προωθήσουν, στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης μέσα μεταφοράς που να σέβονται το περιβάλλον.

4.3 Στην παραγωγή και τις υπηρεσίες, η δομή των εφοδιαστικών αλυσίδων καθορίζεται από την κατεύθυνση προς την οποία κινείται ο καταναλωτής. Οι αλυσίδες αυτές διαφοροποιούνται όχι μόνον από τα χαρακτηριστικά των προϊόντων, αλλά και από τις ανάγκες και τις προσδοκίες των καταναλωτών. Η ολοκλήρωση του συστήματος έχει τεχνολογικό και οργανωτικό χαρακτήρα και προσανατολίζεται με βάση τις γνώσεις. Για τη δημιουργία των εφοδιαστικών δικτύων απαιτείται καινοτομία τόσο σε σχέση με τα προϊόντα όσο και σε σχέση με τις διαδικασίες. Στις δυτικές χώρες, θα αυξηθεί η παροχή υπηρεσιών, ενώ η παραγωγή θα μεταφερθεί σε άλλα σημεία του δικτύου. Υπάρχει, επίσης, ζήτηση για την παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο των προϊόντων και των υπηρεσιών στο περιβάλλον. Το γεγονός αυτό θα ενισχύσει τη σημασία της ιχνηλασιμότητας και της παρακολούθησης στο πλαίσιο της ανάπτυξης της αποτελεσματικότητας και της μείωσης των απορριμμάτων. Η σημασία της αντίστροφης εφοδιαστικής θα ενισχυθεί, καθώς η χρησιμοποιημένα προϊόντα θα ανακυκλώνονται ή θα καταστρέφονται με ελεγχόμενο τρόπο.

4.4 Τα συστήματα πληροφοριών και επικοινωνιών επιτρέπουν τον έλεγχο των ροών ζωτικών πληροφοριών μεταξύ του σχεδιασμού, της διαχείρισης και της εκτέλεσης των εφοδιαστικών αλυσίδων. Οι ΤΠΕ επιτρέπουν τη βελτίωση του επιπέδου της ασφάλειας και των υπηρεσιών της εφοδιαστικής παράλληλα με μείωση του κόστους. Χρειάζονται νέες έξυπνες τεχνολογίες και τυποποιημένες διεπαφές. Η ταυτοποίηση μέσω ραδιοσυχνότητας, η οποία εξαπλώνεται ολοένα και περισσότερο, παρέχει σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης της παρακολούθησης, της ιχνηλασιμότητας και της ασφάλειας παράδοσης των εμπορευμάτων.

(6) Πρβλ. υποσημείωση 2.

4.5 Η αποδοτικότητα μέσω της μείωσης του κόστους διαδραματίζει πάντοτε καίριο ρόλο. Το κόστος των μεταφορών πρόκειται να αυξηθεί λόγω αύξησης του κόστους εργασίας και των τιμών του πετρελαίου, του κόστους της συμμόρφωσης και της χρήσης υποδομών, και των ολοένα και πιο αυστηρών απαιτήσεων ασφάλειας. Η αντίστροφη εφοδιαστική θα έχει, εξάλλου, επίπτωση στην αποδοτικότητα. Καθώς δεν υπάρχει σαφής εικόνα για το κόστος της εφοδιαστικής, οι αποφάσεις λαμβάνονται βάσει ελλιπούς πληροφόρησης. Για τον λόγο αυτόν, πρέπει να αναπτυχθεί η τυποποίηση του πραγματικού κόστους. Το κόστος της εφοδιαστικής πρέπει να περιλαμβάνεται στους βασικούς δείκτες των επιδόσεων των επιχειρήσεων. Από αυτή την άποψη, η μέθοδος υπολογισμού του κόστους που αναπτύσσει προς το παρόν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της εφαρμογής του ευρωπαϊκού σήματος τέλους κυκλοφορίας — ευρωβινιέτα (eurovignette) — το οποίο επιτρέπει μεταξύ άλλων τον συνυπολογισμό του εξωτερικού κόστους και του κόστους χρήσης των υποδομών, θα έχει εξαιρετική σημασία για τον υπολογισμό του πραγματικού κόστους της εφοδιαστικής.

4.6 Οι δημόσιες πολιτικές στοχεύουν στη δημιουργία ενός λειτουργικού περιβάλλοντος που θα ευνοεί την ανταγωνιστικότητα του εμπορίου και της βιομηχανίας. Η ρύθμιση είναι απαραίτητη δεδομένης της αλληλεξάρτησης των ευρωπαϊκών οικονομιών, αλλά πρέπει να γίνεται με έξυπνο τρόπο και να εξυπηρετεί την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Η εναρμόνιση των πολιτικών και των ρυθμιστικών πλαισίων καθώς και οι επενδύσεις στις υποδομές αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την άρση των εμποδίων στην ενιαία αγορά. Παρότι οι περιφερειακές διοικητικές αρχές θα αποκτήσουν σημαντικότερο ρόλο στη ρύθμιση και στις επενδύσεις που σχετίζονται με τις μεταφορές, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και την εξέλιξη του παγκόσμιου περιβάλλοντος εντός του οποίου δραστηριοποιούνται.

4.7 Οι διοικητικές αρχές θα πρέπει να προωθήσουν την καινοτομία και την αξιοποίησή της. Σε ό,τι αφορά την εφοδιαστική, οι βασικοί τομείς ανάπτυξης είναι η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας και τα νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Όσον αφορά την εφοδιαστική αλυσίδα, πρέπει να επιδιωχθεί η ανάπτυξη της, επί παραδείγματι σε σχέση με την ασφάλεια, την ιχνηλασιμότητα και την παρακολούθηση, καθώς και τις διατροφικές μεταφορές. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις εφοδιαστικής, απαιτούνται νέες ικανότητες, παραδείγματος χάρι στους τομείς της συνεργασίας και του καταμερισμού του κινδύνου.

5. Γενικές παρατηρήσεις

5.1 Ο όρος «εφοδιαστική» χρησιμοποιείται τις περισσότερες φορές χωρίς να προσδιορίζεται επακριβώς το περιεχόμενο και η σημασία του. Δεν υπάρχει ένας ενιαίος ορισμός της έννοιας της εφοδιαστικής. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στον στρατό. Η εφοδιαστική των μεταφορών εμπορευμάτων (ή εφοδιαστική των μεταφορών) μπορεί να οριστεί ως η διαδικασία σχεδιασμού, εκτέλεσης, ελέγχου και συγχρονισμού, με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, των ροών μεταγωγής — επιστροφής και της αποθήκευσης των πρώτων υλών, των ημικατεργασμένων προϊόντων, των τελικών προϊόντων, καθώς και των σχετικών πληροφοριών, από το σημείο προέλευσης έως το σημείο κατανάλωσης, με στόχο την κάλυψη των αναγκών των πελατών. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει και τους ορισμούς που δίνονται από την Επιτροπή στο έγγραφο διαβούλευσης που παρουσίασε.

5.2 Καταρχάς, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η επικείμενη φινλανδική Προεδρία έχει παρουσιάσει έναν εκτενή κατάλογο λόγων για τους οποίους κρίνεται σημαντική η δημιουργία μιας πλήρως λειτουργικής αγοράς εφοδιαστικής στην Ευρώπη και υποστηρίζει με πειστικά επιχειρήματα ότι πρέπει να αναβαθμιστεί σημαντικά η θέση της εφοδιαστικής στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής μεταφορών. Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται τη σημασία όλων αυτών και, ως εκ τούτου, προτιμάται να υποστηρίξει ανεπιφύλακτα την πρωτοβουλία αυτή.

5.3 Η αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβώνας αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση η υλοποίηση της οποίας προϋποθέτει την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης. Η οικονομική ανάπτυξη προϋποθέτει αύξηση του εμπορίου, αδιάκοπο εξορθολογισμό και καινοτομίες στις επιχειρήσεις και υφίσταται σε μεγάλο βαθμό τις συνέπειες από τις διεθνείς επιρροές και τους παράγοντες του ανταγωνισμού.

5.4 Σε όλους σχεδόν τους τομείς της κοινωνίας τα ταξίδια των ανθρώπων και οι μεταφορές των εμπορευμάτων αποτελούν μια από τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την ύπαρξη των επιχειρήσεων, της παραγωγής και του εμπορίου. Ο παράγων χρόνος μαζί με τον παράγοντα κόστος κατευθύνουν σε μεγάλο βαθμό τη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων όσον αφορά την εγκατάσταση των επιχειρήσεων, καθώς και τις επιλογές των ανθρώπων. Συγχρόνως, όπως οι αλλαγές των κοινωνικών υποδομών επηρεάζουν τις ανάγκες των μεταφορών, έτσι και οι αλλαγές αυτές καθορίζονται με τη σειρά τους από την εμφάνιση ή την απουσία νέων δυνατοτήτων μεταφοράς.

5.5 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι σε μια οικονομία που διεθντοποιείται όλο και περισσότερο η εφοδιαστική καθίσταται όπως και οι δαπάνες της ένα πολύ σημαντικό εργαλείο ανταγωνισμού και ορθολογισμού, συγχρόνως όμως και ένα πολύ σημαντικό μέσο προστασίας του περιβάλλοντος. Η πρόσβαση στις αγορές, στην εργασία, στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες κ.λπ. μέσω της αυξανόμενης κινητικότητας μπορούν να επιτευχθούν μόνο υπό τη βασική προϋπόθεση ότι το σύστημα μεταφορών λειτουργεί.

5.6 Γι' αυτό η ΕΟΚΕ συμεριζεται την άποψη της Επιτροπής ότι οι μεταφορές αποτελούν σημαντικό παράγοντα για να διατηρήσει και να ενισχύσει η Ευρώπη την ανταγωνιστικότητά της. Για να καταστεί δυνατή η διαχείριση της περίπλοκης ροής των μεταφορών σε μια σύγχρονη κοινωνία απαιτούνται πολύ αποτελεσματικοί τρόποι μεταφοράς και η ευέλκτικη μεταξύ τους συνεργασία. Προηγμένες και ολοκληρωμένες λύσεις εφοδιαστικής μπορούν να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση των μεταφορών εμπορευμάτων και μέσω αυτών να ενισχυθεί η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης σε παγκόσμια κλίμακα.

5.7 Είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι η εφοδιαστική είναι μια δραστηριότητα που βασίζεται στις επιχειρήσεις και που επιδιώκει να ανταποκριθεί στη ζήτηση προϊόντων εκ μέρους των πελατών, εφόσον η ικανοποίησή τους αποτελεί μέριμνα της αγοράς. Αυτό συνεπάγεται ότι οι απαιτήσεις του πελάτη όσον αφορά τις μεταφορές και την παροχή τους καθορίζουν σε πολύ σημαντικό βαθμό την εξέλιξη του εν λόγω τομέα. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η βιομηχανική παραγωγή η οποία συνεχώς έχει ανάγκη από περισσότερες μεταφορές για τη μείωση των αποθεμάτων της, τόσο σε υλικά παραγωγής όσο και σε έτοιμα προϊόντα. Το αυξανόμενο εμπόριο μέσω του διαδικτύου και η ελευθέρωση της αγοράς των ταχυδρομείων στην Ευρώπη αποτελούν άλλους τομείς στους οποίους η ζήτηση για ταχείες και ακριβείς μεταφορές και κατά συνέπεια για εφοδιαστική θα αυξηθεί. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η ανάπτυξη πρέπει να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο βιώσιμο, που να προβλέπει δηλαδή συγκεκριμένους κανόνες για την διασφάλιση των κοινωνικών και οικολογικών απαιτήσεων.

5.8 Η επιλογή των τρόπων μεταφοράς από τους πελάτες επηρεάζεται από μεγάλο αριθμό παραγόντων και εξαρτάται βέβαια από το είδος των εμπορευμάτων που θα μεταφερθεί. Εμπορεύματα υψηλής αξίας, εύθραυστα, ή ευπαθή μεταφέρονται συνήθως με φορτηγά οχήματα ή αεροπορικά. Εμπορεύματα χαμηλής αξίας, βαριά ή ογκώδη μεταφέρονται συνήθως δια θαλάσσης ή σιδηροδρομικά. Ο

παράγων χρόνος (ακριβώς στην ώρα του) και ο αριθμός μεταφορτώσεων αποτελούν άλλους παράγοντες που έχουν σημασία για την επιλογή του μέσου μεταφοράς.

5.9 Η άποψη αυτή υιοθετήθηκε ακόμη και από την ανακοίνωση για την ενδιάμεση αναθεώρηση της Λευκής Βίβλου, υπέρ της οποίας τάσσεται η ΕΟΚΕ. Η ανακοίνωση θα εξετασθεί από την ΕΟΚΕ σε ιδιαίτερη γνωμοδότηση. Αυτό όμως δεν την εμποδίζει να υποβάλει ορισμένες παρατηρήσεις. Το έγγραφο διαβούλευσης που προηγήθηκε της ανακοίνωσης εστιάσθηκε κυρίως στη διατροφικότητα σύμφωνα με το περιεχόμενο της Λευκής Βίβλου του 2001, πράγμα που είχε ως συνέπεια να μεταφέρονται πλέον δια θαλάσσης και σιδηροδρομικά εμπορεύματα που μετεφέροντο μέχρι τότε οδικώς.

5.10 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της που η Επιτροπή δεν θεωρεί πλέον τη διατροφικότητα ως τελικό στόχο αλλά ως μέσο συνεργασίας των τρόπων μεταφοράς.

5.11 Στο έγγραφο διαβούλευσης της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση της Λευκής Βίβλου του 2001, η Επιτροπή εμμένει στη θέση της, σύμφωνα με την οποία πρέπει να αποκατασταθεί η ισορροπία μεταξύ των τρόπων μεταφοράς στα επίπεδα του 1998. Η Λευκή Βίβλος του 2001 δίνει έμφαση στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναλάβει δράση για την αντιμετώπιση της εντεινόμενης ανισορροπίας μεταξύ των τρόπων μεταφοράς. Η ολοένα και μεγαλύτερη χρήση των οδικών και των αεροπορικών μεταφορών προκαλεί αύξηση της συμφόρησης στα δίκτυα. Ταυτόχρονα, η ανεπαρκής αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων που προσφέρουν οι σιδηροδρομικές και οι θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων εμποδίζει την εξεύρεση λύσεων για την αντικατάσταση των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων. Πάντως, λόγω της κυκλοφοριακής συμφόρησης σε ορισμένες περιοχές της Ένωσης δεν πρέπει, να παραβλέπεται το γεγονός ότι απομακρυσμένες περιοχές δεν διαθέτουν επαρκή πρόσβαση στις αγορές που βρίσκονται στις κεντρικότερες περιφέρειες.

5.12 Σύμφωνα με την Επιτροπή, το γεγονός αυτό έχει προκαλέσει, με το πέρασμα του χρόνου, ανισορροπία στην κατανομή της κυκλοφορίας, η οποία δημιουργεί φαινόμενα αυξημένης κυκλοφοριακής συμφόρησης, ιδίως στους διευρωπαϊκούς κυκλοφοριακούς άξονες και στις πόλεις. Κατά την Επιτροπή, για τη λύση του προβλήματος αυτού πρέπει να επιτευχθούν το αργότερο έως το 2010 δύο εξαιρετικά σημαντικοί στόχοι:

- η θέσπιση κανόνων ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς·
- ο συντονισμός της ανάπτυξης των διαφόρων τρόπων μεταφοράς για τη διασφάλιση της επιτυχίας της διατροφικότητας.

5.13 Η ΕΟΚΕ επέκρινε την άποψη αυτή στη γνωμοδότησή της του 2002 σχετικά με τη Λευκή Βίβλο (7). Σε ό,τι αφορά την πρώτη περίπτωση, η ΕΟΚΕ ανέφερε: «Το πρόβλημα της συμφόρησης, που αποτελεί ένα από τα κεντρικά σημεία του εγγράφου, τίθεται με τρόπο που παραγνωρίζει το γεγονός ότι το πρόβλημα αυτό επηρεάζει ένα ελάχιστο τμήμα του κοινοτικού χώρου, μολονότι είναι σίγουρο ότι πρόκειται για τμήμα υψηλής πυκνότητας πληθυσμού (πράγμα που αποτελεί μια από τις αιτίες του προβλήματος) ... Για τον λόγο αυτόν δεν είναι σκόπιμο ... να καταρτίζεται μια γενική και ενιαία πολιτική μεταφορών για το σύνολο του κοινοτικού χώρου, ενώ θα έπρεπε, αντιθέτως, να καταρτισθεί μια ειδική πολιτική για κάθε μια από τις περιοχές αυτές». Η ΕΟΚΕ εμμένει στη θέση της αυτή.

(7) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Λευκή Βίβλος: Η ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2010: η ώρα των επιλογών», (COM(2001) 370 τελικό) — ΕΕ C 241, 7 Οκτωβρίου 2002.

5.14 Η κατανομή των μεριδίων αγοράς ως ποσοτικού στόχου για τους διάφορους τρόπους μεταφοράς οδηγεί σε σύγχυση. Ο συνολικός όγκος των μεταφερόμενων εμπορευμάτων στο εσωτερικό της ΕΕ με διάφορους τρόπους μεταφοράς δεν αποτελεί σημαντική αγορά που θα μπορούσε να αποτελέσει πεδίο ανταγωνισμού μεταξύ των οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, μεταφορών μικρών αποστάσεων, της εσωτερικής ναυσιπλοΐας και των πετρελαιογαλών. Οι υφιστάμενες στατιστικές, σύμφωνα με τις οποίες τα μερίδια αγοράς των επιμέρους φορέων συγκρίνονται με βάση την ποσοτική αξιολόγηση των μεταφορών που έχουν πραγματοποιήσει, δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια την πραγματική κατάσταση που επικρατεί στην αγορά μεταφορών. Απαιτείται συνεπώς η ανάπτυξη νέων μεθόδων συγκέντρωσης στατιστικών στοιχείων, οι οποίες να επιτρέπουν τη διάκριση μεταξύ μεταφορών κοντινών και μεταφορών μακρινών αποστάσεων.

5.15 Αυτό που προέχει είναι η επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των τρόπων μεταφοράς, μιας συνεργασίας που θα είναι βιώσιμη και θα επιτρέπει τη μέγιστη αξιοποίηση της αποτελεσματικότητας και των πλεονεκτημάτων καθενιάς εξ αυτών. Γενικά, αυτό απαιτεί προηγμένες λύσεις εφοδιαστικής. Μακροπρόθεσμα, το αποτέλεσμα των εν λόγω προσπάθειών μπορεί να είναι η περισσότερο ορθολογιστική και περιβαλλοντική αξιοποίηση της συνολικής ικανότητας των μεταφορών, πράγμα που κατά κάποιο τρόπο μπορεί να μειώσει τη συμφόρηση σε ορισμένους δρόμους. Σύμφωνα με τη γνώμη της ΕΟΚΕ αυτό δεν μπορεί να επισκιάσει το γεγονός ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου είναι η ύπαρξη σύγχρονης και λειτουργικής υποδομής.

5.16 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της που αφορά την ενδιάμεση εξέταση της Λευκής Βίβλου του 2001, η οποία δημοσιεύθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών της παρούσας γνωμοδότησης, επικεντρώνεται σε μία συνολική προσέγγιση κατά την οποία κάθε τρόπος μεταφοράς έχει συγκεκριμένη θέση στη δημιουργία μιας πολιτικής μεταφορών που στοχεύει στην ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των πολυτροπικών μεταφορών και στην προσφορά ολοκληρωμένων λύσεων που περιλαμβάνουν όλα τα μεταφορικά μέσα, με εστίαση στην αντιμετώπιση των σημείων συμφόρησης και των αδύναμων κρίκων της εφοδιαστικής αλυσίδας.

6. Η σημασία μιας πλήρως λειτουργικής αγοράς εφοδιαστικής

6.1 Οι μεταφορές, ανεξαρτήτως τρόπου, αποτελούν το εμφανές τμήμα της εφοδιαστικής αλυσίδας. Οι διάφορες πτυχές των μεταφορών θα παραμείνουν, λοιπόν, αναπόφευκτα στο επίκεντρο του προβληματισμού σε ό,τι αφορά την εφοδιαστική.

6.2 Η εφοδιαστική αποτελεί τους κινητήριους μοχλούς της βιομηχανικής εφοδιαστικής αλυσίδας για τα εμπορεύματα και τις πληροφορίες, καθώς και της διανομής των τελικών προϊόντων. Αυτή η αλυσίδα δραστηριοτήτων πρέπει να ικανοποιεί τη ζήτηση και τις προσδοκίες των πελατών, ενώ παραμένει βιώσιμη από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη.

6.3 Η συνεργασία και η ολοκλήρωση είναι δύο έννοιες κλειδιά όσον αφορά τον τομέα των μεταφορών. Η φυσική συνεργασία συνεπάγεται μεταφορτώσεις που διογκώνουν το κόστος της μεταφοράς και ταυτοχρόνως θέτουν σε κίνδυνο τα εμπορεύματα. Για να μπορέσει να λειτουργήσει μια τέτοια συνεργασία, η μεταφόρτωση

μεταξύ των μέσων μεταφοράς φορτίων πρέπει να είναι απλή. Πρόκειται για τεχνικό αλλά και οργανωτικό ζήτημα.

6.4 Για την επίτευξη αυτής της συνεργασίας απαιτείται έργο σε πολλούς τομείς. Χρειάζεται οργανωτική συνεργασία μεταξύ των τρόπων μεταφοράς, σφαιρική προσέγγιση της ανάπτυξης των κόμβων, διατροφικά μέσα μεταφοράς φορτίων και πολυτροπικά συστήματα. Η σφαιρική προσέγγιση είναι απαραίτητη για τη δημιουργία αποτελεσματικών και ανταγωνιστικών εφοδιαστικών συστημάτων και αειφόρων μεταφορών.

6.5 Ως εκ τούτου, η εφοδιαστική αποτελεί βιομηχανική και εμπορική δραστηριότητα. Υπάρχει μια τάση μετάβασης από τις παραδόσεις των προϊόντων βάσει ικανότητας στις παραδόσεις βάσει των παραγγελιών. Τα προϊόντα προσαρμόζονται στους πελάτες. Υπάρχουν αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά τις προθεσμίες και τον βραχυπρόθεσμο προγραμματισμό, αλλά και τη χρονική ακρίβεια και την ευελιξία. Το εμπόριο παγκοσμιοποιείται. Στην εφοδιαστική αλυσίδα παρεμβαίνουν πολλοί πάροχοι υπηρεσιών. Η αξία των εμπορευμάτων αυξάνεται καθώς οι επιχειρήσεις μειώνουν τα δικά τους αποθέματα για να περιορίσουν τη δέσμευση κεφαλαίου.

6.6 Βάσει των ανωτέρω απαιτούνται ταχείες και συνεπείς, χρονικά, παραδόσεις τόσο κατά τη διαδικασία παρασκευής και το στάδιο της διανομής στους τελικούς καταναλωτές όσο και στις ροές επιστροφής. Οι απαιτήσεις για αποδοτική εφοδιαστική αυξάνονται. Οι ικανότητες βέλτιστης αξιοποίησης και ολοκλήρωσης των μεταφορικών αλυσίδων αποτελούν το κλειδί για την επιτυχημένη λειτουργία και διαχείριση των ροών των υλικών και των προϊόντων.

6.7 Όλοι οι τρόποι μεταφοράς είναι απαραίτητοι και πρέπει να προωθείται η μεταξύ τους διάδραση. Για αυτήν τη διατροφικότητα των μεταφορών απαιτείται μια νέα θεώρηση που θα αποβλέπει στη διασύνδεση των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

6.8 Η εγκατάσταση τερματικών και δικτύων, η οργάνωση της διαχείρισης των ηλεκτρονικών πληροφοριών, καθώς και η αμοιβαία εμπιστοσύνη μπορούν να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες συνεργασίας μεταξύ των φορέων της αγοράς των μεταφορών.

6.9 Κάθε τρόπος μεταφοράς έχει τη δική του ιστορία, αλλά οι αλλαγές προς την κατεύθυνση της απελευθέρωσης υπαγορεύτηκαν από τεχνικούς, οικονομικούς και εμπορικούς παράγοντες. Η ΕΕ έχει διαδραματίσει και συνεχίζει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτή τη συνεχή διαδικασία αλλαγών.

6.10 Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται τη μεγάλη σημασία που έχει η λειτουργία της εφοδιαστικής στους τομείς της παραγωγής και των μεταφορών. Σε πολλούς οικονομικούς κλάδους καταβάλλονται εντατικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή, οι οποίες πρέπει να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται, δεδομένου ότι μπορούν να έχουν θετικά αποτελέσματα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο βιώσιμης κινητικότητας.

6.11 Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προσφέρει την υποστήριξή της στην πρωτοβουλία της φινλανδικής Προεδρίας, η οποία στοχεύει στην εγγραφή του ζητήματος της ευρωπαϊκής εφοδιαστικής στην ημερήσια διάταξη.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας — διάλογος, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων»

COM(2006) 251 τελικό

(2007/C 97/09)

Στις 31 Μαΐου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Ιανουαρίου 2007 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. PEZZINI.

Κατά την 433η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 132 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι το πρόβλημα της ασφάλειας των πληροφοριών απασχολεί όλο και περισσότερο τις επιχειρήσεις, τις διοικήσεις, τους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς καθώς και κάθε πολίτη.

1.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί, κατά γενικό κανόνα, με τις αναλύσεις και τα επιχειρήματα που επιβάλλουν μια νέα στρατηγική, για να αυξηθεί η ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών, έναντι των επιθέσεων και των παρεισφρήσεων που λαμβάνουν χώρα χωρίς να περιορίζονται από γεωγραφικά σύνορα.

1.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι δεδομένης της ευρύτητας του φαινομένου και των επιπτώσεών του στον οικονομικό τομέα και στην ιδιωτική ζωή, η Επιτροπή θα πρέπει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για την εφαρμογή καινοτόμου και συνεκτικά διαρθρωμένης στρατηγικής.

1.3.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει άλλωστε ότι πρόσφατα η Επιτροπή εξέδωσε νέα ανακοίνωση για την ασφάλεια των πληροφοριών και ότι, λίαν συντόμως, θα πρέπει να εκδοθεί νέο έγγραφο, πάντοτε επί του ιδίου θέματος. Η ΕΟΚΕ επιφυλάσσεται να εκφράσει μελλοντικά πιο διαρθρωμένη γνώμη που να λαμβάνει υπόψη το σύνολο των ανακοινώσεων.

1.4 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η πτυχή της ασφάλειας των πληροφοριών δεν μπορεί με κανένα τρόπο να αποσυνδεθεί από την ενίσχυση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και από την προστασία των ελευθεριών που διασφαλίζει η ευρωπαϊκή σύμβαση για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

1.5 Η ΕΟΚΕ διερωτάται ποια είναι, στην σημερινή κατάσταση των πραγμάτων, η προστιθέμενη αξία της πρότασης, σε σχέση με την ολοκληρωμένη προσέγγιση που υιοθετήθηκε το 2001, της οποίας ο στόχος συνέπιπτε με τον υποδεικνυόμενο στην παρούσα ανακοίνωση ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Βλ. γνωμοδότηση ΕΟΚΕ για την «Ανακοίνωση από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών: Πρόταση ευρωπαϊκής πολιτικής» ΕΕ C 48 της 21/2/2002, σελ. 33.

1.5.1 Το έγγραφο για την αξιολόγηση αντικτύπου ⁽²⁾, που προσαρτάται στην πρόταση, περιλαμβάνει ορισμένα ενδιαφέροντα νέα στοιχεία σε σχέση με την θέση του 2001, αλλά δημοσιεύθηκε σε μία μόνο γλώσσα και συνεπώς δεν έχουν πρόσβαση σε αυτό πολλοί ευρωπαίοι πολίτες που διαμορφώνουν τη γνώμη τους με βάση το επίσημο έγγραφο που έχει εκδοθεί στις κοινοτικές γλώσσες.

1.6 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει τα συμπεράσματα της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής της Τύνιδας, σχετικά με την κοινωνία της πληροφορίας, τα οποία προσυπέγραψε η συνέλευση του ΟΗΕ στις 27 Μαρτίου 2006:

- αρχή της μη διακριτικής πρόσβασης·
- προώθηση των ΤΠΕ ως μέσου για την επικράτηση της ειρήνης·
- μέσα για την ενίσχυση της δημοκρατίας, της συνοχής και της καλής διακυβέρνησης·
- πρόληψη των καταχρήσεων στα πλαίσια του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽³⁾.

1.7 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι μια δυναμική και ολοκληρωμένη κοινοτική στρατηγική θα πρέπει να προβλέπει εκτός από τον διάλογο, το πνεύμα συνεργασίας και την ενίσχυση των ικανοτήτων:

- προληπτικές δράσεις·
- το πέρασμα από την ασφάλεια στην διασφάλιση της πληροφορίας ⁽⁴⁾·
- την προετοιμασία βέβαιου και αναγνωρισμένου νομικού και κανονιστικού πλαισίου και πλαισίου επιβολής κυρώσεων·
- την ενίσχυση της τεχνικής τυποποίησης·

⁽²⁾ Το έγγραφο αντικτύπου δεν έχει την ίδια αξία με ένα έγγραφο στρατηγικής.

⁽³⁾ ΟΗΕ 27.3.2006. Συστάσεις αριθ. 57 και 58. Τύνιδα, Τελικό Έγγραφο αριθ. 15.

⁽⁴⁾ Βλ. «Αναδυόμενες τεχνολογίες στα πλαίσια της ασφάλειας» ΚΚΕρ- Ίδρυμα για την προστασία και την ασφάλεια του πολίτη, τετράδιο στρατηγικής έρευνας, Σεπτέμβριος 2005, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, <http://serac.jrc.it>.

- την ψηφιακή αναγνώριση των χρηστών·
- τη θέσπιση ευρωπαϊκών αναλύσεων προοπτικής (Foresight) όσον αφορά την ασφαλή πληροφορία, υπό συνθήκες πολλαπλούς τεχνολογικής σύγκλισης·
- την ενίσχυση των ευρωπαϊκών και εθνικών μηχανισμών για την αξιολόγηση των κινδύνων·
- δράσεις με σκοπό να αποφευχθούν οι «μονοκαλλιέργειες» των πληροφοριών·
- την ενίσχυση του κοινοτικού συντονισμού σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο·
- τη θέσπιση εστιακού σημείου ασφάλειας ΤΠΕ εντός των γενικών διευθύνσεων·
- τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου για ασφαλή δίκτυα και πληροφορίες·
- τη βελτιστοποίηση του ρόλου της ευρωπαϊκής έρευνας όσον αφορά την ασφαλή της πληροφορίας·
- τη θέσπιση «ευρωπαϊκής ημέρας ασφαλούς υπολογιστή»·
- πιλοτικές κοινοτικές δράσεις, σε σχολεία διαφορετικού είδους και επιπέδου, σχετικά με την ασφαλή της πληροφορίας.

1.8 Τέλος, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή μιας δυναμικής και ολοκληρωμένης κοινοτικής στρατηγικής θα πρέπει να προβλεφθούν κατάλληλα κονδύλια από τον προϋπολογισμό, με πρωτοβουλίες και ενισχυμένες δράσεις συντονισμού σε κοινοτικό επίπεδο που να είναι σε θέση να παρουσιάσουν με ενιαία φωνή την Ευρώπη σε παγκόσμιο πλαίσιο.

2. Αιτιολογία

2.1 Η πρόκληση της ασφαλούς κοινωνίας της πληροφορίας διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στην εξασφάλιση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας όσον αφορά τα δίκτυα και τις υπηρεσίες της επικοινωνίας, που αποτελούν βασικούς συντελεστές για την ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας.

2.2 Τα δίκτυα και τα συστήματα πληροφορικής πρέπει να προστατεύονται για να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητα και την εμπορική τους ιδιότητα, να εξασφαλίσουν την αριότητα και την συνέχεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να προλαμβάνουν τις απάτες και να εγγυώνται την νομική προστασία του ιδιωτικού βίου.

2.3 Οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες και οι υπηρεσίες που συνδέονται με αυτές αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο τμήμα ολόκληρου του τομέα των τηλεπικοινωνιών: το 2004 το 90 % των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων χρησιμοποίησε ενεργώς το διαδίκτυο, ενώ το 65 % εξ αυτών ανέπτυξε τη δική του ιστοσελίδα· υπολογίζεται δε ότι ο μισός περίπου ευρωπαϊκός πληθυσμός χρησιμοποιεί τακτικά το διαδίκτυο και το 25 % των οικογενειών χρησιμοποιεί μόνιμως την ευρυζωνική πρόσβαση ⁽⁵⁾.

⁽⁵⁾ i2010: Στρατηγική για την ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας. ΓΔ Κοινωνία της πληροφορίας και Μέσα ενημέρωσης, «Factsheet 8» (Ιούλιος 2006) http://ec.europa.eu/information_society/doc/factsheets/001-dg-glance-it.pdf.

2.4 Μπροστά στην επιταχυνόμενη ανάπτυξη των επενδύσεων, ο όγκος των δαπανών για την ασφαλή αντιπροσωπεύει μόνο ποσοστό μεταξύ 5 και 13 % του συνόλου των επενδύσεων στις τεχνολογίες της πληροφορίας. Τα ποσοστά αυτά είναι υπερβολικά μικρά. Πρόσφατες μελέτες έδειξαν ότι «κατά μέσο όρο, από τα 30 πρωτόκολλα που χρησιμοποιούν από κοινού τις ίδιες βασικές υποδομές, τα 23 είναι ευάλωτα σε επιθέσεις πολλαπλού πρωτοκόλλου» ⁽⁶⁾. Εξάλλου, τα ανεπικλήτα ηλεκτρονικά μηνύματα ⁽⁷⁾ (spam) που διαβιβάζονται κάθε μέρα υπολογίζονται, κατά μέσο όρο, σε 25 εκατ. Για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την σχετική πρόταση που υπέβαλε πρόσφατα η Επιτροπή.

2.5 Στο περιβάλλον των ιών πληροφορικής ⁽⁸⁾, η ταχεία και ευρεία διάδοση των δικτυακών σκουληκιών (worm) ⁽⁹⁾ και των κατασκοπευτικών λογισμικών (spyware) ⁽¹⁰⁾ συμβάδισε με την αυξανόμενη ανάπτυξη των συστημάτων και των δικτύων ηλεκτρονικής επικοινωνίας, που γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκα και ταυτόχρονα ευάλωτα, κυρίως λόγω της σύγκλισης των πολυμέσων, της κινητής τηλεφωνίας και των συστημάτων GRID infoware ⁽¹¹⁾: οι περιπτώσεις εκβίασης, DDoS (Distributed Denials of Service- κατανεμημένη άρνηση υπηρεσίας), κλοπής ταυτότητας στο διαδίκτυο, phishing ⁽¹²⁾, πειρατείας ⁽¹³⁾ και ούτω καθ' εξής, αποτελούν προκλήσεις για την ασφαλή της κοινωνίας των πληροφοριών, που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εξέτασε σε ανακοίνωσή της το 2001 ⁽¹⁴⁾ επί της οποίας η ΕΟΚΕ γνωμοδότησε ⁽¹⁵⁾, βασιζόμενη σε τρεις γραμμές παρέμβασης:

— ειδικά μέτρα ασφαλείας,

⁽⁶⁾ Πρακτικά της Πρώτης Διεθνούς Διάσκεψης με θέμα την Δυνατότητα Διάθεσης, την Αξιοπιστία και την Ασφάλεια (ARES'06) — Τόμος 00 ARES 2006, Εκδόσεις: IEEE Computer Society.

⁽⁷⁾ Spam = ανεπιθύμητα ηλεκτρονικά μηνύματα εμπορικού χαρακτήρα. Η αρχική έννοια του όρου spam είναι «spiced pork and ham», ένα είδος κονσέρβας κρέατος σε ζελατίνα που ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ως μία από τις κύριες τροφές για τους αμερικανούς στρατιώτες και τους εγγλέζους για την οποία μάλιστα δεν χρειαζόταν δελτίο. Η τροφή αυτή καταναλώθηκε για τόσα πολλά χρόνια που ο όρος απέκτησε αρνητική σημασία.

⁽⁸⁾ Ιός πληροφορικής: ειδικό κακόβουλο λογισμικό, που είναι σε θέση, εφόσον εγκατασταθεί, να μολύνει τα αρχεία αναπαραγόμενο με αντίγραφο του, συνήθως χωρίς να γίνεται αντιληπτό από τον χρήστη. Οι ιοί μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο επιζήμιοι για το λειτουργικό σύστημα που τους φιλοξενεί, αλλά και στην καλύτερη περίπτωση προκαλούν σπατάλη πόρων από άποψη RAM, CPU και χώρου στο σκληρό δίσκο.

www.wikipedia.org/wiki/Ιός_πληροφορικής.

⁽⁹⁾ Worm = αυτοπολλαπλασιάζόμενο κακόβουλο λογισμικό: ένα «e-mail worm» είναι καταστροφική επίθεση εναντίον ενός δικτύου, που συνίσταται στη συλλογή όλων των ηλεκτρονικών διευθύνσεων που περιέχει ένα τοπικό πρόγραμμα (π.χ. MS Outlook) για να αποστείλει κατόπιν εκατοντάδες ηλεκτρονικά μηνύματα που περιέχουν το worm ως αόρατο προσάρτημα.

⁽¹⁰⁾ Spyware = προγράμματα που φυλάσσουν τα ίχνη της πλοήγησης του χρήστη στο Διαδίκτυο, τα οποία αυτοεγκαθίστανται χωρίς να λάβει γνώση ο χρήστης και χωρίς να τα εγκρίνει και να τα ελέγχει.

⁽¹¹⁾ GRID infoware = καθιστά δυνατή την κοινή χρήση, επιλογή και συσσώρευση ευρείας κλίμακας πόρων ηλεκτρονικά επεξεργασμένων και γεωγραφικά κατανεμημένων (π.χ. supercomputers, computer clusters, συστήματα απομνημόνευσης στοιχείων, πηγές στοιχείων, εργαλεία και άτομα) και τα παρουσιάζει ως ενιαίο ξεχωριστό πόρο για την πραγματοποίηση εξαιρετικά πολύπλοκων υπολογισμών και για την ιδιαίτερα εντατική επεξεργασία δεδομένων.

⁽¹²⁾ Phishing = στην πληροφορική ορίζεται ως «phishing» μια τεχνική για την δόλια πρόσβαση σε απορρήτες πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα και την κλοπή ταυτότητας με τη χρησιμοποίηση πλαστών ηλεκτρονικών μηνυμάτων που δημιουργήθηκαν κατά τρόπον ώστε να φαίνονται αυθεντικά.

⁽¹³⁾ Piracy = πρόκειται για όρο που χρησιμοποιούν οι «πειρατές» της πληροφορικής για να περιγράψουν ένα λογισμικό από το οποίο αφαιρέθηκε η προστασία κατά της αντιγραφής και μπορεί συνεπώς να μεταφορτωθεί από το διαδίκτυο.

⁽¹⁴⁾ COM(2001) 298 τελ.

⁽¹⁵⁾ Βλ. υποσημείωση 1.

- κανονιστικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει την προστασία των δεδομένων και του ιδιωτικού βίου,
- καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο.

2.6 Η επισημάνση των επιθέσεων στον κυβερνοχώρο, ο εντοπισμός και η πρόληψή τους, στα πλαίσια δικτυακού συστήματος, αποτελούν πρόκληση για την αναζήτηση των κατάλληλων λύσεων, δεδομένων των συνεχών αλλαγών στη διαμόρφωση, της ποικιλίας των δικτυακών πρωτοκόλλων και των παρεχόμενων και αναπτυσσόμενων υπηρεσιών, της υπερβολικής πολυπλοκότητας στις ασύγχρονες συμπεριφορές επίθεσης ⁽¹⁶⁾.

2.7 Ωστόσο, η περιορισμένη ορατότητα της απόδοσης των επενδύσεων στην ασφάλεια και η περιορισμένη ανάληψη ευθυνών εκ μέρους των πολιτών που χρησιμοποιούν το διαδικτυο οδήγησαν δυστυχώς στην υποτίμηση των κινδύνων και στη μείωση της προσοχής που δίδεται για την ανάπτυξη πνεύματος ασφαλείας.

3. Η πρόταση της Επιτροπής

3.1 Με την ανακοίνωσή της με θέμα την στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας ⁽¹⁷⁾, η Επιτροπή έχει σκοπό να βελτιώσει την ασφάλεια των πληροφοριών με την εφαρμογή μιας δυναμικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής που να βασίζεται:

- α) στη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ δημόσιων αρχών και Επιτροπής, με την συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών και την επισημάνση των καλών πρακτικών ηλεκτρονικής επικοινωνίας υπό καθεστώς ασφαλείας
- β) στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών και των ΜΜΕ έναντι των πιο αποτελεσματικών καθεστώτων ασφαλείας, χάρη στον προτρεπτικό ρόλο της Επιτροπής και στην μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών (ENISA)
- γ) σε διάλογο όσον αφορά τα μέσα και τους κανόνες προκειμένου να υπάρχει ισορροπία σχέση μεταξύ ασφαλείας και θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του ιδιωτικού βίου.

3.2 Στην ανακοίνωση προβλέπεται επίσης εταιρική σχέση εμπιστοσύνης με τον ENISA, με κατάλληλο πλαίσιο συλλογής στοιχείων όσον αφορά τις παραβιάσεις ασφαλείας, τα επίπεδα εμπιστοσύνης των χρηστών και τις εξελίξεις του κλάδου ασφαλείας:

- α) με τα κράτη μέλη
- β) με τους καταναλωτές και τους χρήστες

⁽¹⁶⁾ Multivariate Statistical Analysis for Network Attacks Detection (Πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση για την ανίχνευση επιθέσεων στο Διαδίκτυο) Guangzhi Qu, Salim Hariri* - 2005 US, Arizona Internet Technology Laboratory, ECE Department, The University of Arizona, <http://www.ece.arizona.edu/~hpdc>.
Mazin Yousif, Intel Corporation, USA.- Work supported in part by a grant from Intel Corporation IT R&D Council.

⁽¹⁷⁾ COM(2006) 251 τελ. της 31.5.2006.

γ) με τον κλάδο της ασφάλειας πληροφοριών

δ) με τον ιδιωτικό τομέα,

μέσω της δημιουργίας πολυγλωσσικής κοινοτικής δικτυακής πύλης πληροφοριών και προειδοποίησης σε περίπτωση κινδύνου με σκοπό την σύναψη στρατηγικής εταιρικής σύμπραξης μεταξύ του ιδιωτικού τομέα, των κρατών μελών και των ερευνητών.

3.2.1 Επίσης, η ανακοίνωση προβλέπει την ενίσχυση των ικανοτήτων των ενδιαφερομένων όσον αφορά τις ανάγκες και τους κινδύνους που συνδέονται με τα θέματα ασφαλείας.

3.2.2 Σε ό,τι αφορά τη διεθνή συνεργασία και τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες «η παγκόσμια διάσταση των δικτύων και πληροφοριών αναγκάζει την Επιτροπή, να αυξήσει τις προσπάθειες που καταβάλλει, τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, για την προώθηση της παγκόσμιας συνεργασίας στην ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών» ⁽¹⁸⁾. Αυτό όμως δεν επαναλαμβάνεται στις δράσεις για διάλογο, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων.

4. Παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τις αναλύσεις και τα επιχειρήματα που προβάλλονται για την θέσπιση ολοκληρωμένης και δυναμικής ευρωπαϊκής στρατηγικής στον τομέα της ασφαλείας των δικτύων και των πληροφοριών, επειδή θεωρεί ουσιαστικό το θέμα της ασφαλείας και προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ευνοϊκότερη συμπεριφορά όσον αφορά την εφαρμογή των ΤΠ και να αυξηθεί η εμπιστοσύνη απέναντί τους. Οι θέσεις της ΕΟΚΕ υπογραμμίστηκαν σε πολλές γνωμοδοτήσεις ⁽¹⁹⁾.

4.1.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει και πάλι ⁽²⁰⁾ ότι «το Διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες επικοινωνίας ανοιχτής γραμμής (π.χ. τα κινητά τηλέφωνα ή οι ηλεκτρονικοί οργανωτές τσέπης με ιδιότητες πολυμέσων που βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη), αποτελούν βασικά μέσα για την ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης, της ηλεκτρονικής οικονομίας και της ηλεκτρονικής διοίκησης».

⁽¹⁸⁾ Βλ. COM 251/2006, προτελευταία παράγραφος του σημείου 3.

⁽¹⁹⁾ — Βλ. γνωμοδότηση ΕΟΚΕ για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διατήρηση δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή δημόσιων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ — ΕΕ C 69 της 21/3/2006, σελ. 16.

— γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, για την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Η στρατηγική i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» — ΕΕ C 110 της 9/5/2006, σελ. 83.

— γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, για την Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καθιέρωση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος για προαγωγή ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ και νέων επιγγραμικών τεχνολογιών — ΕΕ C 157 της 28/6/2005, σελ. 136.

— γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, για την «Ανακοίνωση από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών: Πρόταση ευρωπαϊκής πολιτικής» — ΕΕ C 48 της 21/2/2002, σελ. 33.

⁽²⁰⁾ Βλ. υποσημείωση 19, 3ο έγγραφο.

4.2 Ενίσχυση των προτάσεων της Επιτροπής

4.2.1 Ωστόσο η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η προσέγγιση που πρότείνει η Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία η ολοκληρωμένη και δυναμική στρατηγική της βασίζεται στη διεξαγωγή ανοιχτού και περιεκτικού διαλόγου, στην επικράτηση πνεύματος συνεργασίας και στην ενίσχυση των ικανοτήτων, σε ό,τι αφορά όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ιδιαίτερα τους χρήστες, μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω.

4.2.2 Η θέση αυτή υπογραμμίστηκε σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις: «Ο αγώνας αυτός για να είναι αποτελεσματικός πρέπει να αφορά άμεσα όλους τους χρήστες του Internet οι οποίοι πρέπει να καταρτίζονται και να ενημερώνονται σχετικά με τις προφυλάξεις που χρειάζονται και τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά της λήψεως επικίνδυνων ή ανεπικλήτων περιεχομένων ή και για να μη γίνονται διαμεσολαβητές των περιεχομένων αυτών. Το σκέλος της ενημέρωσης και κατάρτισης του προγράμματος δράσης πρέπει σύμφωνα με την ΕΟΚΕ να αποδώσει υψηλή προτεραιότητα στην κινητοποίηση των χρηστών» ⁽²¹⁾.

4.2.3 Η κινητοποίηση των χρηστών και των πολιτών θα πρέπει να επιτευχθεί, σύμφωνα με την ΕΟΚΕ, κατά τρόπο που να εξασφαλίζει αφενός την απαραίτητη προστασία των πληροφοριών και των δικτύων και αφετέρου τις πολιτικές ελευθερίες και το δικαίωμα των χρηστών για ασφαλή πρόσβαση με προσεγγιστικό κόστος.

4.2.4 Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επιδίωξη πληροφοριακής ασφαλείας συνεπάγεται κόστος για τον καταναλωτή και από πλευράς χαμένου χρόνου για την άρση ή την παράκαμψη των εμποδίων. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να καθιερωθεί η υποχρεωτική αυτόματη συνδρομή σε συστήματα αντι-ικικής προστασίας σε κάθε υπολογιστή, την οποία ο χρήστης θα μπορεί να ενεργοποιεί ή όχι, και ότι το σύστημα προστασίας θα πρέπει να ενσωματώνεται στο προϊόν εξαρχής.

4.3 Για μια πιο δυναμική και καινοτόμο κοινοτική στρατηγική

4.3.1 Εκτός αυτού, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η Ένωση θα πρέπει να θέσει πιο φιλόδοξους στόχους και να θεοπίσει μια καινοτόμο, ολοκληρωμένη και δυναμική στρατηγική, με την προώθηση νέων πρωτοβουλιών. Όπως, για παράδειγμα:

- μηχανισμοί που επιτρέπουν την ψηφιακή αναγνώριση των επιμέρους χρηστών, στους οποίους ζητείται ιδιαίτερα συχνά να αναφέρουν τα προσωπικά τους στοιχεία·
- δράσεις μέσω του ETSI ⁽²²⁾, που να πληρούν τις απαιτήσεις για ασφαλή χρήση των ΤΠΕ, να δίδουν ακριβείς και ταχείες λύσεις και να τηρούν ένα κοινό όριο ασφαλείας σε όλη την επικράτεια της Ένωσης·
- δράσεις πρόληψης, με την ενσωμάτωση ελάχιστων απαιτήσεων ασφαλείας στα συστήματα πληροφορικής και στα δίκτυα και

την προώθηση πιλοτικών δράσεων, με την διοργάνωση μαθημάτων με θέμα την ασφάλεια στα σχολεία κάθε είδους και επιπέδου·

- θέσπιση βέβαιου και αναγνωρισμένου νομικού και κανονιστικού πλαισίου, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το πλαίσιο αυτό, που θα εφαρμόζεται στην πληροφορική και στα δίκτυα, θα επιτρέπει να προχωρήσουμε από την ασφάλεια της πληροφορίας στην διασφάλιση της πληροφορίας·
- ενίσχυση των ευρωπαϊκών και εθνικών μηχανισμών για την αξιολόγηση των κινδύνων και βελτίωση της δυνατότητας εφαρμογής των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο, που πλήττει τον ιδιωτικό βίο και τα αρχεία δεδομένων
- δράσεις κατά της πληροφορικής «μονοκαλλιέργειας» με πιο «ευάλωτα» προϊόντα και λύσεις. Στήριξη των πολυμερών και διαφοροποιημένων καινοτομιών που αποβλέπουν στην δημιουργία Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου της Πληροφορίας (SEIS, Single European Information Space).

4.3.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι θα ήταν σκόπιμη η δημιουργία εστιακού σημείου ασφαλείας των ΤΠΕ εντός των Γενικών Διευθύνσεων ⁽²³⁾. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να αναληφθεί δράση:

- εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής·
- σε επίπεδο κρατών, με οριζόντιες λύσεις σε ό,τι αφορά την διατροπικότητα, τη διαχείριση της ταυτότητας, την προστασία του ιδιωτικού βίου, την ελευθερία πρόσβασης στην πληροφορία και στις υπηρεσίες, τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας·
- σε διεθνές επίπεδο, προκειμένου να εξασφαλισθεί ενιαία ευρωπαϊκή θέση σε διάφορα διεθνή φόρα όπως ο ΟΗΕ, η Ομάδα των οκτώ, ο ΟΟΣΑ και ο ISO (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης).

4.4 Για ενισχυμένες κοινοτικές δράσεις υπεύθυνου συντονισμού

4.4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί εξίσου σημαντική τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου για ασφαλή δίκτυα και πληροφορίες, μέσω του οποίου θα μπορούν να προωθούνται έρευνες, μελέτες και εργαστήρια σχετικά με τους μηχανισμούς ασφαλείας και την συνδυασμένη λειτουργία τους, την προηγμένη κρυπτογραφία και την προστασία του ιδιωτικού βίου.

4.4.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι στον ευαίσθητο αυτό τομέα, θα πρέπει να βελτιστοποιηθεί ο ρόλος της ευρωπαϊκής έρευνας με τη σύνθεση όσων περιλαμβάνονται:

- στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα έρευνας για την ασφάλεια (ESRP) ⁽²⁴⁾ που αποτελεί μέρος του 7ου προγράμματος πλαισίου ΕΤΑ,

⁽²¹⁾ Βλ. υποσημείωση 19, 3ο έγγραφο.

⁽²²⁾ ETSI, Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τυποποίησης των Τηλεπικοινωνιών, βλ. εργαστήριο της 16ης και 17ης Ιανουαρίου 2006. Το ETSI έχει καταρτίσει, μεταξύ άλλων, προδιαγραφές για παράνομες υποκλοπές (TS 102 232-102 233-102 234, για δικτυακή πρόσβαση Lan Wireless (TR 102 519), για τις ηλεκτρονικές υπογραφές και έχει αναπτύξει αλγορίθμους ασφαλείας για τα GSM GPRS και UMTS.

⁽²³⁾ Το εστιακό σημείο εντός των γενικών διευθύνσεων θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια των προτεραιοτήτων IST του ειδικού προγράμματος συνεργασίας του ΠΠ7-ΕΤΑ, ή του ευρωπαϊκού προγράμματος έρευνας επί της ασφαλείας ΕΠΕΑ.

⁽²⁴⁾ Βλ. ΠΠ7 — Πρόγραμμα Πλαίσιο ΕΕ της ΕΤΑ&Ε, Ειδικό Πρόγραμμα Συνεργασίας — Θεματική Προτεραιότητα — Ασφάλεια στην Έρευνα με προϋπολογισμό 1,35 δις. Ευρώ κατά την περίοδο 2007-2013.

- στο πρόγραμμα Safer Internet Plus,
- στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την προστασία των κρίσιμων υποδομών (EPCIP) ⁽²⁵⁾.

4.4.3 Στις υποδείξεις αυτές θα μπορούσε να προστεθεί η καθιέρωση «Ευρωπαϊκής ημέρας ασφαλούς υπολογιστή», που θα υποστηριχθεί με εθνικές εκπαιδευτικές εκστρατείες στα σχολεία και με ενημερωτικές εκστρατείες προς τους καταναλωτές για τις διαδικασίες προστασίας των πληροφοριών μέσω των προσωπικών υπολογιστών, εκτός βέβαια από τις πληροφορίες σχετικά με τις τεχνολογικές προόδους που καταγράφονται στον τεράστιο και μεταβαλλόμενο τομέα των επεξεργασιών.

4.4.4 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι «η προθυμία της επιχείρησης να αξιοποιήσει τις ΤΠΕ εξαρτάται από το πώς αντιλαμβάνεται την ασφάλεια και την εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Η προθυμία των καταναλωτών να δίνουν τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας τους στις ιστοσελίδες επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την εμπιστοσύνη που τους εμπνέουν» ⁽²⁶⁾.

4.4.5 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι δεδομένων των τεράστιων δυνατοτήτων ανάπτυξης του τομέα, πρέπει να εφαρμοστούν ειδικές πολιτικές και να προσαρμοσθούν οι σημερινές πολιτικές στις νέες εξελίξεις. Οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών πρέπει να συνδεθούν με μια ολοκληρωμένη στρατηγική, να αρθούν τα όρια μεταξύ των τομέων και να εξασφαλισθεί ομοιογενής και ασφαλής διάδοση των ΤΠΕ στην κοινωνία.

4.4.6 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι ορισμένες σημαντικές στρατηγικές όπως η παρούσα προχωρούν με υπερβολική βραδύτητα εξαιτίας των γραφειοκρατικών και πολιτιστικών δυσκολιών που παρεμβάλλονται μεταξύ των κρατών μελών και παρεμποδίζουν τη λήψη των αποφάσεων που πρέπει να υιοθετηθούν σε κοινοτικό επίπεδο.

4.4.7 Η ΕΟΚΕ πιστεύει επίσης ότι οι κοινοτικοί πόροι δεν επαρκούν για την υλοποίηση των ευάριθμων και επειγόντων σχεδίων που θα μπορούσαν να δώσουν συγκεκριμένες λύσεις στα νέα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης μόνο αν πραγματοποιηθούν σε κοινοτικό επίπεδο.

4.5 Για μια πιο σίγουρη προστασία του καταναλωτή στα πλαίσια της ΕΕ

4.5.1 Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι τα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν τεχνολογικά μέτρα ασφαλείας και διαδικασίες διαχείρισης της ασφάλειας, ανάλογα με τις ανάγκες τους και έχουν την τάση να συγκεντρώνουν την προσοχή τους σε διαφορετικές πτυχές. Για το λόγο αυτό είναι δύσκολο να δοθεί ενιαία και αποτελεσματική

απάντηση στα προβλήματα της ασφάλειας. Με εξαίρεση ορισμένα διοικητικά δίκτυα, δεν υπάρχει συστηματική διασυννοιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, παρά το ότι τα θέματα της ασφάλειας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ξεχωριστά από τα επιμέρους κράτη.

4.5.2 Εξάλλου η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το Συμβούλιο, με την απόφαση πλαίσιο 2005/222/ΔΕΥ, προώθησε ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών και των λοιπών αρμόδιων αρχών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεκτική προσέγγιση των κρατών μελών, με την εναρμόνιση των ποινικών νομοθεσιών στον τομέα των επιθέσεων κατά των συστημάτων πληροφοριών, όσον αφορά:

- την παράνομη πρόσβαση στα συστήματα πληροφοριών,
- τις παράνομες ενέργειες, με σκόπιμες πράξεις που επιδιώκουν την σοβαρή παρεμπόδιση ή διακοπή της λειτουργίας ενός συστήματος πληροφοριών,
- τις παράνομες ενέργειες όσον αφορά τα δεδομένα με σκόπιμη πράξη που διαγράφει, βλάπτει, καταστρέφει, αλλοιώνει, εξαλείφει, ή καθιστά απρόσιτα τα δεδομένα σε ένα σύστημα πληροφοριών,
- την εξώθηση, την παροχή βοήθειας ή την συνέργεια στα ανωτέρω αδικήματα.

4.5.3 Επίσης, η απόφαση-πλαίσιο υποδεικνύει τα κριτήρια για τον καθορισμό των ευθύνων των νομικών προσώπων και τις ενδεχόμενες κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν σε περίπτωση που πιστοποιηθεί η ευθύνη ⁽²⁷⁾.

4.5.4 Στα πλαίσια του διαλόγου με τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να προωθήσουν οι εν λόγω αρχές την συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών τους, που συνδέονται με την ασφάλεια των δικτύων και των συστημάτων πληροφορικής, στις οποίες περιλαμβάνονται και όσες αφορούν ειδικά τον δημόσιο τομέα. Η πρόταση αυτή περιλαμβανόταν σε γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ του 2001.

4.6 Για την ευρύτερη επικράτηση πνεύματος ασφαλείας

4.6.1 Σε ό,τι αφορά την συμμετοχή του κλάδου της ασφάλειας των πληροφοριών, θα πρέπει να διασφαλίζεται πραγματικά η προστασία της ιδιωτικής ζωής και το απόρρητο όσον αφορά τους πελάτες, με τη χρησιμοποίηση συστημάτων για την υλική παρακολούθηση των εγκαταστάσεων και την κρυπτογράφηση των επικοινωνιών, σύμφωνα με τις εξελίξεις της τεχνικής ⁽²⁸⁾.

⁽²⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 19, 4ο έγγραφο.

⁽²⁸⁾ Βλ. οδηγία 97/66/ΕΕ περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (ΕΕ L 24 της 30.1.1998).

⁽²⁵⁾ COM(2005) 576 της 17.11.2005.

⁽²⁶⁾ Βλ. υποσημείωση 19, 2ο έγγραφο.

4.6.2 Σε ό,τι αφορά την ευαισθητοποίηση, η ΕΟΚΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επικράτηση «πνεύματος ασφαλείας», που να είναι απολύτως συμβατό με την ελευθερία ενημέρωσης, επικοινωνίας και έκφρασης. Εξάλλου, πολλοί χρήστες δεν γνωρίζουν όλους τους κινδύνους που συνδέονται με την ασφάλεια, ενώ πολλοί χειριστές, πωλητές ή πάροχοι υπηρεσιών δεν μπορούν να αξιολογήσουν την ύπαρξη και το εύρος των ευάλωτων πτυχών.

4.6.3 Αν η προστασία του ιδιωτικού βίου και των προσωπικών δεδομένων αποτελούν πρωταρχικούς στόχους, οι καταναλωτές έχουν επίσης το δικαίωμα να προστατεύονται κατά τρόπο αποτελεσματικό από την καταχρηστική αναγραφή ονομαστικών δεδομένων μέσω κατασκοπευτικών λογισμικών (*spyware* και *web bug*) ή με άλλες μεθόδους. Θα πρέπει επίσης να ελεγχθεί και η πρακτική του *spamming* ⁽²⁹⁾ (μαζική αποστολή ανεπίκλητων μηνυμάτων) που οφείλεται συχνά στις καταχρηστικές αυτές πρακτικές. Οι ανεπιθύμητες αυτές ενέργειες στοιχίζουν ιδιαίτερα στα θύματα ⁽³⁰⁾.

4.7 Για ένα πιο ισχυρό και δυναμικό ευρωπαϊκό οργανισμό

4.7.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τον ενεργό ρόλο του ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια των δικτύων και της πληροφορίας

(ENISA), τόσο για τις δράσεις ευαισθητοποίησης, αλλά κυρίως για τις δράσεις ενημέρωσης και κατάρτισης των χειριστών και χρηστών όπως άλλωστε επισημαίνεται σε πρόσφατη γνωμοδότησή ⁽³¹⁾ της σχετικά με την παροχή δημοσίων υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

4.7.2 Τέλος, σε ό,τι αφορά τις δράσεις που προτείνονται για την ενίσχυση των ικανοτήτων κάθε ομάδας ενδιαφερομένων, φαίνεται ότι προσανατολίζονται προς την αυστηρή τήρηση της αρχής της επικουρικότητας. Πράγματι, ανήκουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και του ιδιωτικού τομέα, σε ό,τι αφορά τις συγκεκριμένες ευθύνες.

4.7.3 Ο ENISA πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιεί τις συνεισφορές από το ευρωπαϊκό δίκτυο για ασφαλή δίκτυα και πληροφορίες (*European Network and Information Security network*), για τη διοργάνωση κοινών δραστηριοτήτων, καθώς και από την πολυγλωσση κοινοτική δικτυακή πύλη προειδοποίησης για την ασφάλεια των πληροφοριών, για την παροχή προσωπικών και διαλογικών πληροφοριών, εκπεφρασμένων σε απλή γλώσσα που θα απευθύνονται σε άτομα όλων των ηλικιών και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽²⁹⁾ «Pollupostage» στα γαλλικά.

⁽³⁰⁾ Βλ. γνωμοδότησεις ΕΟΚΕ σχετικά με: Δίκτυα ηλεκτρονικής επικοινωνίας (EE C 123 της 25.4.2001, σελ. 50), Ηλεκτρονικό εμπόριο (EE C 169 της 16.6.1999, σελ. 36) και Επιπτώσεις του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εναία αγορά (EE C 123 της 25.4.2001, σελ. 1).

⁽³¹⁾ Βλ. υποσημείωση 19, 1ο έγγραφο.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την αναθεώρηση του πλαισίου των κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών

(2007/C 97/10)

Στις 29 Ιουνίου 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Ιανουαρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. McDonogh.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 139 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό πλαίσιο

1.1 Σύνοψη

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά την πρακτική εφαρμογή των οδηγιών που συνιστούν το πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁽¹⁾. Σε αυτήν εξηγούνται οι τρόποι επίτευξης των στόχων του κανονιστικού πλαισίου και προσδιορίζονται τομείς για την υιοθέτηση αλλαγών. Οι προτεινόμενες αλλαγές εξετάζονται στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁽²⁾. Στη συναφή εκτίμηση του αντίκτυπου⁽³⁾ περιλαμβάνεται το ευρύτερο φάσμα επιλογών που εξετάστηκαν πριν από τη διατύπωση των συμπερασμάτων που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση.

1.2 Διάρθρωση του πλαισίου

Μία από τις κύριες προκλήσεις για την Ευρώπη⁽⁴⁾, στο ευρύτερο πλαίσιο της στρατηγικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών, με ανοιχτή και ανταγωνιστική εσωτερική αγορά. Οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες στηρίζουν το σύνολο της οικονομίας και, σε κοινοτικό επίπεδο, διέπονται από πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων που τέθηκε σε ισχύ το 2003.

Το πλαίσιο αυτό παρέχει μια ενιαία, κοινή δέσμη κανόνων για όλες τις επικοινωνίες που μεταδίδονται ηλεκτρονικά, μέσω ασύρματης ή σταθερής πρόσβασης, είτε πρόκειται για φωνητική επικοινωνία είτε για επικοινωνίες δεδομένων που παρέχονται μέσω διαδικτύου ή μέσω μεταγωγής κυκλώματος, ανεξάρτητα εάν απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή πρόκειται για επικοινωνίες προσωπικού χαρακτήρα⁽⁵⁾. Οι στόχοι του κανονιστικού πλαισίου είναι η ενθάρρυνση του ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η βελτίωση της

λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και η προστασία των συμφερόντων των Ευρωπαίων πολιτών⁽⁶⁾.

Τα κύρια στοιχεία των νομοθετικών μέσων του πλαισίου μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

— Η **οδηγία πλαίσιο** καθορίζει τις βασικές αρχές και διαδικασίες και τους κύριους στόχους για μια κανονιστική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την παροχή δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

— Η **οδηγία για την πρόσβαση και τη διασύνδεση** καθορίζει τις διαδικασίες και αρχές σχετικά με την επιβολή ευνοϊκών για τον ανταγωνισμό υποχρεώσεων όσον αφορά την πρόσβαση και διασύνδεση των δικτύων σε φορείς εκμετάλλευσης που διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά.

— Με την **οδηγία για την αδειοδότηση** εισάγεται ένα σύστημα γενικών αδειών, αντί των ατομικών αδειών ή των αδειών κατά κατηγορίες, προκειμένου να διευκολυνθεί η είσοδος των φορέων εκμετάλλευσης στην αγορά και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος που τους επιβαρύνει.

— Στην **οδηγία καθολικής υπηρεσίας** προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστου επιπέδου διάθεσης και οικονομικής προσιτότητας βασικών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και διασφαλίζεται μια δέσμη βασικών δικαιωμάτων των χρηστών και των καταναλωτών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

— Στην **οδηγία σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες** καθορίζονται κανόνες για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε σχέση με τις επικοινωνίες που παρέχονται μέσω δημόσιων δικτύων επικοινωνιών.

⁽¹⁾ Οδηγίες 2002/19/ΕΚ, 2002/20/ΕΚ, 2002/21/ΕΚ, 2002/22/ΕΚ (ΕΕ L 108, 24.4.2002, σ. 7) και 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 201, 31.7.2002, σ. 37).

⁽²⁾ SEC(2006) 816.

⁽³⁾ SEC(2006) 817.

⁽⁴⁾ COM(2005) 24, 2.2.2005.

⁽⁵⁾ Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες εμπορικού περιεχομένου — όπως, λόγου χάρι, οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών και οι ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες — που παρέχονται μέσω υποδομών μετάδοσης καλύπτονται από άλλα κοινοτικά μέσα (όπως, παραδείγματος χάρι, η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο 2000/31/ΕΚ και η οδηγία για την τηλεόραση χωρίς σύνορα 89/552/ΕΕΚ). Οι υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών ορίζονται στην οδηγία 2000/31/ΕΚ για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών στο άρθρο 17 ως εξής: «κάθε υπηρεσία που συνήθως παρέχεται έναντι αμοιβής, με ηλεκτρονικά μέσα εξ αποστάσεως και κατόπιν προσωπικής επιλογής ενός αποδέκτη υπηρεσιών».

⁽⁶⁾ COM(2003) 784 τελικό.

- Η **οδηγία** της Επιτροπής **σχετικά με τον ανταγωνισμό** ενοποιεί τα νομικά μέτρα που θεμελιώνονται στο άρθρο 86 της Συνθήκης, τα οποία οδήγησαν στην απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών με την πάροδο των ετών. (Δεν καλύπτεται από την παρούσα αναθεώρηση).
- Στην **σύσταση** της Επιτροπής **για τις σχετικές αγορές** περιλαμβάνεται κατάλογος 18 επιμέρους αγορών, οι οποίες πρέπει να εξεταστούν από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές.

Επιπλέον, η Επιτροπή υιοθέτησε την **απόφαση σχετικά με την πολιτική ραδιοφάσματος** 622/2002/EK, η οποία αποσκοπεί να εξασφαλίσει τη διάθεση και αποδοτική χρήση του ραδιοφάσματος στην εσωτερική αγορά.

1.3 Αξιολόγηση του πλαισίου — Επίτευξη στόχων

Εξέλιξη της αγοράς

Μετά από το πλήρες άνοιγμα των αγορών στον ανταγωνισμό, το 1998, οι χρήστες και οι καταναλωτές επωφελήθηκαν από ευρύτερη επιλογή, χαμηλότερες τιμές και καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες. Το 2005 η αξία του τομέα των ΤΠΕ ανήλθε σε 614 δισ. ευρώ ⁽⁷⁾. Οι ΤΠΕ συμβάλλουν επίσης μακροοικονομικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του συνόλου της ευρωπαϊκής οικονομίας, συντελούν επομένως στην ανάπτυξη και την δημιουργία απασχόλησης.

Διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους

Οι απαντήσεις στην 'πρόσκληση για υποβολή ιδεών' ⁽⁸⁾ της Επιτροπής ήταν γενικά θετικές ως προς τον αντίκτυπο του πλαισίου των κανονιστικών ρυθμίσεων. Ομάδες καταναλωτών και από τον κλάδο της βιομηχανίας τάχθηκαν υπέρ της προσέγγισης που υιοθετήθηκε για το πλαίσιο, μολονότι διατύπωσαν κριτική όσον αφορά την υλοποίησή του. Πολλοί άλλοι ζήτησαν απλούστευση των διαδικασιών επανεξέτασης της αγοράς και επικρότησαν ευρύτερα τις νέες θεσμικές ρυθμίσεις για την εναρμόνιση του ραδιοφάσματος ⁽⁹⁾.

Καινοτομία, επενδύσεις και ανταγωνισμός

Οι ευρωπαϊκές επενδύσεις στον τομέα αυτό κατά τα τελευταία έτη ήταν στο ίδιο αν όχι σε υψηλότερο επίπεδο από ό,τι σε άλλες περιφέρειες του κόσμου (45 δισ ευρώ το 2005) ⁽¹⁰⁾. Ο ανταγωνισμός

παραμένει η κύρια κινητήρια δύναμη. Οι χώρες που εφάρμοσαν το κοινοτικό πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων με τρόπο αποτελεσματικό και ευνοϊκό για τον ανταγωνισμό επέτυχαν να προσελκύσουν τις περισσότερες επενδύσεις ⁽¹¹⁾. Χώρες με ισχυρό ανταγωνισμό μεταξύ κατεστημένων και καλωδιακών φορέων εκμετάλλευσης τείνουν να παρουσιάζουν τα υψηλότερα ποσοστά ευρυζωνικής διείσδυσης ⁽¹²⁾.

Σύνοψη

Η Επιτροπή θεωρεί ότι με αποτελεσματικότερη διαχείριση του ραδιοφάσματος θα αναπτυχθεί πλήρως το δυναμικό του, συμβάλλοντας στην προσφορά καινοτόμων, ποικίλων και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών στους ευρωπαίους πολίτες και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών ΤΠΕ. Εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί ότι — εφόσον εφαρμόζονται πλήρως και αποτελεσματικά — οι αρχές και τα ευέλικτα εργαλεία στο πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων συνιστούν τα πλέον ενδεδειγμένα μέσα για την ενθάρρυνση των επενδύσεων, της καινοτομίας και την εξέλιξη της αγοράς.

1.4 Επισκόπηση των προτεινόμενων αλλαγών

Από το ισχύον πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων έχουν προκύψει σημαντικά οφέλη, χρειάζεται όμως προσοχή σε ορισμένα πεδία ώστε να παραμείνει αποτελεσματικό για την επόμενη δεκαετία. Τα δύο κύρια πεδία αλλαγών είναι:

- εφαρμογή στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες της πολιτικής προσέγγισης της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση του ραδιοφάσματος, όπως παρουσιάζεται στην ανακοίνωση του Σεπτεμβρίου του 2005 ⁽¹³⁾;
- περιορισμός των διαδικαστικών επιβαρύνσεων οι οποίες συνδέονται με την επανεξέταση των αγορών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση.

Εκτός από τις δύο αυτές αλλαγές, στην ανακοίνωση προσδιορίζονται και άλλες, με τις οποίες επιδιώκεται:

- εδραίωση της ενιαίας αγοράς·
- ενίσχυση των συμφερόντων καταναλωτών και χρηστών·
- βελτίωση της ασφάλειας και
- κατάργηση παρωχημένων διατάξεων.

Στην παρούσα ανακοίνωση και στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής ⁽¹⁴⁾, υπογραμμίζονται οι κύριες προτεινόμενες αλλαγές.

⁽⁷⁾ COM(2006) 68, 20.2.2006.

⁽⁸⁾ Οι απαντήσεις διατίθενται στη ηλε-διεύθυνση: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/info_centre/documentation/public_consultation/review/index_en.htm.

⁽⁹⁾ Με την απόφαση για το ραδιοφάσμα, 676/2002/EK, παρέχεται δυνατότητα τεχνικής εναρμόνισης των όρων χρήσης του (μέσω της επιτροπής ραδιοφάσματος)· συμβουλές στρατηγικού χαρακτήρα για την πολιτική ραδιοφάσματος μέσω της ομάδας πολιτικής για το ραδιοφάσμα.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση 6.

⁽¹¹⁾ London Economics σε συνεργασία με την PricewaterhouseCoopers, μελέτη για την ΓΔ Κοινωνία της Πληροφορίας και Μέσα επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με 'An assessment of the Regulatory Framework for Electronic Communications — Growth and Investment in the EU e-communications sector' (προς δημοσίευση).

⁽¹²⁾ Βλέπε σχετικό έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής, κεφ. 2.

⁽¹³⁾ COM(2005) 411, 6.9.2005.

⁽¹⁴⁾ SEC(2006) 816.

2. Εισαγωγή

2.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τις προτάσεις της Επιτροπής για την αναθεώρηση του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης το ολοκληρωμένο έργο που επιτέλεσε η Επιτροπή στα πλαίσια της διαδικασίας αναθεώρησης, κατά την οποία πραγματοποιήθηκε σύνθεση των μελετών εμπειρογνομόνων και των όσων προέκυψαν από τις διαβουλεύσεις με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, και η οποία οδήγησε στις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση COM(2006) 334 «Αναθεώρηση του πλαισίου των κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» και το σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της SEC(2006) 816. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επιθυμεί η Επιτροπή να λάβει υπό σημείωση τις επιφυλάξεις και τις συστάσεις που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

2.2 Το πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τη στρατηγική για την ανάπτυξη του τομέα των ΤΠΕ και να στηρίξει την καθοριστική συμβολή των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Ένωσης. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει με θερμή τους στόχους της αναθεώρησης του ρυθμιστικού πλαισίου για τη συνέχεια της «πρωτοβουλίας i2010: ευρωπαϊκή κοινωνία των πληροφοριών 2010»⁽¹⁵⁾, στην οποία περιγράφεται η συμβολή του κλάδου ΤΠΕ στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισαβόνας για την προαγωγή της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης. Συγκεκριμένα, η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τον αποφασιστικό ρόλο του πλαισίου των κανονιστικών ρυθμίσεων για τη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών, ο οποίος θα προσφέρει οικονομικά προσιτές και ασφαλείς επικοινωνίες υψηλού εύρους ζώνης, με πλούσιο και ποικίλο περιεχόμενο, συνοδευόμενες από ψηφιακές υπηρεσίες· επιδόσεις παγκόσμιας κλάσης σε έρευνα και καινοτομία ΤΠΕ, κλείνοντας το χάσμα με τους ηγετικούς ανταγωνιστές της Ευρώπης· και μια κοινωνία της πληροφορίας, χωρίς αποκλεισμούς, που παρέχει δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και προάγει την ποιότητα ζωής.

2.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει την επιτυχία που σημείωσε το ρυθμιστικό πλαίσιο από τη στιγμή που καθιερώθηκε. Σημειώνει δε την άμεση ανάγκη ανάδειξης ενός πανευρωπαϊκού κλάδου τηλεπικοινωνιών, αύξησης του ανταγωνισμού στον κλάδο των υπηρεσιών σε πολλές αγορές· επίτευξης υψηλού επιπέδου καινοτομίας· και μειώσεων του πραγματικού κόστους των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί επίσης την αύξηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στην αγορά τα τελευταία χρόνια και αναγνωρίζει το γεγονός ότι το ύψος των επενδύσεων στην Ευρώπη έχει υπερκεράσει τις επενδύσεις στις ΗΠΑ και στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού. Απόδειξη της ευεργετικής επίδρασης που ασκεί το πλαίσιο αποτελεί το γεγονός ότι τα υψηλότερα επίπεδα επενδύσεων παρατηρήθηκαν στις χώρες οι οποίες κατόρθωσαν να το εφαρμόσουν εγκαίρως και με αποτελεσματικό τρόπο. Παρά τις ανωτέρω θετικές επιδράσεις, η ΕΟΚΕ σημειώνει επίσης ότι, σε ολόκληρη την Ευρώπη, το πρόβλημα του ψηφιακού χάσματος εξακολουθεί να αυξάνεται.

2.4 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή της Επιτροπής σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, στις οποίες υποστηρίζεται το πλαίσιο των

κανονιστικών ρυθμίσεων και διατυπώνονται συστάσεις σχετικά με τους δυνατούς τρόπους βελτίωσης των πολιτικών για την ανάπτυξη και την μεγέθυνση του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁽¹⁶⁾ προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος στην στρατηγική i2010.

Στην παρούσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να σχολιάσει τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και να υποβάλει ορισμένες συστάσεις.

3. Συστάσεις

3.1 Γενική αρχή των κανονιστικών ρυθμίσεων αποτελεί ότι το δημόσιο συμφέρον υπερισχύει των ιδιωτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων. Η ΕΟΚΕ εκτιμά επίσης ότι η αγορά δεν μπορεί από μόνη της να επιτύχει δέουσα αυτορρύθμιση προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ένα ισχυρό πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων για την προαγωγή των συμφερόντων της πλειοψηφίας των πολιτών, στόχος που επιδιώκεται και από την στρατηγική της Λισαβόνας.

3.2 Λαμβανομένων δεόντως υπόψη των παρατηρήσεων του σημείου 3.1, η Ευρώπη πρέπει να κινηθεί το ταχύτερο δυνατό προς την κατεύθυνση μιας περισσότερο προσανατολισμένης στην αγορά προσέγγισης του θέματος της διαχείρισης του ραδιοφάσματος, με την περαιτέρω ενδυνάμωση της θέσης των συντελεστών της αγοράς και την καθιέρωση ενός ευρύτερου εμπορίου των συχνοτήτων του ραδιοφάσματος, αλλά και με περιορισμό της κατανομής του εύρους συχνοτήτων εκ μέρους της γραφειοκρατίας των κρατών μελών.

3.3 Θεωρείται σκόπιμο να ιδρυθεί μια ευρωπαϊκή υπηρεσία ραδιοφάσματος για να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο καθεστώς πανευρωπαϊκής διαχείρισης του ραδιοφάσματος.

⁽¹⁶⁾ Συμπεριλαμβανομένων των γνωμοδοτήσεων της ΕΟΚΕ για τα εξής θέματα:

- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η προσαρμογή των πολιτικών για το ηλεκτρονικό επιχειρείν σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον: τα διδάγματα από την πρωτοβουλία Go Digital και οι μελλοντικές προκλήσεις — ΕΕ C 108 της 30.4.04, σ. 23.
- Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καθιέρωση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος για προαγωγή ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ και νέων επιγραμματικών τεχνολογιών — ΕΕ C 157 της 28.6.05, σ. 136.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Συνδέσεις υψηλών ταχυτήτων στην Ευρώπη: πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών — ΕΕ C 120 της 20.5.2005, σ. 22.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών «Η στρατηγική i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» — ΕΕ C 110 της 9.5.06, σ. 83.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ηλεκτρονική προσβασιμότητα — ΕΕ C 110 της 9.5.06, σ. 26.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών — Η γεφύρωση του ευρωζωνικού χάσματος — CESE 1181/2006.
- «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας — διάλογος, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων» — R/CESE 1474/2006 βρίσκεται σε στάδιο κατάρτισης.

⁽¹⁵⁾ COM(2005) 229 τελικό, βλέπε στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/i2010/index_en.htm.

3.4 Παράλληλα με την χαλάρωση των προϋποθέσεων κοινοποίησης σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 7, η Επιτροπή θα πρέπει να αυξήσει την επαγρύπνησή της σε ό,τι αφορά τα κανονιστικά μέτρα που εφαρμόζονται από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (ΕΡΑ), προκειμένου να ενθαρρυνθεί η διαφοροποίηση της προσφοράς.

3.5 Η Επιτροπή θα πρέπει να σεβαστεί τις διαφορετικές συνθήκες που ισχύουν στις διάφορες εθνικές αγορές και τη διαθέσιμη εμπειρογνώση για να αντιμετωπίσει τις συνθήκες αυτές εντός των ΕΡΑ. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με την προτεινόμενη εξουσία αρνησικυρίας που διαθέτει η Επιτροπή βάσει της διαδικασίας του άρθρου 7, και υπογραμμίζει την ανάγκη να επιδειχθεί η μέγιστη δυνατή σύνεση πριν από την άσκηση αυτού του ισχυρού δικαιώματος.

3.6 Η ΕΟΚΕ είναι προβληματισμένη για το γεγονός ότι η αδικαιολόγητη υποστήριξη που εντοπίζεται στο πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων προς τους πολυεθνικούς παρόχους υπηρεσιών και δικτύων θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε ολιγοπώλια. Το πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων θα πρέπει να συνυπολογίσει δεόντως αυτήν την παράμετρο και δεν θα πρέπει να μεροληπτήσει υπέρ των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο.

3.7 Για να προωθηθεί η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, μαζί με την εναρμόνιση της πολιτικής και την πρόοδο της συνεκτικότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων, η Επιτροπή πρέπει να αξιοποιήσει περισσότερο τις υπηρεσίες της Επιτροπής Επικοινωνιών και της Επιτροπής Ραδιοφάσματος, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ομάδας Ρυθμιστικών Αρχών και της Ομάδας για το Ραδιοφάσμα.

3.8 Προκειμένου να εξασφαλιστεί η δέουσα πληροφόρηση των καταναλωτών σχετικά με την επιλογή των διαθέσιμων υπηρεσιών, η ΕΟΚΕ προτείνει οι ΕΡΑ να ενθαρρυνθούν να δημοσιεύουν διαδίκτυα εργαλεία, προκειμένου να διευκολυνθούν οι καταναλωτές στη σύγκριση των προσφορών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (υπηρεσίες και τιμές) που προωθούν ανταγωνιστικοί πάροχοι στην αγορά.

3.9 Στην προτεινόμενη Πράσινη Βίβλο του 2007 για την καθολική υπηρεσία, πρέπει να αναγνωριστεί η ανάγκη να γεφυρωθεί το αυξανόμενο χάσμα που υφίσταται στο χώρο των υποδομών και των υπηρεσιών μεταξύ των περισσότερο και των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της ΕΕ. Εάν, σύμφωνα με μία ανάλυση που θα βασίζεται σε συγκεκριμένα μέσα και σε ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα, δεν γεφυρωθεί το χάσμα αυτό με την υποχρέωση παροχής καθολικής υπηρεσίας, πρέπει να βρεθούν εναλλακτικές λύσεις, ενδεχομένως με τη θέσπιση εθνικών επενδυτικών προγραμμάτων που θα υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ.

3.10 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, λόγω της αυξημένης σημασίας που έχουν οι ευρυζωνικές υπηρεσίες για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η δυνατότητα ευρυζωνικής σύνδεσης πρέπει να συμπεριληφθεί στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού της καθολικής υπηρεσίας⁽¹⁷⁾.

3.11 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις συστάσεις που διατύπωσε στη γνωμοδότηση με θέμα «Η γεφύρωση του ευρυζωνικού φάσματος»⁽¹⁸⁾, συγκεκριμένα ότι η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει τις ελάχιστες ταχύτητες μετάδοσης και την ποιότητα των υπηρεσιών, οι οποίες πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον ορισμό των «ευρυζωνικών» υπηρεσιών.

⁽¹⁷⁾ COM(2005) 203, και οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

⁽¹⁸⁾ «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η γεφύρωση του ευρυζωνικού φάσματος» — CESE 1181/2006.

3.12 Η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να συνεργαστεί με τις ΕΡΑ για τη διαμόρφωση ενός καθεστώτος κυρώσεων για το ηλεκτρονικό έγκλημα που απειλεί την ασφάλεια των επικοινωνιών, το οποίο να ισχύει σε όλη την Κοινότητα. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν μηχανισμοί οι οποίοι μπορούν να διευκολύνουν τους καταναλωτές (με τη μορφή ατομικής ή συλλογικής δράσης) στην άσκηση του «δικαιώματος προσφυγής ταχείας διαδικασίας» ενάντια σε μεμονωμένα πρόσωπα που διαπράττουν αυτά τα εγκλήματα.

3.13 Πέρα από το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει συστηματικά αδικήματα κατά της ασφάλειας — όπως τα ανεπίκλητα ηλεκτρονικά μηνύματα, το ηλεκτρονικό «ψάρεμα» και την ηλεκτρονική πειρατεία — τα οποία διαπράττουν παραβάτες εκτός της ΕΕ, και να επιδιώξει την εφαρμογή έννομων μέσων προστασίας σε διακυβερνητικό επίπεδο.

4. Παρατηρήσεις

4.1 Υποστήριξη του πλαισίου και της αναθεώρησης

4.1.1 Η δημιουργία μιας συνεκτικής πανευρωπαϊκής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών απαιτεί τη θέσπιση ενός ικανοποιητικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων σε συνδυασμό με σύνθετους πολιτικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι πρέπει να εναρμονιστούν. Το τρέχον πλαίσιο έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό όσον αφορά τη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου ευρωπαϊκής αγοράς υπηρεσιών επικοινωνιών, η οποία σημειώνει σημαντική ανάπτυξη, ενώ, ταυτόχρονα, επιδιώκει να εξισορροπήσει τις ανάγκες των παρόχων υπηρεσιών με τα συμφέροντα των καταναλωτών και τα εθνικά συμφέροντα.

4.1.2 Το τρέχον κανονιστικό πλαίσιο τέθηκε σε ισχύ πριν από 3 χρόνια και πρέπει να επανεξεταστεί υπό το φως των εμπειριών και των μελλοντικών προκλήσεων. Από τις μελέτες εμπειρογνομών⁽¹⁹⁾ που έλαβε υπόψη η Επιτροπή και την εκτεταμένη διαδικασία διαβούλευσης με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη αντλήθηκαν σημαντικές πληροφορίες για τη διαδικασία αναθεώρησης και οι προτάσεις της Επιτροπής καταδεικνύουν ότι συνεκτιμήθηκαν δεόντως όλοι οι παράγοντες.

4.1.3 Οι προτάσεις που περιέχονται στην ανακοίνωση και στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής εισάγουν καλά ισορροπημένες και ενδεδειγμένες αλλαγές στο τρέχον πλαίσιο.

4.1.4 Η ΕΟΚΕ σημειώνει τις προτάσεις σχετικά με την αφαίρεση ορισμένων παρωχημένων διατάξεων στο πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων.

4.2 Διαχείριση του ραδιοφάσματος

4.2.1 Η σημασία του ραδιοφάσματος ως παραγωγικού συντελεστή για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (παραδείγματος χάρι κινητές, ασύρματες και δορυφορικές επικοινωνίες, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές) και άλλες εφαρμογές (συσκεύς μικρής εμβέλειας, άμυνα, μεταφορές, ραδιοεντοπισμός και το δορυφορικό σύστημα GPS/Galileo) έχει αυξηθεί θεαματικά κατά την τελευταία δεκαετία. Εκτιμάται ότι, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η συνολική αξία των υπηρεσιών που εξαρτώνται από το ραδιοφάσμα ξεπερνά κατά πολύ τα 200 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 2 %-2,5 % του ετήσιου ευρωπαϊκού ακαθάριστου προϊόντος.

⁽¹⁹⁾ Συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του 2006 με τίτλο «Preparing the next steps in regulation of electronic communications» (Προετοιμάζοντας τα επόμενα βήματα όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών) και τη μελέτη με τίτλο «An assessment of the regulatory framework for electronic communications — growth and investment in the EU e-communications sector» της London Economics σε συνεργασία με την Price Waterhouse (2006).

4.2.2 Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του φάσματος στην ΕΕ έχει ήδη διανεμηθεί για συγκεκριμένους σκοπούς και σε ορισμένους χρήστες, το κόστος οποιασδήποτε νέας κατανομής επιβαρύνει τους υφιστάμενους χρήστες. Στην πολιτική για το ραδιοφάσμα πρέπει να συνυπολογιστούν όχι μόνον οι ανάγκες των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά όλοι οι υπόλοιποι χρήστες ραδιοφάσματος συμπεριλαμβανομένων των τομέων: έρευνα, αεροναυτιλία, ναυτιλία, διάσπαση, άμυνα, οπτικοακουστικό (περιεχόμενο), αμυντική βιομηχανία, γεωσκόπηση, ιατρική, ένταξη, οδική ασφάλεια, επιστήμες, κλπ. Όλο και συχνότερα, οι πολιτικές στους τομείς που χρησιμοποιούν το ραδιοφάσμα αναπτύσσονται και εγκρίνονται για ολοκλήρωση την Ευρωπαϊκή Ένωση.

4.2.3 Η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη σε συνδυασμό με την ψηφιοποίηση της μετάδοσης καθώς και τη σύγκλιση των υπηρεσιών επικοινωνιών έχει καταστήσει ασαφή τη σχέση μεταξύ των πλατφόρμων ραδιοπρόσβασης και των υπηρεσιών στις οποίες στηρίζονται κατά παράδοση η διαχείριση του ραδιοφάσματος.

4.2.4 Η τεχνολογική καινοτομία μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο παρεμβολών μεταξύ των διαφορετικών χρηστών του ραδιοφάσματος, περιορίζει την ανάγκη χορήγησης αποκλειστικής πρόσβασης σε πόρους ραδιοφάσματος, καθιστά δυνατή την ευρύτερη εφαρμογή του συστήματος γενικών αδειών, και, ταυτόχρονα, μετριάξει τα τεχνικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι χρήστες του ραδιοφάσματος. Συνεπώς, η εφαρμογή αυτών των καινοτόμων τεχνολογιών θα μπορούσε να μειώσει τους φραγμούς πρόσβασης στο ραδιοφάσμα και να αυξήσει την αποδοτική του χρήση.

4.2.5 Προκειμένου να καλυφθούν η καθοριστική ανάγκη ικανοποίησης μιας τεράστιας ζήτησης για πανευρωπαϊκό ραδιοφάσμα μέσω των αναδυόμενων τεχνολογιών υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας και η εξίσου σημαντική ανάγκη προστασίας του ραδιοφάσματος που απαιτείται για άλλες κρίσιμες εφαρμογές είναι απαραίτητη η σφαιρική αναθεώρηση των μηχανισμών διαχείρισης του ραδιοφάσματος στην ΕΕ.

4.2.6 Είναι πρακτικά αδύνατο να αναμένουμε ότι οι 25 διαφορετικές ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές που διαχειρίζονται επί του παρόντος την κατανομή του ραδιοφάσματος θα κατορθώσουν να θεσπίσουν ένα ενιαίο καθεστώς για το ραδιοφάσμα για την Ευρώπη. Κρίνεται σκόπιμο να εξουσιοδοτηθεί μια κεντρική αρχή — μια ευρωπαϊκή υπηρεσία ραδιοφάσματος — η οποία θα συντονίζει, θα καθοδηγεί και θα ελέγχει τη διαχείριση αυτού του κρίσιμου πόρου, η οποία, λόγω της εγγύτητας της δράσεώς της προς τις δημόσιες θεμελιώδεις ελευθερίες, θα υποχρεούται να υποβάλει εκθέσεις σχετικά με τις δραστηριότητές της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

4.2.7 Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη ελευθερία στα εμπορικά συμφέροντα όσον αφορά την εμπορία του ραδιοφάσματος μέσω κατάλληλων ρυθμίσεων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποδοτική αξιοποίηση του ραδιοφάσματος που χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τους πλέον παραγωγικούς, από οικονομική άποψη, σκοπούς.

4.3 Εσωτερική αγορά και ανταγωνισμός

4.3.1 Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς αποτελεί μια από τις κινητήριες δυνάμεις της αύξησης της ευημερίας και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στην Ευρώπη. Μέσω του συνδυασμού καθοδήγησης, κατεύθυνσης και επιβολής, το πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων έχει αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής για την προώθηση της εσωτερικής αγοράς δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αυτό έχει επιτευχθεί με ταυτόχρονη διατήρηση των διαφορετικών περιστάσεων και προκλήσεων που αντιμετωπίζει το κάθε κράτος και ενθάρρυνση τόσο του αυξανόμενου ανταγωνισμού όσο και των επενδύσεων σε δίκτυα και υπηρεσίες.

4.3.2 Η διαδικασία δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς πρέπει πάντοτε να διασφαλίζει ότι το δημόσιο συμφέρον υπερισχύει των

ιδιωτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων. Η αγορά δεν μπορεί από μόνη της να επιτύχει δέουσα αυτορρύθμιση προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Αυτό ισχύει κυρίως στις περιπτώσεις όπου το ζητούμενο είναι η ποιότητα των υπηρεσιών και σε περιπτώσεις όπου ο ανταγωνισμός είναι ανεπαρκής. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ένα ισχυρό πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων για την προαγωγή των συμφερόντων της πλειοψηφίας των πολιτών, στόχος που επιδιώκεται και από την στρατηγική της Λισσαβόνας, στους οποίους να εξασφαλίζεται η βέλτιστη τεχνολογία με το πιο προσιτό κόστος.

4.3.3 Η πλειοψηφία των παρόχων υπηρεσίας και δικτύου δραστηριοποιούνται σε ενιαίες εθνικές αγορές. Η ΕΟΚΕ είναι προβληματισμένη για το γεγονός ότι, στο πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων, εντοπίζεται αδικαιολόγητη υποστήριξη προς τους πολυεθνικούς παρόχους υπηρεσιών και δικτύων, η οποία θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε олиγοπώλια, με αποτέλεσμα ένας μικρός αριθμός μεγάλων επιχειρήσεων να αποκτά δεσπόζουσα θέση στην αγορά της Ένωσης. Το πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων θα πρέπει να συνυπολογίσει δεόντως αυτήν την παράμετρο και δεν θα πρέπει να μεροληπτήσει υπέρ των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο εις βάρος των εθνικών φορέων εκμετάλλευσης.

4.3.4 Αφενός, η σύσταση μιας κεντρικής ευρωπαϊκής ρυθμιστικής αρχής, παρόμοιας με εκείνη που λειτουργεί στον τραπεζικό τομέα, θα αποτελούσε έναν ταχύτερο και πιο άμεσο τρόπο για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών· αφετέρου όμως, η απώλεια της εμπειρογνώσις και κρίσης που παρέχουν επί του παρόντος οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές (ΕΡΑ) ενδέχεται να αποβεί εις βάρος ορισμένων χωρών, και η αντίσταση εκ μέρους των εθνικών κρατών μπορεί πράγματι να παρεμποδίσει την πρόοδο προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

4.3.5 Επί του παρόντος, η καλύτερη λύση είναι να ενισχυθεί το ισχύον καθεστώς της αποκεντρωμένης ρύθμισης μέσω της ευρύτερης χρήσης του από την επιτροπή ραδιοφάσματος και τις υφιστάμενες συμβουλευτικές δομές πολιτικής. Κρίνεται πιο σκόπιμο να υπάρξει συμφωνία για μια κοινή προσέγγιση, παρά να επιχειρείται η επιβολή μια ενιαίας ομοιόμορφης προσέγγισης.

4.3.6 Μολονότι αυτό ξεπερνά το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι η ραγδαία αύξηση στη διάθεση των διεθνών υπηρεσιών μέσω επικοινωνίας μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανεπιθύμητη εξάπλωση χαμηλής ποιότητας περιεχομένου των μέσων επικοινωνίας. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει τους τρόπους με τους οποίους η κοινοτική πολιτική μπορεί να στηρίξει την παραγωγή και διάδοση υψηλής ποιότητας περιεχομένου των μέσων επικοινωνίας, και, ειδικότερα, περιεχομένου το οποίο να σέβεται την πλούσια πολιτιστική πολυμορφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.4 Δικαιώματα των καταναλωτών

4.4.1 Δεδομένου ότι η πολυπλοκότητα των διαθέσιμων υπηρεσιών αυξάνεται, και αναδύονται νέες πανευρωπαϊκές υπηρεσίες, είναι σημαντικό οι καταναλωτές να είναι δεόντως ενημερωμένοι σχετικά με τις επιλογές τους. Είναι απαραίτητο να παρέχεται ικανοποιητική πληροφόρηση στους καταναλωτές σχετικά με ανταγωνιστικές προσφορές, προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των υπηρεσιών και η διαφάνεια στις τιμές. Επίσης, πρέπει να επικαιροποιείται η νομοθεσία όσον αφορά τα δικαιώματα των καταναλωτών, προκειμένου να ανταποκριθεί στη νέα δυναμική της αγοράς. Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενθαρρυνθούν οι ΕΡΑ όσον αφορά τη δημοσίευση διαδικτυακών εργαλείων, που θα περιλαμβάνουν τυποποιημένα κριτήρια αναφοράς, τα οποία θα διευκολύνουν τους καταναλωτές στη σύγκριση των προσφορών των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (υπηρεσίες και τιμές) που προωθούν ανταγωνιστικοί πάροχοι στην αγορά.

4.4.2 Αναγνωρίζεται ότι η οδηγία καθολικής υπηρεσίας πρέπει να επικαιροποιηθεί, και επικροτείται η πρόταση της Επιτροπής να παρουσιάσει έγγραφο συζήτησης σχετικά με μια Πράσινη Βίβλο εντός του επόμενου έτους. Εντούτοις, είναι σημαντικό οι πολίτες που ζουν σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες να μην αντιμετωπίζουν περαιτέρω μειονεκτήματα από την κατάργηση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας που έχουν οι δεσπόζοντες πάροχοι υπηρεσιών. Το πρόβλημα του ψηφιακού χάσματος θα οξυνθεί ακόμη περισσότερο όταν τα νέα επιχειρηματικά μοντέλα θα προωθήσουν την αύξηση των υπηρεσιών διαδικτυακής τηλεόρασης για τους πολίτες που διαθέτουν ευρωζωνική σύνδεση υψηλής ταχύτητας.

4.4.3 Στην περίπτωση που αποφασιστεί ότι οι υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας δεν συνιστούν πλέον έναν δίκαιο ή πρακτικό τρόπο διασφάλισης της παροχής των βασικών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στον 21ο αιώνα, όπως οι ευρωζωνικές επικοινωνίες, πρέπει να εντοπιστούν εναλλακτικοί μηχανισμοί χρηματοδότησης προκειμένου να γεφυρωθεί το ψηφιακό χάσμα — ενδεχομένως μέσω των διαφθωτικών ταμείων της ΕΕ.

4.5 Ασφάλεια

4.5.1 Η ΕΟΚΕ παραπέμπει την Επιτροπή στη γνωμοδότηση με θέμα την ανακοίνωση Στρατηγική για ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας — «διάλογος, πνεύμα συνεργασίας και ενίσχυση των ικανοτήτων» COM(2006) 251, καθώς και στο αίτημα της ΕΟΚΕ για την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής σχετικά με την ασφάλεια των πληροφοριών, η οποία να αποτελεί τον συνδετικό κρίκο των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών.

4.5.2 Οι παραβιάσεις της ασφάλειας στα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπονομεύουν σε μεγάλο βαθμό την εμπιστοσύνη των

καταναλωτών και τη χρήση των υπηρεσιών. Επιπλέον, οι παραβιάσεις της ασφάλειας μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης στην ιδιωτική ζωή. Είναι ζωτικής σημασίας η Επιτροπή να ενεργήσει δυναμικά για την προστασία της ασφάλειας των δικτύων και των δικαιωμάτων των πολιτών. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τα μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονιστικού πλαισίου προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτοί οι προβληματισμοί.

4.5.3 Η ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι ζωτική για τη εφαρμογή και ανάπτυξη των τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφοριών. Πρέπει να επιβληθούν ισχυρές κυρώσεις σε ολόκληρη την ΕΕ με στόχο να αποφευχθεί η υπονόμευση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και η καθυστέρηση στην ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών λόγω αυτού του είδους εγκλήματος. Η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να συνεργαστεί με τις ΕΡΑ για τη διαμόρφωση ενός καθεστώτος κυρώσεων για το ηλεκτρονικό έγκλημα που απειλεί την ασφάλεια των επικοινωνιών, το οποίο να ισχύει σε όλη την Κοινότητα. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν μηχανισμοί οι οποίοι θα μπορούσαν να διευκολύνουν τους καταναλωτές στην άσκηση του «δικαιώματος προσφυγής» ενάντια σε μεμονωμένα πρόσωπα που διαπράττουν αυτά τα εγκλήματα.

4.5.4 Πέρα από τα προβλήματα ασφαλείας που προκαλούνται από πρόσωπα εκτός της ΕΕ, η ασφάλεια των ευρωπαϊκών δικτύων και των Ευρωπαίων πολιτών δέχεται καθημερινά επιθέσεις από εξωτερικούς φορείς εκτός της ΕΕ. Πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να ασκηθούν διώξεις εναντίον των προσώπων που ευθύνονται για αυτές τις επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της επίρριψης ευθυνών στα κράτη από τα οποία προέρχονται οι συγκεκριμένες επιθέσεις για τις βλάβες που προκαλούν.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 138 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την ενίσχυση των προτύπων ναυτικής εργασίας

COM(2006) 287 τελικό

(2007/C 97/11)

Στις 16 Ιουνίου 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Ιανουαρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. ETTY.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 190 ψήφους υπέρ και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η ενοποιημένη Σύμβαση για τη ναυτική εργασία του 2006 είναι ένα σημαντικό νέο νομοθέτημα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), το οποίο συνδυάζει την προστασία του δικαιώματος των ναυτικών σε αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας με τη δημιουργία όρων θεμιτού ανταγωνισμού για τους εφοπλιστές.

1.2 Η Σύμβαση αυτή θεωρείται ότι αποτελεί τον τέταρτο πυλώνα του διεθνούς ρυθμιστικού καθεστώτος για την ποιοτική ναυτιλία, που συμπληρώνει τις τρεις θεμελιώδεις συμβάσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ): τη διεθνή Σύμβαση για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα (SOLAS), τη διεθνή Σύμβαση για τα πρότυπα εκπαίδευσης, έκδοσης πιστοποιητικών και τήρησης φυλακών των ναυτικών (STCW) και τη διεθνή Σύμβαση για τον έλεγχο της θαλάσσιας ρύπανσης (MARPOL).

1.3 Η νέα Σύμβαση αντικαθιστά 68 υφιστάμενα νομοθετήματα της ΔΟΕ για τη ναυτιλία. Θα τεθεί σε ισχύ όταν επικυρωθεί από 30 κράτη μέλη της ΔΟΕ, στα οποία να αντιστοιχεί τουλάχιστον το 33 % της παγκόσμιας χωρητικότητας.

2. Παρατηρήσεις

2.1 Η Σύμβαση διέπει τα πρότυπα εργασίας που ισχύουν για τα πληρώματα που εργάζονται σε ποντοπόρα πλοία ολικής χωρητικότητας 500 κόρων και άνω, τα οποία εκτελούν διεθνή δρομολόγια ή δρομολόγια μεταξύ λιμένων χωρών του εξωτερικού. Τα πρότυπα αυτά αφορούν:

- τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη ναυτική εργασία·
- τους όρους απασχόλησης·
- την ενδιάτιση στο πλοίο, τις δυνατότητες ψυχαγωγίας, τη σίτιση και την τροφοδοσία·
- την προστασία της υγείας, την υγειονομική περίθαλψη, την ευημερία και την κοινωνική ασφάλιση και προστασία·
- τη συμμόρφωση και την εξασφάλισή της.

2.2 Η ΕΟΚΕ επαινεί την Επιτροπή για την υποστήριξη που παρέσχε στις εργασίες της ΔΟΕ για αυτή τη νέα Σύμβαση, όπως και

για την καλή της συνεργασία με τις κυβερνήσεις και τις οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων των κρατών μελών στην τριμερή δομή που θεσπίζει η ΔΟΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, είναι βέβαιο ότι δημιουργήθηκε μια στέρεη βάση για τις εργασίες που πρέπει να γίνουν τώρα, μετά την έγκριση του νέου νομοθετήματος: επικύρωση από τα κράτη μέλη και προσαρμογή, αν είναι απαραίτητο, του κοινοτικού κεκτημένου.

2.3 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι η Σύμβαση είναι το αποτέλεσμα μιας λεπτής ισορροπίας που επιτεύχθηκε κατά τη λήψη αποφάσεων σε διεθνές επίπεδο και σε τριμερή βάση. Η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσει και να προωθήσει με τη δράση της αυτό το αποτέλεσμα, αποφεύγοντας ενέργειες που ίσως θέσουν σε κίνδυνο την επιτυχή μένη εφαρμογή του.

2.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη βούληση της Επιτροπής να ενθαρρύνει την ταχεία επικύρωση της Σύμβασης από τα κράτη μέλη. Προφανώς, μια τέτοια ενέργεια από 27 κράτη μέλη, στα οποία αντιστοιχεί το 28 % του παγκόσμιου στόλου, θα ήταν ένα τεράστιο βήμα πρόόδου.

2.5 Η επικύρωση είναι αποκλειστικά θέμα των κρατών μελών, αφού η ΕΕ δεν είναι μέλος της ΔΟΕ. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει και εκφράζει το ενδιαφέρον της για την απόφαση της Επιτροπής να προσκαλέσει τους κοινωνικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις με σκοπό να καταλήξουν σε συμφωνία. Αν μπορέσει να επιτευχθεί τέτοια συμφωνία, οπωσδήποτε θα διευκολύνει την επικύρωση από τα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ αναμένει από τα κράτη μέλη να επικυρώσουν τη Σύμβαση όσο το δυνατόν συντομότερα, αίσίως το 2008.

2.6 Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων έχουν ήδη αρχίσει. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να μην εκφραστεί προς το παρόν για τα τρία βασικά ζητήματα που απαρτίζει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της και τα οποία αφορούν:

- την προσαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου,
- τη θέσπιση συμπληρωματικών νομοθετημάτων και
- τη διεύρυνση πέρα από τις διατάξεις της Σύμβασης.

Το ίδιο ισχύει και για το ερώτημα αν θα πρέπει να καταστεί νομικά δεσμευτικό ή όχι το μέρος Β της Σύμβασης (οι κατευθυντήριες γραμμές).

Αν οι κοινωνικοί εταίροι δεν καταφέρουν να καταλήξουν σε συμφωνία, η ΕΟΚΕ θα επανέλθει σε αυτά τα σημεία.

2.7 Όσον αφορά τη θέσπιση της τριμερούς δομής που προβλέπει η Σύμβαση, η ΕΟΚΕ θα παρατηρεί ότι τέτοιοι μηχανισμοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν προβλέπονται από τη Συνθήκη. Λαμβάνοντας το αυτό υπόψη, η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως, όποια λύση και αν

προβλέπει η Επιτροπή για την εξασφάλιση του κοινοτικού συντονισμού σε μια τριμερή διαδικασία λήψης αποφάσεων, δεν θα πρέπει να εξασθενήσει τους κανόνες της ΔΟΕ για την τριμερή εκπροσώπηση στο εθνικό επίπεδο.

2.8 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να παράσχει στήριξη για τις συναντήσεις εμπειρογνομόνων της ΔΟΕ για την ανάπτυξη επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών για τον έλεγχο από το κράτος σημαίας και το κράτος λιμένα.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας: Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών

(2007/C 97/12)

Κατά τη σύνοδο ολομέλειάς της της 17ης Ιανουαρίου 2007, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, βάσει του άρθρου 29, παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, να εκπονήσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα *Σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας: Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών*.

Με επιστολή της της 6ης Απριλίου 2006, η κ. Benita Ferrero-Waldner, Επίτροπος Εξωτερικών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας της ΕΕ, ενθάρρυνε αυτή την πρωτοβουλία.

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 24 Ιανουαρίου 2007 με βάση εισηγητική έκθεση της κ. Päärendson.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 112 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 28 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέτρεψε την ΕΟΚΕ να μελετήσει τις εξελίξεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ιαπωνία και να εξετάσει δυνατούς τρόπους συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) μαζί της, προκειμένου να ενισχυθούν περαιτέρω οι σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας.

1.2 Η ΕΕ και η Ιαπωνία μοιράζονται πολλές κοινές αξίες και ενδιαφέροντα. Υπάρχουν πολλοί τομείς όπου έχει καθιερωθεί και λειτουργεί εύρυθμα συνεργασία σε επίσημο επίπεδο.

1.3 Εντείνεται όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον της Ιαπωνίας για την περιφερειακή συνεργασία βάσει του προτύπου της «λειτουργικής ολοκλήρωσης».

1.4 Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών αποκτά σταθερά αυξανόμενη σημασία στην Ιαπωνία, μολονότι, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, εξακολουθεί να επικεντρώνεται σε τοπικά και περιφερειακά ζητήματα.

1.5 Επί του παρόντος, υπάρχουν σχετικά λίγοι τομείς στενών επαφών μεταξύ της ευρωπαϊκής και της ιαπωνικής κοινωνίας των

πολιτών, παρόλο που η αυξανόμενη αναγνώριση των κοινών προκλήσεων καταδεικνύει ότι είναι πλέον η κατάλληλη στιγμή για αύξηση των επαφών.

1.6 Θα απαιτηθεί αρκετός χρόνος για να καθιερωθούν περισσότερες και στενότερες επαφές και αυτό που θα έχει ζωτική σημασία είναι ο εντοπισμός των βέλτιστων εταίρων.

1.7 Ένα σημαντικό αρχικό βήμα θα μπορούσε να είναι η διοργάνωση συνάντησης για τον εντοπισμό των κοινών προβλημάτων και την εξέταση δυνατών τρόπων αντιμετώπισής τους.

1.8 Θα πρέπει να εξετάζεται τακτικά η δυνατότητα συμμετοχής κατάλληλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε σημαντικά σεμινάρια και παρεμφερείς εκδηλώσεις.

1.9 Με την πάροδο του χρόνου, θα μπορούσε να εξεταστεί ως ενδεχόμενο η καθιέρωση ενός πιο διαρθρωμένου διαλόγου, βασισμένου στο πρότυπο της στρογγυλής τραπέζης.

1.10 Τα δύο κέντρα ευρωπαϊκών σπουδών, που έχουν ιδρυθεί στην Ιαπωνία, παρέχουν ήδη μια βάση για δικτύωση και εταιρική σχέση.

1.11 Οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις αναμένεται να μειωθούν με την αύξηση της χρήσης τεχνικών όπως οι βιντεοδιασκέψεις και η φωνητική τηλεφωνία μέσω του πρωτοκόλλου του Διαδικτύου (VoIP).

2. Εισαγωγή

2.1 Σε συνέχεια της αυξανόμενης συνεργασίας που είχαν αναπτύξει κατά τα προηγούμενα χρόνια, η ΕΕ και η Ιαπωνία αποφάσισαν το 2001 να εγκαινιάσουν μια δεκαετία συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας με τον τίτλο «Διαμορφώνοντας το κοινό μας μέλλον»⁽¹⁾. Αυτό το πρόγραμμα δράσης περιλάμβανε τέσσερα τμήματα («στόχους»). Ο τελευταίος στόχος (Στόχος 4) είχε τον τίτλο «Προσέγγιση των λαών και των πολιτισμών» και περιλάμβανε την «Ανάπτυξη των σχέσεων στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών και ενθάρρυνση των διαπεριφερειακών ανταλλαγών». Σημαντικός είναι επίσης ο Στόχος 3 («Αντιμετώπιση των παγκόσμιων και των κοινωνικών προκλήσεων»).

2.2 Πρόσφατες εκδηλώσεις που περιλάμβαναν επαφές στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών ήταν το ιδιαίτερα επιτυχές «Έτος ανταλλαγών μεταξύ των λαών» το 2005, η ίδρυση δύο κέντρων ευρωπαϊκών σπουδών στην Ιαπωνία⁽²⁾, ενός στην περιοχή του Τόκιο⁽³⁾ και ενός στο Κανσάι⁽⁴⁾, και η διοργάνωση κοινού συμποσίου στις Βρυξέλλες, τον Απρίλιο του 2006, για να εξεταστεί η πρόοδος που έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής με το πρόγραμμα δράσης «Διαμορφώνοντας το κοινό μας μέλλον» και οι ενδεχόμενες αλλαγές που πρέπει να επέλθουν σ' αυτό το πρόγραμμα λόγω των μεταβαλλόμενων συνθηκών στην Ιαπωνία, στην ΕΕ και αλλού.

2.3 Στόχος της παρούσας γνωμοδότησης είναι να μελετήσει τις εξελίξεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ιαπωνία και να εξετάσει με ποιους τρόπους θα μπορούσε η κοινωνία των πολιτών της ΕΕ — και ειδικότερα η ΕΟΚΕ — να συνεργαστούν μαζί της προκειμένου να ενισχυθούν περαιτέρω οι σχέσεις της ΕΕ με την Ιαπωνία⁽⁵⁾.

2.4 Η ΕΟΚΕ ορίζει την «κοινωνία των πολιτών» ως «το σύνολο των οργανωτικών δομών, τα μέλη των οποίων έχουν στόχους και ευθύνες γενικού συμφέροντος και οι οποίες λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών»⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ «Διαμορφώνοντας το κοινό μας μέλλον», πρόγραμμα δράσης για τη συνεργασία ΕΕ-Ιαπωνίας, σύννοδος κορυφής ΕΕ-Ιαπωνίας, Βρυξέλλες, 2001.

⁽²⁾ Τα κέντρα αυτά χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και σκοπός τους είναι η γεφύρωση του χάσματος πληροφόρησης μεταξύ της Ιαπωνίας και της ΕΕ, ώστε να μπορέσουν οι σπουδαστές όλων των σχολών να μάθουν για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁽³⁾ Συμμετέχοντα ιδρύματα: Hitotsubashi University, International Christian University, Tokyo University of Foreign Studies και Tsuda College (<http://www.euji-tc.org>).

⁽⁴⁾ Συμμετέχοντα ιδρύματα: Kobe University, Kwansei Gakuin University και Osaka University (http://euji-kansai.jp/index_en.html).

⁽⁵⁾ Βλ. σχετικά την επιστολή της Επιτρόπου κ. Ferrero-Waldner D/06/468 της 6ης Απριλίου 2006.

⁽⁶⁾ Βλ. COM(2005) 290 για πληρέστερο ορισμό.

3. Ιστορικό

3.1 Η Ιαπωνία αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην Ανατολική Ασία, μια περιοχή αυξανόμενης οικονομικής σημασίας, όπου η περιφερειακή συνεργασία βελτιώνεται γρήγορα, αλλά και όπου αυξάνονται οι ανησυχίες για την ασφάλεια. Επειδή η περιοχή της Ανατολικής Ασίας, συμπεριλαμβανόμενης της Κίνας, καθίσταται σημαντικότερη για την ΕΕ, η ανάπτυξη στενότερων σχέσεων με την Ιαπωνία θα εξασφαλίσει ισορροπία και θα αυξήσει τη συνεργασία σε σχέση με τα περιφερειακά ζητήματα⁽⁷⁾.

3.2 Η Ιαπωνία αποτελεί, επίσης, έναν από τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ. Μολονότι η Ευρώπη και Ιαπωνία βρίσκονται στους αντίποδες της υδρογείου και μολονότι αμφοτέρως έχουν περίπλοκους και πολύ διαφορετικούς πολιτισμούς, εντούτοις έχουν πολλά κοινά στοιχεία. Και οι δύο είναι σημαντικές οικονομικές οντότητες που επιθυμούν να διαδραματίσουν ευρύτερο διεθνή ρόλο. Ασπάζονται εν πολλοίς τις ίδιες θεμελιώδεις αξίες και έχουν πολλά κοινά συμφέροντα και ανησυχίες. Και οι δύο είναι δημοκρατικές κοινωνίες. Είναι προς το αμοιβαίο συμφέρον μας να παγιώσουμε και να εμβαθύνουμε τις σχέσεις μας και την αμοιβαία κατανόηση.

3.3 Από οικονομική άποψη, η Ιαπωνία αποτελεί για την ΕΕ την πέμπτη μεγαλύτερη αγορά εξαγωγών με ποσοστό 6,6 %, ενώ η ΕΕ αποτελεί για την Ιαπωνία τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά εξαγωγών. Σήμερα, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕγχΠ της είναι περίπου 2,7 % ετησίως, ενώ το ποσοστό ανεργίας είναι περίπου 4,5 %. Η Ιαπωνία παράγει περίπου το 14 % του παγκόσμιου ΑΕΠ (η Κίνα το 3,4 %) και το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημά της ανέρχεται σε 32 230 δολάρια ΗΠΑ (ενώ της Κίνας σε 780 δολάρια ΗΠΑ).

3.4 Στις παλαιότερες φάσεις της συνεργασίας, τα κυριότερα θέματα κοινού ενδιαφέροντος ήταν εκείνα που σχετιζόνταν με το εμπόριο και άλλους οικονομικούς παράγοντες όπως οι εξωτερικές επενδύσεις, που ήταν σημαντικές και προς τις δύο κατευθύνσεις. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις είναι σημαντικές και για τα δύο μέρη, εάν θέλουν να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους στην παγκοσμιοποιημένη αγορά, διατηρώντας ταυτόχρονα το ιδιαίτερο κοινωνικό τους πρότυπο και μεριμνώντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

3.5 Σήμερα, υπάρχουν πολλοί τομείς όπου η συνεργασία ΕΕ-Ιαπωνίας είναι αρκετά αναπτυγμένη. Παραδείγματος χάρι, υπάρχουν μόνιμα φόρουμ συζητήσεων σχετικά με τη βιομηχανική πολιτική, την επιστήμη και τεχνολογία, την τεχνολογία των πληροφοριών, την απασχόληση, τα κοινωνικά θέματα, το ηλεκτρονικό εμπόριο, την έρευνα, την αναπτυξιακή βοήθεια και την προστασία του περιβάλλοντος. Το 2006 οι κοινωνικοί εταίροι στην Ιαπωνία έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις πρακτικές κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο διάλογος ΕΕ-Ιαπωνίας για τη Ρυθμιστική Μεταρρύθμιση (που εγκαινιάστηκε πριν από 12 περίπου χρόνια) εξετάζει όλα τα ρυθμιστικά ζητήματα με συνεκτικό τρόπο. Λεπτομερείς πληροφορίες για ορισμένα προγράμματα παρέχονται στο Παράρτημα Ι. Στον διάλογο αυτό συμμετέχουν πολλές Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ.

⁽⁷⁾ Υπάρχει ήδη ένας σημαντικός αριθμός περιφερειακών οργανισμών, σε ορισμένους από τους οποίους συμμετέχει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι Ευρωπαϊκές Συναντήσεις (ASEM) και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα (ASEF) αποτελούν σημαντικά παραδείγματα. Η συμμετοχή σε τέτοιους οργανισμούς θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω την αξία της συνεργασίας των κοινωνιών των πολιτών της ΕΕ και της Ιαπωνίας.

3.6 Στην Ιαπωνία εξαπλώνεται σταδιακά κάτι που μπορεί να περιγραφεί ως «αίσθημα εγγύτητας» με την Ευρώπη. Εντούτοις, τα κράτη μέλη που προσχώρησαν πρόσφατα εξακολουθούν να είναι ελάχιστα γνωστά σε αυτή τη χώρα.

4. Η εξέλιξη της κοινωνίας των πολιτών

4.1 Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, ο πολιτισμός της Ιαπωνίας είναι πολύ διαφορετικός από τον πολιτισμό της ΕΕ (⁸), όπως διαφορετικές είναι και οι κοινωνικές συνθήκες. Έτσι, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Ιαπωνίας είναι διαφορετικές. Η εμφανέστερη διαφορά είναι ότι μέχρι πολύ πρόσφατα το κράτος διαδραμάτιζε αρκετά καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινωνίας των πολιτών· εκτός από τους κοινωνικούς εταίρους, οι οργανώσεις έπρεπε να εγκριθούν και από τις αρχές, οι οποίες εν συνεχεία τις επέβλεπαν.

4.2 Αυτό ήταν αποδεκτό από το κοινό, επειδή ο συνδυασμός μιας κεντρικής ελιτίστικης γραφειοκρατίας με τα μεγάλα βιομηχανικά συμφέροντα (που υποστηρίζονταν από τους βουλευτές) επέτρεπε την ταχεία λήψη και εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών αποφάσεων· όλα αυτά συνέβαλλαν στην οικονομική ανάπτυξη (⁹). Υπό τις συνθήκες αυτές, ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών στη διακυβέρνηση ήταν πολύ περιορισμένος. Πράγματι, οι έννοιες της κοινωνίας των πολιτών, της διακυβέρνησης και της υποχρέωσης λογοδοσίας δεν υπήρχαν ακόμη ούτε καν στο λεξιλόγιο του λαού.

4.3 Στα τέλη της δεκαετίας του '80 εξερράγη η λεγόμενη «οικονομική φούσκα», με αποτέλεσμα μια περίοδο ύφεσης και οικονομικής στασιμότητας, η οποία ξεπεράστηκε μόλις πρόσφατα. Έπειτα, κατά τη δεκαετία του '90, ξέσπασαν διάφορα σκάνδαλα όπου εμπλέκονταν ανώτεροι γραφειοκράτες, εξαιτίας των οποίων άρχισε να κλονίζεται η εμπιστοσύνη του λαού σε αυτή την υπεροχή του κράτους και των μεγάλων βιομηχανικών συμφερόντων. Τα σκάνδαλα αυτά, μαζί με την κακοδιαχείριση του έργου διάσωσης και αποκατάστασης μετά τον μεγάλο σεισμό στο Hanshin-Awaji του Kobe το 1995, έδειξαν στο κοινό την αποτελεσματικότητα (και το δυναμικό) ορισμένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Αυτό οδήγησε το 1998 στη θέσπιση ενός νέου νόμου για τους «Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς», ο οποίος αναγνώριζε ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη χρηστή διακυβέρνηση (¹⁰). Ο νόμος αυτός ήρε πολλά από τα εμπόδια για την ανάπτυξη των ΜΚΟ, καθώς και το μεγαλύτερο μέρος της επαχθούς γραφειοκρατικής εποπτείας. Ήταν μία από τις αλλαγές που μείωσαν τις ρυθμίσεις και τη συγκέντρωση στην κοινωνία και στα πολιτικά πράγματα της Ιαπωνίας.

4.4 Μετά τα γεγονότα αυτά, η κοινωνία των πολιτών άρχισε να αλλάζει· οι οργανώσεις πολλαπλασιάζονται τώρα πολύ γρήγορα και

η μεγαλύτερη ανάπτυξη παρατηρείται σε εκείνες τις ομάδες που τονίζουν την ανεξαρτησία τους από τις αρχές. Το θέμα που συζητείται στην Ιαπωνία σήμερα είναι πώς μπορεί να αξιοποιηθεί πλήρως το σύνολο των θετικών στοιχείων που διαθέτει η ιαπωνική κοινωνία. Έτσι θα αυξηθεί η σημασία και η επιρροή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η δημοκρατική συμμετοχική διαδικασία αρχίζει να γίνεται καλύτερα κατανοητή και όλα τα νομοσχέδια δημοσιεύονται πλέον στο Διαδίκτυο για την υποβολή παρατηρήσεων· πάντως, σύμφωνα με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι απόψεις της (εκτός από τους κοινωνικούς εταίρους) δεν επηρεάζουν επαρκώς τις τελικές αποφάσεις.

4.5 Στη συζήτηση για την ιαπωνική κοινωνία των πολιτών, οι οργανώσεις αυτές συνήθως εξετάζονται σε δύο κύριες κατηγορίες. Η πρώτη είναι οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), οι οποίες παρέχουν κατά κύριο λόγο αναπτυξιακές και ανθρωπιστικές υπηρεσίες στο εξωτερικό. Οι οργανώσεις αυτές χρηματοδοτούνται ως επί το πλείστον από την κυβέρνηση (Υπουργείο Εξωτερικών), συνεργάζονται στενά με τις αρχές για τα προγράμματα της Επίσημης Αναπτυξιακής Βοήθειας (ΕΑΒ) και έχουν τακτικές συναντήσεις με την κυβέρνηση για την προαγωγή στενότερου διαλόγου και συνεργασίας. Εντούτοις, οι χρηματοδοτικοί και οι ανθρωπίνι πόροι τους παραμένουν περιορισμένοι.

4.6 Έπειτα υπάρχουν οι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, οι οποίοι καλύπτουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Σ' αυτούς συγκαταλέγονται οι κοινωνικοί εταίροι, οι εμπορικές και επαγγελματικές ενώσεις και οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του περιβάλλοντος, των καταναλωτών, της γεωργίας, του πολιτισμού και άλλους. Οι φορείς αυτοί θα διαδραματίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στον διάλογο που αρχίζει να αναπτύσσεται μεταξύ των ιαπωνικών και των ξένης ιδιοκτησίας εταιρειών σχετικά με την κοινωνική τους ευθύνη, με σεβασμό της εθελοντικής της φύσης. Οι οργανώσεις στον τομέα της υγείας διαδραματίζουν επίσης πολύ σημαντικό ρόλο. Ορισμένες φορές λαμβάνουν χρηματοδότηση από τις αρχές. Ένα πολύ σημαντικό ποσοστό τους ενδιαφέρει κυρίως για την εξεύρεση τοπικών και περιφερειακών λύσεων για τα τοπικά και περιφερειακά θέματα και η εργασία τους είναι προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων. Ως εκ τούτου, οι εθνικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί είναι αριθμητικά λιγότεροι.

4.7 Η νεολαία εκπροσωπείται επίσης επαρκώς από φοιτητικές και άλλες οργανώσεις.

5. Τρέχουσες επαφές μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών της Ιαπωνίας και της ΕΕ

5.1 Ενώ υπάρχουν πολλές και τακτικές επαφές μεταξύ των αρχών της ΕΕ και της Ιαπωνίας (βλ. σημείο 3.5 ανωτέρω και παραρτήματα), η σημασία των οποίων τονίζεται τακτικά από τους πολιτικούς ηγέτες και των δύο μερών, οι σχέσεις μεταξύ των περισσότερων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών είναι εντούτοις πολύ πιο περιορισμένες. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς έχουν ήδη αναπτυχθεί στενές και αποτελεσματικές σχέσεις.

(⁸) Ο ιαπωνικός πολιτισμός έχει πολύ μεγάλη ιστορία και έχει επηρεαστεί πολύ από το γεγονός ότι η χώρα ήταν αποκομμένη από τον υπόλοιπο κόσμο επί αιώνες.

(⁹) Η επιτυχία αυτή οδήγησε στη «νομιμότητα των αποτελεσμάτων», σύμφωνα με την οποία η νομιμότητα βασίζεται στην αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων, εις βάρος της «νομιμότητας της διαδικασίας», που βασίζεται στη δημοκρατική συμμετοχική διαδικασία.

(¹⁰) Από τη σκοπιά της Ιαπωνίας, και η ΕΕ πέρασε κρίσεις, όπως τα γεγονότα που οδήγησαν στην παραίτηση της Επιτροπής Σαντέρ, περίπου την ίδια εποχή με εκείνα που οδήγησαν στην επανεξέταση της διακυβέρνησης της ΕΕ και συνέτειναν στη μεγαλύτερη συμμετοχή της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία χάραξης της πολιτικής.

5.2 Κοινωνικοί εταίροι

Εργοδότες — Η Nippon Keidanren (Ιαπωνική Επιχειρηματική Ομοσπονδία) είναι μια γενική οικονομική οργάνωση που συστάθηκε τον Μάιο του 2002 με τη συγχώνευση της Keidanren (Ιαπωνικής Ομοσπονδίας Οικονομικών Οργανώσεων) και της Nikkeiren (Ιαπωνικής Ομοσπονδίας Ενώσεων Εργοδοτών). Αριθμεί (στις 12 Ιουνίου 2006) 1 662 μέλη, από τα οποία τα 1 351 είναι επιχειρήσεις, τα 130 κλαδικές οργανώσεις και τα 47 περιφερειακοί οικονομικοί οργανισμοί.

Συνδικαλιστικές ενώσεις — Είναι σχετικά ανίσχυρες, τόσο σε αριθμούς όσο και σε πόρους. Το 20 % περίπου των εργαζομένων είναι εγγεγραμμένο σε συνδικαλιστική οργάνωση και τα δύο τρίτα περίπου του συνολικού αυτού ποσοστού είναι μέλη της μεγαλύτερης συνδικαλιστικής οργάνωσης, της RENGO ⁽¹⁾, η οποία διαθέτει γραφείο στις Βρυξέλλες. Η RENGO έχει πρόσβαση σε ευρεία πληροφόρηση από τη Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC) και στέλνει συχνά εκπροσώπους της στις συνεδριάσεις των οργανώσεων των εργαζομένων στα κράτη μέλη.

5.3 Η Στρογγυλή Τράπεζα για τον Επιχειρηματικό Διάλογο ΕΕ-Ιαπωνίας (εργοδότες) πραγματοποιεί ετήσιες συναντήσεις τα τελευταία δέκα χρόνια, προκειμένου να συζητήσει τρόπους βελτίωσης των οικονομικών και των εμπορικών σχέσεων και — όλο και πιο συχνά — για να εξετάσει παγκόσμια ζητήματα, όπως το ενεργειακό. Οι συστάσεις της παρουσιάζονται κατά την ετήσια διμερή σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ιαπωνίας στους πολιτικούς ηγέτες, οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να τις λάβουν υπόψη. Επιπλέον, οι οργανώσεις εργοδοτών της ΕΕ και της Ιαπωνίας αναπτύσσουν εδώ και καιρό διάλογο για ευρύ φάσμα θεμάτων.

5.4 Ενώπιον παγκόσμιων προκλήσεων όπως η ασφάλεια και η επισημάνση των τροφίμων, οι οργανώσεις των καταναλωτών της ΕΕ και της Ιαπωνίας πραγματοποιούν συναντήσεις τα τελευταία έξι χρόνια. Άλλα παραδείγματα συνεργασίας είναι οι ετήσιοι διάλογοι των δημοσιογράφων, των κινημάτων των πολιτών, των ΜΚΟ και των οικολόγων. Υπάρχει επίσης ακαδημαϊκή συνεργασία, η οποία πραγματοποιείται ήδη μεταξύ πανεπιστημίων, κολεγίων και ερευνητικών ιδρυμάτων και η οποία θα ενισχυθεί μετά την πρόσφατη ίδρυση των δύο κέντρων ευρωπαϊκών σπουδών στην Ιαπωνία. Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα στην Ιαπωνία έχουν αναπτύξει ιδιαίτερα στενές σχέσεις μεταξύ τους, καθώς και με άλλα αντίστοιχα ιδρύματα στην ΕΕ.

5.5 Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για προσωπικές επαφές προκειμένου να αναπτυχθεί μεγαλύτερη κατανόηση, η ΕΕ και η Ιαπωνία συμφώνησαν να ανακηρυχθεί το 2005 «Έτος ανταλλαγών μεταξύ των λαών». Επρόκειτο για ένα επιτυχημένο πρόγραμμα, κατά το οποίο οργανώθηκαν 1 900 περίπου εκδηλώσεις, και σήμερα τελεί υπό εξέταση ένα πρόγραμμα συνέχισής του. Η πρόκληση είναι να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν όσα έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα.

5.6 Οι τρέχουσες αυτές επαφές είναι πολύ χρήσιμες και δείχνουν ότι είναι δυνατό να καθιερωθούν πιο μακροπρόθεσμες επαφές όταν υπάρχει ένα σαφές υπόβαθρο κοινών προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο ενός μεταβαλλόμενου κόσμου με

παγκοσμιοποιημένες πρακτικές και πρότυπα και όλο και εντονότερη ανάγκη ανταγωνιστικότητας. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν τη βιώσιμη ανάπτυξη (κυρίως την ενεργειακή ασφάλεια, τις «πράσινες αγορές» ⁽¹²⁾ και τους φυσικούς πόρους), την αναπτυξιακή βοήθεια (όπου η ΕΕ και Ιαπωνία είναι οι μεγαλύτεροι χορηγοί στον κόσμο), τη γήρανση των πληθυσμών (με τις συνακόλουθες επιπτώσεις στις συντάξεις, στις υγειονομικές υπηρεσίες και στην κοινωνική πρόνοια), τη μετανάστευση, την εργασία σε πολυεθντικές κοινωνίες, την ισορροπία εργασίας/οικογένειας και τις προκλήσεις της απασχόλησης. Η εταιρική κοινωνική ευθύνη, όπως και η ισορροπία μεταξύ των φύλων, είναι τομείς όπου διακρίνονται σαφέστερα τα κοινά συμφέροντα. Θα ήταν χρήσιμο να πραγματοποιηθεί ανταλλαγή απόψεων για τα ανωτέρω θέματα.

5.7 Η ΕΟΚΕ έχει αναπτύξει ανεπίσημες σχέσεις με το Κέντρο της ΕΕ στο Κανσάι. Επί του παρόντος, οι σχέσεις αυτές είναι οι μοναδικοί δεσμοί της ΕΟΚΕ με την Ιαπωνία, μολονότι πολλά μέλη της ΕΟΚΕ έχουν συνεργαστεί κατά το παρελθόν με ιαπωνικές οργανώσεις.

6. Δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για τη σύναψη και τη διατήρηση σχέσεων μεταξύ των κοινωνιών των πολιτών της ΕΕ και της Ιαπωνίας

6.1 Είναι σαφές ότι η κοινωνία των πολιτών μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων, τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ και της Ιαπωνίας όσο και στα κοινά εγχειρήματα και στις μεταξύ μας σχέσεις. Μέσω διμερών συνομιλιών και καθιστώντας σαφείς τις θέσεις τους, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα συμβάλουν στην εξελισσόμενη πολιτική διεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας. Είναι σαφές ότι υπάρχει μεγάλο περιθώριο δράσης για την ανάπτυξη εκείνων των τμημάτων του προγράμματος δράσης ΕΕ-Ιαπωνίας ⁽¹³⁾ που αφορούν την κοινωνία των πολιτών και ότι αυτό το έργο μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο προστιθέμενης αξίας στις σχέσεις ΕΕ-Ιαπωνίας.

6.2 Ο πρώτος στόχος της ανάπτυξης επαφών μεταξύ των οργανωμένων κοινωνιών των πολιτών της Ιαπωνίας και της ΕΕ πρέπει να είναι η αμοιβαία γνωριμία και κατανόηση· θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της δικτύωσης. Τότε μόνο θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να συνεργαζόμαστε κανονικά, ώστε να προσθέσουμε τις συμβολές μας στις ισχυρές υφιστάμενες σχέσεις μεταξύ των αρχών μας. Η διαδικασία δεν θα είναι ταχεία· θα ήταν, όμως, χρήσιμο να ζητηθεί υποστήριξη από την Επιτροπή και από τις ιαπωνικές αρχές για τη διοργάνωση μιας αρχικής συνάντησης για τον εντοπισμό των κοινών προβλημάτων, τη συζήτηση της μελλοντικής πορείας και τον προσδιορισμό, μεταξύ άλλων, των οργανώσεων που θα μπορούσαν να εκπροσωπήσουν πιο επωφελώς τα δύο μέρη ⁽¹⁴⁾· μετά την αρχική αυτή συνάντηση θα πρέπει να ακολουθήσουν στοχοθετημένες εργασίες, συμπεριλαμβανομένης της κοινής δράσης. Οι συμμετέχοντες στην αρχική συνάντηση θα πρέπει να είναι εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής και της ιαπωνικής κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω δικτύωση. Για την ΕΕ, η πλειονότητα των εκπροσώπων θα πρέπει να προέρχεται από την ΕΟΚΕ και τους κοινωνικούς εταίρους.

⁽¹²⁾ «Πράσινες αγορές» λέγεται το σύστημα σύμφωνα με το οποίο οι δημόσιες συμβάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων.

⁽¹³⁾ Βλ. σημείο 2.1 ανωτέρω.

⁽¹⁴⁾ Αν και ορισμένοι εταίροι από την Ιαπωνία, όπως το Ιαπωνικό Κέντρο Διεθνών Ανταλλαγών και τα κέντρα ευρωπαϊκών σπουδών, θα μπορούσαν να βοηθήσουν, αρχικά ίσως χρειαστεί να ζητηθούν συμβουλές από τις ιαπωνικές αρχές.

⁽¹¹⁾ Στην οποία είναι εγγεγραμμένοι 6 500 000 εργαζόμενοι (Ιούνιος 2006).

6.3 Η Επιτροπή θα πρέπει να προβλέπει τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) τόσο της ΕΕ όσο και της Ιαπωνίας σε όλα τα σχετικά σεμινάρια και τις παρεμφερείς εκδηλώσεις· θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει και τις ιαπωνικές αρχές να πράξουν ανάλογα. Αυτό, με τον καιρό, θα συμβάλει στην αμοιβαία κατανόηση των εταίρων, καθώς και στη δημιουργία δικτύου που θα μπορεί έπειτα να χρησιμοποιηθεί για κάθε λογής επαφές. Ο εντοπισμός τέτοιων εκδηλώσεων θα πρέπει να αποτελεί μόνιμο σημείο της ημερήσιας διάταξης των συναντήσεων μεταξύ της Επιτροπής και των ιαπώνων συνομιλητών της.

6.4 Η επιλογή κατάλληλων θεμάτων για τις συνομιλίες στις οποίες θα συμμετέχουν οι ΟΚΠ θα έχει καθοριστική σημασία. Όταν στις συναντήσεις που διεξάγονται σε επίσημο επίπεδο εντοπίζονται θέματα που θα μπορούσαν να ωφεληθούν από τη συμβολή των ΟΚΠ, η Επιτροπή και οι ιαπωνικές αρχές θα πρέπει να αναθέτουν στην ΕΟΚΕ να παράσχει αυτή τη συμβολή από κοινού με τους ιάπωνες ομολόγους της. Αρχικά το έργο αυτό θα μπορούσε να ανατεθεί σε ομάδες που θα συσταθούν για τον σκοπό αυτό· όποτε ενδείκνυται, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο της σύστασης μικρών ειδικών συμβουλευτικών ομάδων ⁽¹⁵⁾.

6.5 Αναγνωρίζοντας την αυξανόμενη σημασία της περιφερειακής συνεργασίας για την Ιαπωνία, οι ΟΚΠ της ΕΕ θα μπορούσαν επίσης να βοηθήσουν με την πείρα τους κράτη που βρίσκονται σε διαφορετικές φάσεις ανάπτυξης να ολοκληρωθούν περισσότερο, σύμφωνα με το δόγμα της «λειτουργικής ολοκλήρωσης». Η πείρα που διαθέτουν ορισμένα από τα νέα κράτη μέλη στη συγκρότηση βιώσιμων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και στην ενθάρρυνση των αρχών να τις ενσωματώνουν στη διαδικασία διαβούλευσης και λήψης των αποφάσεων αποτελούν μερικά ενδιαφέροντα παραδείγματα. Η επιτυχία της ΕΕ στη συγκράτηση και τη μείωση των πιθανοτήτων ανταγωνισμού και σύγκρουσης θα μπορούσε επίσης να παράσχει ένα χρήσιμο πρότυπο, το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει όσον αφορά την περιφερειακή ασφάλεια.

6.6 Η ίδρυση των δύο κέντρων ευρωπαϊκών σπουδών στην Ιαπωνία (στο Τόκιο και στο Κανσάι) προσφέρει δυνατότητες δικτύωσης και αύξησης της κατανόησης. Για παράδειγμα:

- η ΕΟΚΕ θα μπορούσε να δρα ως σημείο επαφής για την παροχή συνδρομής και πληροφοριών·
- θα μπορούσε δηλαδή, μεταξύ άλλων, να διευκολύνει την προσέγγιση όσων αναζητούν επαφές (για συγκεκριμένο σκοπό) στην περιοχή του άλλου εταίρου·
- θα μπορούσε επίσης να παρέχει στις δύο πλευρές θέσεις σε ενδεικνυόμενα σεμινάρια (ή άλλες εργασίες) όπου οι εταίροι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν ως ομιλητές ή ως σύνεδροι·

— η ΕΟΚΕ θα μπορούσε, επίσης, να προσφερθεί να διοργανώσει ομιλίες για θέματα της ΕΕ στα οποία συμμετέχει, όπως για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην ΕΕ, τον ρόλο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών τόσο στο ευρωπαϊκό όσο και στο εθνικό επίπεδο, τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων ή τον τρόπο αντιμετώπισης των φάσεων συζήτησης και εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις·

— η ΕΟΚΕ θα μπορούσε ακόμη να δέχεται τακτικά ασκουμένους από τα κέντρα ευρωπαϊκών σπουδών της Ιαπωνίας.

Το κέντρο του Κανσάι εξετάζει ήδη τη δυνατότητα συνδιοργάνωσης μιας σειράς σεμιναρίων/εργαστηρίων που θα εστιάζονται σε ειδικά θέματα. Πιθανά σημαντικά αρχικά θέματα σε αυτό το πλαίσιο είναι η επισημάνση των τροφίμων, η προστασία του περιβάλλοντος και η γήρανση της κοινωνίας.

6.7 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι τα πανεπιστήμια (και οι παρεμφερείς φορείς) έχουν μεγάλη σημασία στην ιαπωνική κοινωνία και αποτελούν άλλο ένα μέσο προώθησης της αμοιβαίας κατανόησης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Τα πανεπιστήμια μπορούν, επίσης, να προωθήσουν τη συμμετοχή της νεολαίας, που είναι βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων επαφών.

6.8 Η ΕΟΚΕ θα πρέπει επίσης να εξετάσει το ενδεχόμενο της σύστασης μιας μικρής ομάδας επαφής, η οποία θα τη βοηθά να ενημερώνεται και θα αποτελεί σημείο επαφής με τους ιάπωνες εταίρους. Πιο μακροπρόθεσμα, όταν οι κοινωνίες των πολιτών θα αρχίσουν να κατανοούν καλύτερα η μία την άλλη, θα πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο της σύστασης μονιμότερου οργάνου, κατά το πρότυπο της Στρογγυλής Τραπέζης.

6.9 Η επαφή με τη Μικτή Κοινοβουλευτική Επιτροπή ΕΕ-Ιαπωνίας θα πρέπει να διατηρηθεί, προκειμένου να διασφαλισθεί η κατανόηση του ρόλου και του δυναμικού της κοινωνίας των πολιτών και, όπου κρίνεται σκόπιμο, η χρήση τους προς το κοινό συμφέρον.

6.10 Η χρηματοδότηση θα έχει, όπως πάντοτε, καθοριστική σημασία. Ωστόσο, το κόστος των σχετικών διευθετήσεων δεν θα πρέπει να είναι υψηλό και οι σύγχρονες τεχνικές, όπως οι βιντεοδιασκέψεις και η φωνητική τηλεφωνία μέσω του πρωτοκόλλου του Διαδικτύου (Voice over Internet Protocol — τηλεφωνικές διασκέψεις), θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διατήρηση του κόστους σε χαμηλά επίπεδα σε πολλές περιπτώσεις, με προφανέστερη τις επαφές μεταξύ των μικρών ομάδων ad hoc που ενδέχεται να συσταθούν.

Βρυξέλλες, 16 Φεβρουαρίου 2007.

Ο πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁵⁾ Η γλώσσα θα δημιουργήσει εδώ, όπως και αλλού, κάποια προβλήματα.

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η εφαρμογή της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας»

(2007/C 97/13)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 23ης και 24ης Μαρτίου 2006, εξέφρασε στα συμπεράσματά του (σημείο 12) την ικανοποίησή του για την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής όσον αφορά την αύξηση της αυτενέργειας κατά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας σε κοινοτικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέτρεψε την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να συνεχίσει το έργο της και της ζήτησε να υποβάλει στις αρχές του 2008 συνοπτική έκθεση με θέμα την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Με το παρόν ψήφισμα η ΕΟΚΕ συνοψίζει τη θέση της σχετικά με την ανανεωμένη στρατηγική της Λισσαβώνας και, επιπλέον, εφιστά την προσοχή στις εργασίες της επ' αυτού του θέματος.

Η εφαρμογή της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας

Στη συνεδρίαση του Προεδρείου της στις 14 Φεβρουαρίου 2007, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να υποβάλει ψήφισμα στην εαρινή Σύνοδο Κορυφής. Κατά τη σύνοδο ολομέλειάς της 15ης και 16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 125 ψήφους υπέρ και 10 αποχές, το ακόλουθο ψήφισμα:

1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συνέχεια που έδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα Εθνικά Μεταρρυθμιστικά Προγράμματα (ΕΜΠ) που υπέβαλαν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία μήπως, παρά την επανέναρξή της το 2005, η στρατηγική της Λισσαβώνας δεν έχει ακόμη καταστεί γνωστή στους πολίτες για να εξασφαλιστεί η υποστήριξή τους για αυτήν. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την αποφασιστική σημασία που έχει η πολιτική αυτενέργεια των κρατών μελών όσον αφορά τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει από κοινού στο Συμβούλιο. Πέραν από τις ανωτέρω ευθύνες των κρατών μελών, απαιτούνται αποδοτικές εταιρικές σχέσεις και νέες συμμαχίες με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών. Πρέπει να διασφαλισθεί μια αποτελεσματική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, και αυτό υπό τη στενή παρακολούθηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή φρονεί ότι η παρούσα μέθοδος αξιολόγησης πρέπει να συμπληρωθεί με τη διαφανή σύγκριση των επιδόσεων των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της στρατηγικής. Προς τον σκοπό αυτό, θα είναι πολύ χρήσιμο να διατυπωθούν χωριστές συστάσεις για κάθε κράτος μέλος, οι οποίες να οδηγήσουν σε συγκεκριμένη συζήτηση και ενδεχόμενη αναθεώρηση στο Συμβούλιο, έτσι ώστε να προσδιορισθούν καιρόι τομείς για κάθε μελλοντική δράση.

1.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι για τη χάραξη και την εκτέλεση των ΕΜΠ, πρέπει να διεξαχθούν εγκαίρως και σε εθνικό επίπεδο διαβουλεύσεις με την οργανωμένη κοινωνία πολιτών, έτσι ώστε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναλάβουν την ευθύνη για τη διαδικασία, με την επιδίωξη μιας ειλικρινούς εταιρικής σχέσης και συμμετοχής. Τα Εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια και οι συναφείς οργανισμοί οφείλουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις χώρες όπου υφίστανται.

1.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ανεπιφύλακτα ότι πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στην ανανεωμένη στρατηγική. Το ερχόμενο καλοκαίρι, θα υποβάλει τέσσερις ενημερωτικές εκδόσεις με τα εξής θέματα: *Επενδύσεις στη γνώση και την καινοτομία, Επιχειρηματικό δυναμικό με έμφαση στις ΜΜΕ, Απασχόληση στις κατηγορίες προτεραιότητας και Ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη*, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση της συνοπτικής έκθεσης που θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2008. Οι εκδόσεις αυτές θα συνταχθούν σε στενή συνεργασία με τα Εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια και τους συναφείς οργανισμούς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.

1.4 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η πλήρης εφαρμογή της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας συνεπάγεται μια συντονισμένη μακροοικονομική πολιτική που να προωθεί ενεργώς την ανάπτυξη και την απασχόληση. Οι τρέχουσες θετικές οικονομικές προοπτικές δεν πρέπει να υπονομεύσουν τις φιλοδοξίες του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής. Η αλληλεξάρτηση των εθνικών οικονομιών σημαίνει ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να εφαρμοστούν σύμφωνα με ευρωπαϊκή προοπτική. Για τον λόγο αυτό, τα ΕΜΠ πρέπει να ενταχθούν σε ένα πανευρωπαϊκό πλαίσιο μακροοικονομικής πολιτικής στο οποίο πρέπει να συμβάλουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πρέπει δε να λαμβάνεται συνεχώς υπόψη το παγκόσμιο πλαίσιο.

1.5 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι πρέπει να διασφαλίζονται παράλληλα οι συνεχείς βιομηχανικές μεταβολές και η ποιότητα του επαγγελματικού και προσωπικού βίου. Σκοπός πρέπει να είναι ο συνδυασμός της ανταγωνιστικότητας, της κοινωνικής συνοχής και της βιώσιμης ανάπτυξης. Για να γίνει αυτό, η Ευρώπη και τα κράτη μέλη πρέπει να αποκωδικοποιήσουν το μήνυμα της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβώνας με τρόπο ώστε να μπορέσει η βάση να κατανοήσει με σαφήνεια τους στόχους. Αυτό απαιτεί αποτελεσματική επικοινωνία, πράγμα που μέχρι σήμερα δεν υπήρχε.

2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι όλη η στρατηγική αποτελεί μια δυναμική διαδικασία η οποία απαιτεί διαρκώς ακριβή συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για το σκοπό αυτό, χρειάζεται να εξετασθούν τα ακόλουθα ζητήματα:

2.1 Σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο:

- πρέπει να διασαφηνιστούν οι προτεραιότητες που σχετίζονται με τη Λισσαβώνα, συμπεριλαμβανομένων των διατιθέμενων πόρων στους εθνικούς προϋπολογισμούς,
- πρέπει να εξεταστεί λεπτομερώς η συνολική αλυσίδα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που, από άποψη γενικής καλλιέργειας και τεχνικής και επιστημονικής παιδείας, πρέπει να έχουν ένα όσο το δυνατό υψηλότερο επίπεδο, προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή των πολιτών και να προαχθούν η ποιότητα της απασχόλησης, το επιχειρηματικό πνεύμα και η καινοτομία,
- πρέπει να εξεταστούν οι δημογραφικές μεταβολές και οι συνέπειές τους στην οικονομία, την αγορά εργασίας και την υγειονομική περίθαλψη,

- η καινοτόμος μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας πρέπει να συνοδεύεται από τη θέσπιση διατάξεων για την ευέλικτη ασφάλεια (flexicurity) που προωθούν την ανταγωνιστικότητα, ενώ παράλληλα πρέπει να παρέχεται και η κατάλληλη κοινωνική ασφάλιση,
- πρέπει να εκπληρωθούν οι στόχοι της Βαρκελώνης όσον αφορά τις επενδύσεις για έρευνα και ανάπτυξη,
- τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις ανταλλαγές καλύτερων πρακτικών, οι οποίες προσφέρουν και το πλεονέκτημα ότι συμβάλλουν στη σύγκλιση των στόχων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

2.2 Σε ευρωπαϊκό επίπεδο

- το Συμβούλιο και η Επιτροπή πρέπει να καταρτίσουν χρονοδιαγράμματα και να ορίσουν προθεσμίες για τις συμφωνηθείσες προτεραιότητες,
- χρειάζεται κοινή ενεργειακή πολιτική,
- υψίστης σημασίας είναι η αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος,

- τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (το Περιφερειακό Ταμείο, το Κοινωνικό Ταμείο και το 7ο Ερευνητικό Πρόγραμμα πλαίσιο) και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα της ΕΕ, όπως το Πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, πρέπει να έχουν ως στόχους τις προτεραιότητες της στρατηγικής της Δισσαβώνας,

2.3 Για όλα τα επίπεδα απαιτούνται τα εξής:

- πιο εξειδικευμένη και συγκεκριμένη συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στη διαμόρφωση των πολιτικών και στην παρακολούθηση της στρατηγικής της Δισσαβώνας,
- ένα χρονοδιάγραμμα για τη βελτίωση της νομοθεσίας και η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, που θα ανταποκρίνονται στους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους ανάπτυξης στα πλαίσια των παγκόσμιων αλλαγών.

3. Η ΕΟΚΕ προτρέπει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να στηρίξει πλήρως την προσέγγιση που περιγράφεται ανωτέρω και να συμπεριλάβει την οργανωμένη κοινωνία πολιτών ως έναν ενεργό φορέα στην εφαρμογή της ανανεωμένης στρατηγικής της Δισσαβώνας.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
